ANUL XXIII – NR. 13 (981) – 23 MARTIE 1974

flacăra

cine să nască și cine să cultive, în zile de muncă și în nopți de sacrificii, ideile noi, dacă nu tinerii?

Biblioteca Municipiului Bucureşti
SALA DE LECTURĂ

cronicarii m-au întărit în dragostea de țară

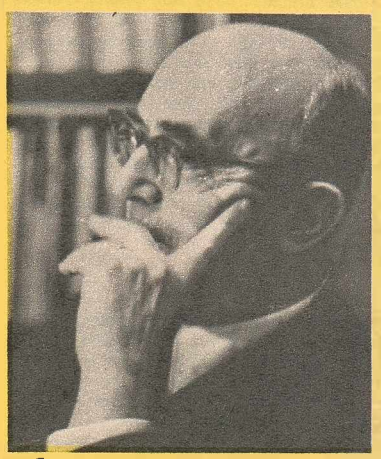

Constantin C. GIURESCU

FLACĂRĂ LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Vă rog să scuzați stîngăcia și ciudățenia acestor rînduri scrise cu mîna stîngă, dreapta fiind fracturată, pe un pat de spital, de un tată văduv și bolnav. Am să încerc să vă scriu povestea mea. Totul părea că ne surîde pînă în seara de 19.X. 73, seară care mi-a distrus din temelii familia. Am coborît cu soția din autobuz și ne îndreptam spre casă, în comuna Șura Mare unde ne așteptau cei trei copii. Mergeam liniștiți pe partea stîngă a șoselei în afara bordurii, cînd șoferul Oțelea Nicolae, urcat la volanul unei automacarale, cu capul plin de alcool, circulînd într-o viteză nepermisă, apare ca un fulger în fața noastră. Luînd prea mult curba și depășind bordura, ne lovește, accidentînd mortal pe soția mea, iar mie fracturîndu-mi mîna dreaptă. După care șoferul criminal făcîndu-se că nu ne vede fuge de la locul accidentului. Cei trei copii ne-au așteptat zadarnic, iar cuvintele: aveți grijă copii pînă venim, rostite de mama lor cu cîteva ore înainte, i-au fost și ultimele cuvinte de adio. Deocamdată, singura mea preocupare este să mi se vindece mîna, precum și obținerea unei pensii pentru copii din partea șoferului care este vinovat de moartea soției. Altfel nu știu ce vor face bieții copii, că eu nu-i pot întreține în starea în care mă aflu. Mă numesc **Prund Ioan** *și vă scriu din Spitalul C.F.R. nr. 2 București.*

*

Sînt pensionar ceferist, mă numesc **Petre Ghibănescu** *și locuiesc în Iași. O problemă care ne preocupă mult pe noi, suferinzii de diabet zaharat, este lipsa alimentelor de care avem nevoie. Pentru a ne menține sănătatea, ni se cere un regim sever, interzicînd complet dulciurile, pastele făinoase, fasolea boabe, carnea de porc, cartofii și toate fructele sau alimentele care conțin zahăr. Ni se recomandă, în locul pîinii sau al făinii de griu, fulgi de ovăz, fulgi de soia, făinuri de ovăz și soia, dulciuri sintetice. Dar unde s-or fi găsind aceste alimente? La controale periodice am întîlnit diabetici numeroși sub 40 de ani, și chiar copii sub 15 ani. După cît citesc în diferite reviste, numărul bolnavilor se mărește și prin faptul că boala aceasta se moștenește de la părinți la copii. Deci, rugămintea noastră este ca să se dea mai multă atenție acestei boli, să se facă mai multă publicitate, în sensul ca boala aceasta să poată fi ocolită de cei care nu sînt atinși. Produsele alimentare enumerate de mine mai sus nu se recomandă numai în tratarea diabetului zaharat, dar chiar în toate cazurile de cruțare a stomacului, a ficatului, rinichilor etc.*

*

Mutîndu-mă din apartamentul din bd. Gh. Gheorghiu-Dej, la data de 29 martie 1973, am depus postul telefonic nr. 54 21 84 (pe numele soțului meu Crătunescu Constantin decedat, iar eu sînt **Crătunescu Elisabeta),** *renunțînd definitiv la telefon.*

În aceeași zi — 29 martie 1973 — am plătit suma de lei 35, reprezentînd abonamentul 1-30 aprilie 1973, sumă care urma să-mi fie restituită.

Mi s-a comunicat că lichidarea conturilor finale se face după două luni (ceea ce încă este foarte mult).

Cu toate insistențele depuse în fiecare lună, suma respectivă mi-a fost restituită la 29 decembrie 1973, deci după nouă luni.

Nu vă mai descriu motivările copilărești, care îmi erau prezentate în fiecare lună, culminînd cu reflecția finală a tovarășei casiere: «Pentru 35 lei vă zbateți atîta», căutînd de două ori între zeci sauute de lichidări. Sînt convinsă că foarte multă lume plictisită de asemenea amînări renunță la aceste lichidări, dar în folosul cui?

M-am gîndit mult dacă să vă trimit sau nu această scrisoare, dar am făcut-o în speranța că, grație ei, mecanismul acestor lichidări la telefoane să meargă mai bine.

Și, ca o ironie, citeam în holul mare, importantul aviz prin care se stabilesc penalizări pentru întîrzieri în **plata anticipată** *a abonamentului telefonic, penalizări destul de substanțiale față de costul abonamentului în sine.*

Dar cînd aceeași întreprindere lichidează un cont după nouă luni de zile putea cel puțin să prezinte scuze, dacă nu o penalizare la fel de usturătoare.

*

Răspunsul Direcției de telecomunicații a municipiului București: În legătură cu lichidarea contului final al postului telefonic nr. 54 21 84 vă facem cunoscut că din cercetările efectuate s-a constatat că sesizarea este justă.

Întîrzierea emiterii facturii cont final al postului mai sus-menționat s-a datorat faptului că ordinul de serviciu de desființare s-a executat cu mult peste termenul prevăzut de instrucțiuni. Se face vinovată de aceasta o salariată nou angajată, care a fost sancționată.

Vă asigurăm că întreaga noastră activitate are ca scop deservirea cît mai corectă a abonaților.

*

Locuiesc în comuna Racovița, județul Timiș, la nr. 221 și mă numesc **Piciu Corneliu,** *tată a 2 fetițe, una de 6 ani, Simona, iar cealaltă, Camelia, de 6 luni. Sînt de profesie laborant la Uzina de apă potabilă a orașului Buziaș.*

Începînd din acest an s-a introdus la grădinițele de copii în program învățarea unei limbi străine. Nu știu de ce această hotărîre pentru învățarea unei limbi străine s-a pus în practică numai pentru copiii de la orașe. Oare copiii noștri de la sate nu ar avea nevoie și dreptul de a beneficia de această hotărîre a statului nostru? Avem și la sat cadre bine pregătite, cu studii superioare, care ar putea îndeplini cu cinste această muncă cu copiii.

Deci, în concluzie, organele în drept trebuie să facă tot posibilul să introducă și pentru copiii noștri de la sate învățarea unei limbi străine.

*

Mă adresez în numele a peste 900 locuitori ai comunei subordonate Otopeni și mă numesc **Vlad Mihai.**

În comuna Otopeni, între stația de autobuze I.A.M.C. (Întreprinderea aparate măsură și control) și Consiliul popular a existat la km 13+700 (în dreptul casei cu nr. 78) o stație I.T.B. care deservea mai multe străzi, în total 965 locuitori, adică aproximativ 1/7 din populația comunei.

La lărgirea autostrăzii București–Ploiești (1969–1970) a fost desființată stația de la km 13+700, deși, prin darea în folosință a blocurilor I.U.D.P., numărul locuitorilor din zonă a crescut de la 600 la 965.

Din anul 1971 și pînă în prezent am intervenit la diverse forumri, dar nimeni nu vede necesitatea reînființării acestei stații. Subsemnatul nu solicit reînființarea stației pentru familia mea, ci pentru cei peste 900 de săteni și meseriași care locuiesc în împrejurimi și în blocurile I.U.D.P. și care au nevoie efectiv de această stație pentru ușurarea aprovizionării cu cele necesare și pentru copiii lor, care merg prin viscol iarna la școli în București.

I.T.B. a dat un aviz că poate reînființa stația dacă se amenajează refugii. Considerăm că amenajarea acestora reprezintă obstacolul cel mai mare deoarece generează niște cheltuieli, bătaie de cap pentru execuția lor etc.

Dacă se consideră că s-ar putea reînființa stația, acuma ar fi ușor deoarece C.P.M.B. Direcția drumuri și spații verzi execută în prezent (a adus materiale) limitarea cu bordură a autostrăzii — exact în punctul unde trebuie să se execute și refugiile de oprire a autobuzelor, lucrare la care putem participa și noi cu muncă patriotică, în număr suficient de forțe ca să nu coste nici un ban manopera.

În Otopeni nu există aprozar, centru de lapte, ateliere de servire a populației care depășește peste 8 000 locuitori. Dacă ar exista asemenea unități nu s-ar insista atîta pentru reînființarea acestei stații.

*

Din ce în ce auzim mai des glasurile unor oameni de știință că lucrările sînt incomplete și nu se pot pronunța cu precizie asupra cutărui sau cutărui fapt științific, apărut în țara noastră din cauză că descoperirile colegilor nu au fost publicate la timp, sau nu li s-a permis accesul pentru cercetare, de ex.: Muzeul din Turda, Sf. Gheorghe, Tg. Mureș, Timișoara, sînt numai cîteva.

Deși cercetările se fac după un plan stabilit de către Direcția muzeelor din C.C.E.S. și din fondurile statului, este firesc ca roadele cercetărilor să fie publicate de îndată în presa locală sau cea centrală.

Cercetătorii de la Muzeul Brăilei și Constanței s-au dovedit cei mai activi, astfel ei au expus și au publicat în Flacăra o descoperire de cea mai mare importanță — un coif de bronz scît găsit la Găvana și, respectiv, un tezaur monetar de monede de argint macedonene (din secolul IV î.e.n.) de la Călugăra (Flacăra nr. 9/74).

Anul acesta se va desfășura la București Congresul de Balcanologie, iar în 1976 al doilea Congres de Tracologie. Atît în Capitală, cît și în provincie s-a înmulțit numărul cercetătorilor și al descifratorilor de inscripții traco-dacice.

Sperăm că organele în drept vor lua măsuri ca toate muzeele să dea acces cercetătorilor la materialele care stau de ani de zile uitate în dulapuri.

Cercetarea științifică și mai ales aceea a inscripțiilor nu bate pasul pe loc, deci o muncă operativă este necesară din partea muzeelor. Rîndurile de mai sus vi le trimite **Iordache Constantin,** *str. Mașina de pîine nr. 8, București.*

De la Procuratura Republicii Socialiste România, Procuratura județeană Dolj: Urmare articolului publicat în nr. 44 al revistei din anul 1973, intitulat: «Sînt vinovați numai ciobanii?» vă facem cunoscut că Tribunalul județean Dolj a admis ca fondate, prin decizia penală nr. 217 din 14 februarie 1974, recursurile declarate de către inc. Nicola Vîrgil, Filigean Gheorghe și Geoancă Dumitru și casînd sentința penală nr. 3 382 din 20 sept. 1973 a judecătoriei Craiova prin care sus-numiții fuseseră condamnați la cîte 5 luni închisoare, pentru săvîrșirea infracțiunii de neglijență în serviciu, a dispus restituirea dosarului la procuratura locală Craiova pentru completarea urmăririi penale.

Cauza este în atenția Procuraturii județene Dolj, urmînd să vă comunicăm soluția după terminarea cercetărilor.

*

În general, în orice transformări se ține seama de interesele și doleanțele majorității. Dar tocmai sectorul de reglementare a circulației a Direcției Miliției Capitalei, unde pesemne nu au nici un consultant pieton, face excepție.

Ajungem la această concluzie deoarece nu există dispozitii mai abracadabrante, mai labirintice decît cele impuse, fără nici un discernămînt, pietonilor.

Exemple sînt peste tot. Să dăm totuși unele: Ești pe bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej, la magazinul Spicul și vrei să mergi spre bd. Republicii. Neavînd pasaj (cel puțin la poarta mare a Cișmigiului, unde ai vizavi stația), stai și te întrebi: «cum e mai scurt?» (Să te întorci pînă la Brezoianu, să traversezi și să vii înapoi, traversînd strada Ing. Saligny, trecînd de Consiliul Popular al Capitalei, traversînd strada Gutenberg și ajungînd astfel la stația de peste drum a porții Cișmigiului) sau: mergînd înainte pe lîngă Cișmigiu pînă la pasajul de traversare la liceul Lazăr și întorcîndu-te înapoi pînă la stația de vizavi de poarta Cișmigiului?

Ce să mai vorbim de bd. Ana Ipătescu unde de la Piața Romană pînă la Locotenent Lemnea nu e nici un pasaj pentru pietoni?

Ce să mai vorbim de desființarea nenumăratelor stații de tramvaie și de autobuze și troleibuze, desființări făcute absolut nici un înțeles, căci pe acele rute s-au creat mijloace de transport în comun care opresc numai la cîteva stații!

De ce nu există pasaje de pietoni în fața marilor hoteluri?

De aceea noi, oamenii muncii, pietonii, care ne grăbim să ajungem la locul de muncă, apoi acasă, vă rugăm stăruitor să țineți seama de doleanțele noastre! (Mă numesc **Henegariu Gana,** *bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej nr. 24.)*

*

Mă numesc **Zorilă A. Maria,** *locuiesc în orașul Tg. Cărbunești, str. Eroilor nr. 7, stradă ce se află așezată în centrul orașului. Locuiesc în acest oraș numai de un an de zile, am început să fiu legată de el și să-l văd de la o zi la alta mai frumos, e doar un oraș nou. Cîndva, orașul a fost o comună în centrul căreia se afla o fierărie în care și atunci ca și acum fierarul a lucrat fără nici o autorizație. În plină zi (și în plin centru), fierarul potcovește cai, ascute fiare, repară roți, lipește roți de mașini dar nimeni din partea consiliului popular nu ia nici o măsură. Noi, vecinii, sîntem nevoiți să inhalăm aerul poluat de fumul cărbunilor și mirosul cauciucurilor arse, să suportăm zgomotele infernale începînd de la 5,30 dimineața pînă la orele 20-21 seara. Eu sînt mama unui copil numai de o lună și 3 săptămîni. Copilul acesta tresare din somn toată ziua din cauza bocăniturilor fierarului. M-am adresat consiliului popular și mi s-a promis că vor lua măsuri dar nu se văd, pentru că fierarul «își vede de drum»; deși ar putea să-și mute fierăria în curtea personală așezată cu 7 numere mai încolo.*

Aș vrea să primesc un răspuns din partea responsabilului cu sistematizarea orașului Tg. Cărbunești. Aș vrea să știu ce are de spus în legătură cu frumusețea centrului orașului? Ce au de spus oficialitățile orașului în legătură cu practicarea meseriei fierarului în centrul orașului? Nu li se pare că în centrul orașului prezența acestei maghernițe e nelalocul ei? Cînd au de gînd să ia măsuri pentru a reda liniștea de care avem nevoie? Cînd au de gînd să facă centrul orașului să miroasă a flori?

*

M-am prezentat la autogară să-mi iau bilet mie și soției în ziua de 24 februarie 1974 pentru autobuzul de pe ruta Bacău-Comănești, dar nu am găsit decît în picioare fiindcă mergea un grup de 20 de elevi spre Comănești. Intrînd în autobuz soția găsește un loc liber și stă pe el, dar după plecarea autobuzului se apropie de noi un om în vîrstă și se adresează soției: «Nu vă supărați trebuie să cedați locul unei eleve de-ale mele că eu am stat două ore și am luat bilete», soția îmi dă bagajele și se scoală, iar pe loc se așază o fetiță de 11-12 ani.

La al doilea rînd povestea se repetă, dar era o femeie care spunea că vine de la spital. Dirigintele insistă și spune «vă rog să vă sculați că eu am stat patru ore la bilete și nu vreau să-mi stea copiii în picioare», femeia îi reproșează, dar s-a ridicat de pe loc.

La rîndul al treilea observ pe un bătrîn pensionar (fost petrolist) care și la el insista să cedeze locul. Bătrînul spune: «Am avut 11 copii dar nu i-am învățat așa», iar dirigintele îi răspunde: «Eu îi educ pe ai mei, nu mă interesează de ce ai învățat dumneata». Bătrînul se scoală, iar dirigintele de la școala din Comănești mai dă o speranță. Dacă elevii vor să fie politicoși, or să vă dea locurile. Am așteptat acest gest din partea elevilor, dar toți și-au lăsat capetele în pămînt și s-au făcut că dorm. Și așa au mers douăzeci de călători în picioare și douăzeci de elevi pe bănci.

(Mă numesc **Agrosoaie Tiberiu,** *maistru principal la Combinatul petrolier Moinești.)*

*

Vă scriu în numele copiilor din comuna Petricheoaia, județul Ilfov. Mă numesc **Hașe Ioana** *și sînt din această comună. Durerea noastră constă în faptul că încă din luna decembrie 1973, noi, elevii, nu mai avem unde viziona filme. Sînt lipsiți de acest mijloc de educație și copiii din satul Moineasa, căci comuna noastră se compune din patru sate și tovarășul operator se deplasa și în aceste sate. Tovarășul director al căminului cultural își axează munca pe hore, baluri și nunți, care sînt rentabile. Dar ce facem noi, copiii din comună, care nu mergem la horă și nunți și nu toți avem televizor acasă? Cîndva ni se dădeau în școală filme pentru copii, istorice, și mai ales documentare, care pe noi ne ajutau în înțelegerea cunoștințelor generale, dar acum nu se mai dau nici aceste filme.*

*

Sînt **Stanciu Ioan** *din Făgăras, str. V. Alecsandri, bloc 6. Circulînd de peste 20 de ani cu trenul de la Făgăraș la Rîmnicu Vîlcea și Craiova, puține au fost cazurile cînd am avut o legătură conform prevederii mersului trenurilor în gara Podul Olt, de cele mai multe ori întîmpinînd greutăți și neplăceri din cauza anotimpului.*

În ultimii ani m-a preocupat foarte mult problema modului de reglementare a traficului feroviar (deși nu lucrez în acest sector) și de evitarea așteptării, pentru legătura cu trenurile care vin de la Sibiu spre Rîmnicu Vîlcea – Sibiu – Brașov și invers.

Pentru asigurarea cît mai bună a unui trafic feroviar care să permită circularea mai directă între zona Ardealului și Oltenia, aș vrea să propun Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor să alcătuiască o comisie de experți care să studieze posibilitatea amplasării unei linii foarte directe — de 5-6 kilometri — între stațiile Turnu Roșu și Sebeș Olt, urmînd ca după executarea acestei linii de cale ferată, stația Podul Olt să fie desființată.

Această problemă am adus-o la cunoștința Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor printr-o scrisoare trimisă cu un an și 5 luni în urmă, dar la care nu am primit nici un răspuns.

*

Mă numesc **Georgescu Aurel** *din Cluj, cartier Gheorghieni, str. Băița 10, ap. 23. În spatele blocului la circa 20 metri se află un frumos dispensar cu parter și un etaj, dotat cu cabinete pentru consultații, pentru adulți și copii, cu săli de tratament, cu cabinet de stomatologie, aparate de sterilizare și un cabinet cu un aparat roentgen, dar care stă închis de un an din cauza că medicul care a fost a plecat. Azi aparatul s-a transformat în depozit de praf. Deci un cartier cu 50 000-60 000 de suflete este lipsit de cabinet radiologic. Ne punem întrebarea cum poate fi lăsat un aparat de valoare să stea fără a fi întrebuințat; Direcția sanitară județeană Cluj ce spune?! Am întrebat de ce nu se angajează un alt radiolog, dacă doctorul Duțulescu nu mai este. De la dispensar mi s-a răspuns că nu sînt cadre de specialitate.*

În numele a multor mii de suferinzi, cerem Direcției sanitare județene Cluj să redeschidă acest cabinet radiologic, cu atît mai mult cu cît este utilat și nu trebuie nici un fel de investiții și care este absolut necesar nouă, tuturor locuitorilor cartierului Gheorghieni.

Așteptăm măsurile luate de Direcția sanitară a județului Cluj, cerem în numele celor ce locuim în acest cartier frumos al Clujului ca dispensarul să aibă activitatea din trecut.

*

Mă numesc **Radu Oprea,** *locuiesc în Brașov str. Republicii 37, am aproape douăzeci de ani.*

Am citit în paginile revistei «Flacăra» din 22 decembrie 1973 la rubrica Buletin de știri articolul «Intenții bune, dar numai atît». În acest articol se arăta că locatarii unui bloc din Mangalia nu au apă caldă de la 1 iunie.

Dacă ei nu au apă caldă din iunie, aflați că noi nu avem nici caldă, nici rece de aproape doi ani, deși stăm în plin centrul Brașovului.

De ce să mint, apa curge totuși între niște ore, mai mult sau mai puțin respectate, în total vreo 4-5 pe zi și mai mult la parter și la subsol.

Întrebarea e ce ne facem cu instalațiile sanitare acei care sîntem și în serviciu?

Această situație se întinde pe o zonă bunicică din centrul Brașovului, cu mici excepții. Chiar la Palatul Telefoanelor unde lucrez (la centrala automată interurbană) apa curge foarte rar și de cele mai multe ori trebuie să facem «pelerinaje» cu sticle în sala cazanelor, poate, poate acolo curge apa! Promisiuni avem pentru remedierea acestei situații, dar ca de obicei numai atît.

*

Consiliul Popular al municipiului Brașov ne face cunoscute următoarele:

Alimentarea cu apă potabilă a orașului Brașov reprezintă una din problemele de bază care au rămas de rezolvat și sînt în atenția permanentă a Comitetului Executiv al Consiliului popular municipal Brașov și a conducerii Grupului întreprinderilor de gospodărie comunală și locativă Brașov. Situația semnalată reprezintă unul din multele cazuri asemănătoare sesizate de către cetățenii orașului.

Rezolvarea definitivă a problemei alimentării cu apă a orașului Brașov se va putea realiza în cursul anului 1975, iar la finele anului 197[illegible] se va realiza o îmbunătățire substanțială faț[illegible] de situația actuală.

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

spiritul tînăr

Dacă am închide puțin ochii și am face în gînd socoteala bătăliilor care ne așteaptă, dacă am întinde previziunea noastră fie și numai asupra următorului deceniu, dacă ni s-ar părea important, — atît de important cît și este de important în realitate, — viitorul al doilea, lîngă viitorul întîi, decurgătoare amîndouă din prezentul acesta, ne-am da seama că, într-o asemenea măsură România are nevoie astăzi, și va avea nevoie mîine, de tinerețe și de spirit revoluționar, de capacitate de dăruire și de vocația inițiativei, de energie în stare să dizolve structuri birocratice și să dea coerență unor altor structuri pe măsura timpului celui nou, încît a nu fi tînăr, cînd ești tînăr, e mai mult decît o eroare, e o tristețe.

Privesc din propria mea amintire, cînd eram cetățean român deplasat în alte puncte ale pămîntului, țara mea, și constat cu bucurie că unul din primele lucruri care îmi vin în minte, unul din primele atribute-cheutoare, unul din primele semne cu privire la România este tinerețea.

«Aveți un conducător tînăr!», îmi zicea cutare poet sud-american și citeam în cuvintele lui gelozia explicabilă a spiritului său dinamic, revoluționar, de om pe sîngele căruia urlă neliniștea unei revolte permanente.

«Aveți o societate tînără!», îmi spunea cutare gazetar vest-german și simțeam că, dincolo de toate chisturile birocratice, așa este. Dar sîntem noi cu adevărat tineri, în toate ale noastre, aici, în fiecare zi a vieții noastre? Prea mult ne-am învățat noi, tinerii, să cerem aprobări pentru actele noastre, uneori triplînd aceste aprobări, și prea puțin îndrăznim. Nu este vorba de îndrăznelile aberante, fără legătură logică și serioasă cu realitatea, este vorba de marea îndrăzneală pe care întotdeauna oamenii tineri și-au luat-o în numele eroismului, de a gîndi ori de a îmbrățișa o idee umanistă, și tot în numele eroismului, de a o apăra pînă la capăt și de a o transforma în realitate, în numele sacrificiilor pe care de atîtea ori tinerii le-au făcut, în favoarea lumii, pentru ca ideile pe care le iubeau să învingă. Nu ne trezim noi, cîteodată, în situația jenantă că sîntem scuturați din somn de necesitatea socială și chemați la marile bătălii ale timpului, în loc de a ne afla noi în primele rînduri, lîngă părinții noștri încercați, lîngă revoluționarii cărunți, lîngă comuniștii devotați, cei care conduc de drept aceste bătălii? Paradoxal dar adevărat, de prea multe ori excesul unor tineri de la noi e un exces al cumințeniei, în loc de a fi un exces al îndrăznelii. Dar, oare, nu este de preferat ca mediului social să-i cadă în sarcină mai degrabă să mai domolească și să canalizeze energiile tinere, decît să facă un lucru pe care, este jenant pentru noi, tinerii, să vedem că îl fac mai vîrstnicii noștri tovarăși de drum și anume să ne îndemne la curaj și acțiune radicală?

Am văzut tineri care nu îndrăznesc pentru că nu le-a dat șeful serviciului unde lucrează aprobarea scrisă să îndrăznească.

Am văzut tineri care dorm pe ei pentru că nu a venit nici un ordin de la județ să fie vioi, și categorici, și plini de inițiativă.

Am văzut tineri mulțumindu-se cu traiul călduț din subsuoara unei cloște obștești și i-am auzit punînd asta pe seama faptului că în contractul de muncă, semnat cu întreprinderea, nu se prevedea în mod expres ideea ca ei să aibă spirit revoluționar.

Dar multe dintre lucrurile obligatorii sînt cele pe care legile nu le scriu. Nici o constituție din lume nu stabilește numărul de ochi cu care trebuie să fie înzestrată fruntea fiecărui individ. Și totuși asta nu determină pe nimeni să-și scoată un ochi și să-l cedeze lacurilor continentale. Ceea ce este în firea lucrurilor nu mai trebuie subliniat de fiecare dată. Și este în firea lucrurilor să avem, cînd sîntem tineri, spirit tînăr, adică spirit revoluționar, să nu ne mulțumim cu situația existentă și să rîvnim una mai bună, dar prin rîvnă să nu înțelegem cumva visul deșart, ci munca efectivă pentru o situație mai bună. Cînd sîntem tineri, ne aflăm în fața unor infinite șanse. De ce n-am fi generoși, de ce n-am risca în numele unor temeinice criterii și al unor dorințe de mai bine, precis conturate? Ne purtăm, uneori, ca niște moși, parcă ne curge prin vine, în loc de sînge, tuș din tușierele de pe care ștampilele se alimentează pentru aprobări; ne trebuie sînge clocotitor și care să nu sufere hamul nici unei birocrații și al nici unei comodități. În genere, datorită luptei pe care o avem de dat, pentru ca România să învingă toate rămînerile în urmă la care a obligat-o istoria și, în special, datorită împrejurării că această țară este condusă de simbolul dinamismului și tinereții în politica mondială, președintele Ceaușescu, nu avem voie, nu este frumos, nu este bărbătește, nu este drept și nu-i de noi să nu fim tineri și curajoși cu adevărat. Cîte case de cultură stau părăginite sau viciate de nu știu ce birocrații, în vreme ce poezie și muzică de bun nivel se pierd fără lăcașuri în care să se manifeste? Ce ambiție absurdă: să nu fii tînăr cînd ești tînăr!

Cînd un băiat de 15 ani, de care nu-i era milă nimănui pentru că el nu permitea să-i fie nimănui milă de el, cînd un băiat de 15 ani pe care nu-l proteja nici măcar un unchi (nițel mai avut), ci doar greu explicabila (pentru vîrsta aceea, a istoriei și a lui!) încredere în dreptate și adevăr cu care pleca el în lume, cînd un băiat de 15 ani se ridica revoltat din satul copilăriei sale să-și împlinească misiunea, el nu săvîrșea doar actul de identificare cu propriul său destin, ci dădea exemplul unui mod de a fi, de a se manifesta, al revoluționarului pe care nimic nu-l poate înfrînge dacă într-adevăr e stăpîn pe convingerile sale, pe credința în idealul clasei sale și pe descendența dintr-o mare istorie națională căreia, peste 30 de ani, după un itinerar de teribile încleștări, privațiuni, sacrificii și revelații, avea să-i ajungă cîrmaci, acreditînd sub o formă simplă și vie, pe care mulțimile o respiră ori de cîte ori destinul național este chestionat de norii lumii, transformînd deci acel nume aproape tăcut de fiu de țăran român Ceaușescu A. Nicolae, în ceea ce noi astăzi ne-am obișnuit să spunem conducătorul nostru Nicolae Ceaușescu. Cu aprobarea cui s-a născut acest mare exemplu? Și dacă acel tînăr a făcut tot ce a făcut, în contra unui curent oficial majoritar ce i se împotrivea, cum ne putem permite noi, astăzi, cînd nu doar că ne este îngăduit dar ni se cere să fim revoluționari, să uităm a fi cîteodată tocmai ceea ce timpul ne cere să fim?

Cine să nască și cine să cultive, în zile de muncă și în nopți de sacrificii, ideile noi, dacă nu tinerii?

Cine să lărgească marginile posibilului dacă nu tinerii?

Cine să fie piloți de încercare ai spiritului novator dacă nu tinerii?

Cine să muncească mai mult, mai dăruit și mai generos dacă nu tinerii?

Peste tot în această țară, unde s-au făcut lucruri mari, poate fi recunoscută, lîngă contribuția celor vîrstnici, contribuția tinerilor. Pînă în 30 de ani, mulți dintre acești tineri au condus șantiere naționale, au înfruntat furtuni și au învins nevroze. Uneori, la 30 de ani, fețele lor, ale acestor tineri eroi, arată ca pămîntul sub secetă. Cînd ajung la 40 de ani se cheamă că au trăit trei vieți și, în numele celor trei vieți, ei nu pot muri numai o dată, cînd trebuie să moară, cînd vine melancolic oboseala de pe urmă și iată, ei trebuie să moară de trei ori pentru a li se elibera un singur certificat de deces. Și acela fals, dacă ne gîndim la ce rămîne după ei.

Ce tezaur apăsător e tinerețea! Aș spune că, atunci cînd ești tînăr și ai conștiința că ești tînăr, parcă mergi prin lume și-ți dai deodată seama că ai cîteva milioane de lei la tine și porți răspunderea lor, trebuie să-i investești urgent, trebuie să-i cheltuiești profitabil. Pricepeți voi, tineri colegi, și dumneavoastră, cei care nefiind neapărat tineri, veți deveni tineri, înfrîngîndu-vă vîrstele, pricepeți că avem norocul de a fi contemporani cu cea mai mare nevoie de muncă și de tinerețe din istoria României? Trăind în lumea noastră dată, în lumea noastră cu limite firești (și cu alte limite care, tocmai pentru că nu sînt firești, trebuie îndepărtate), noi, cei tineri, se cuvine să nu uităm amănuntul cel mai de preț al împrejurării că sîntem vii, și anume pe acela că noi, și nu alții, sîntem primele generații născute de revoluție și că marele nostru rol e de a fi ai revoluției.

Trecem prin viață și avem asupra noastră un mare tezaur. Să avem și puterea, să avem și curajul, să avem și inspirația de a-l investi într-o operă unică: România de mîine.

Adrian PĂUNESCU

în parcul tineretului și în viscolul babelor, muncă neîntreruptă, plină de abnegație

Martie, așa cum ne-a obișnuit să fie în ultimii ani, cu viscol în toată regula, tocmai cînd ne pregăteam să ne încuiem paltoanele în dulap. Mi-e teamă că n-o să găsim mai pe nimeni la șantierul din Parcul Tineretului, și mi-e frică nu numai pentru reportajul în sine, dar și pentru obrazul oamenilor care mă însoțesc, pentru a-mi fi ghizi, la ceea ce bănuiesc că este cel mai vast și mai intensiv șantier din București, dacă nu și din țară. Suportăm frigul pătrunzător ca un brici și pornim așa — printre fulgii care cad fără încetare peste stratul deja destul de gros așternut — încolo și încoace, desigur numai pentru a surprinde crîmpeie, pentru că parcul are în total 81 de hectare, dintre care, e adevărat, 11 formează lacul pe care la vară vor pluti bărci.

Ca să fiu cinstit, deși am mai fost pe aici, prin fosta «Vale a plîngerii», acum nu recunosc mai nimic. Mă lămuresc imediat cînd aflu că din zona străzii Manu Cavafu s-au demolat pînă acum 120 de imobile — dacă imobile se puteau numi acele cocioabe, printre ultimele din București, din chirpici sau paiantă, la ale căror geamuri liliputane bătea rața cu ciocul de ori cîte ori avea chef. Pe chiriașii de pe străzile Nitului, Strungului și Pustnicului trebuie să-i cauți acum în altă parte, pur și simplu pentru că aceste străzi nu mai există. În loc se ridică 10 blocuri de cîte 10 etaje fiecare — dintre care 5 au fundațiile terminate — care vor străjui o întreagă latură a celui mai frumos parc al Capitalei. Din Manu Cavafu și Cuza Vodă n-a mai rămas decît jumătate, și asta numai pînă anul viitor cînd alte blocuri vor fi gata să-și primească locatarii. Ritmul construcțiilor e uimitor — aproape un etaj pe zi, a cîte 6 apartamente. În total vor fi deci 660 de apartamente în blocurile care vor fi date în prima etapă a construcțiilor edilitare, urmînd ca în anul viitor alte 2 500 de familii să se mute în imediata vecinătate a parcului. Pe aici va trece prelungirea bulevardului Dimitrie Cantemir – sau Magistrala, cum îi spuneau bucureștenii pînă nu demult — cale de acces modernă, care va scurta considerabil drumul înspre cartierul Berceni.

În viitorul Parc al Tineretului lucrurile nu stau altfel. În fosta groapă Cocioc, unde a început să se lucreze cu intensitate abia de pe la jumătatea lunii ianuarie a acestui an, s-au vînturat deja 100 000 metri cubi de pămînt din cei 120 000 necesari lucrărilor de terasament și sistematizare. S-au pietruit peste 38 000 metri pătrați de drumuri și alei din totalul de 61 000. Se încheie plantarea celor 15 000 de arbori, transportați cu baloturile de pămînt cu tot din pepinierele Toboc, Pipera, Nordului și Expoziției. S-a transportat aproape întreaga cantitate de 40 000 metri cubi de pămînt vegetal, iar cînd primăvara va avea curajul să ajunge iarna va veni și timpul sădirii celor 430 000 de arbuști ornamentali și a trandafirilor.

E limpede, parcul va arăta superb. Va avea un lac natural destul de mare, cu debarcader, o fîntînă arteziană cu un dia metru de 20 de metri, 8 bazine – adevărat oglinzi de apă – la intrarea principală, cale de acces oficială, formată din dou benzi despărțite de o peluză de iarbă care va străbate întreg parcul, 4 podu peste apa lacului, două mari complex sportive, trei terenuri de joacă pentr copii (care vor totaliza 18 000 metri cub fiind prevăzute și cu toate «accesoriile necesare), o uriașă zonă rotundă – ros riumul – în care se vor planta la un lo aproximativ 200 000 de trandafiri, uriaș insulă multicoloră înconjurată de mare verde a vegetației parcului, și – sau m bine-zis înainte de toate – o sală poliv lentă, adevărată perlă arhitecturală, car va putea găzdui între șase și opt mii d invitați. Proiectanții au mai prevăzut cor struirea și altor frumuseți, strîns legat structural de viitorul parc și de împreju rimile sale — teatru în aer liber, restau rant, cascadă artificială, alte terenuri d sport, un bazin olimpic etc. Toate aceste

vor rămîne însă să aștepte anul viitor. Și așa, ceea ce se face în momentul de față la șantierul parcului este uimitor. Lucrările de excavație la sală au început aproape de sfîrșitul lunii noiembrie a anului trecut. Cele de demolare și de sistematizare abia în decembrie și ianuarie. În parc se lucrează intensiv tot din ianuarie. Și totul, sala, parcul, marile căi de acces, podurile, lacul, blocurile, ABSOLUT TOTUL VA FI GATA PÎNĂ ÎN ZIUA DE 30 IUNIE A.C. O adevărată performanță. Îl întreb pe inginerul Petru Iosub, șeful serviciului gospodărie, întreținere drumuri și spații verzi al sectorului 5 – pe teritoriul căruia se ridică complexul obiectiv social-cultural – cum este posibil un asemenea efort, capabil să genereze o asemenea reușită.

«Obiectivul nu este numai al nostru, al sectorului, ci al întregii Capitale», îmi strigă, ca să-l pot auzi mai bine. Vîntul ne taie respirația, iar zăpada ne curge pe fețele înroșite de frig. Mergem prin zăpadă mare, aruncînd din cînd în cînd priviri în stînga și în dreapta. «De la secretariatul Comitetului municipal de partid București s-a luat hotărîrea ca fiecărui sector al Capitalei să i se dea în grijă un... sector al parcului de care să se ocupe. S-au alocat în acest fel brațe de muncă, mașinile întreprinderilor din sectoare au cărat mii de arbori, oamenii i-au scos din pămînt la pepiniere și tot ei i-au pus la loc în parc. Despre mobilizarea tineretului sînt convins că știți destul de multe. Numai din sectorul nostru organizațiile U.T.C. au mobilizat peste 9 000 de tineri, din ianuarie și pînă acum, la muncă patriotică. Zilnic lucrează cam șapte-opt sute de utecești în parc. A fost constituit chiar un comandament pentru conducerea lucrărilor, iar tovarășul Nicolae Matei, secretar cu problemele organizatorice din Comitetul municipal al P.C.R., se interesează zilnic de mersul șantierului»

Statul a investit pentru întregul complex 66 de milioane de lei, după cum spuneam, în prima sa etapă de construcție, și oamenii muncesc ca la foc, pentru că 30 iunie nu e deloc departe. Aici vor avea loc probabil și mare parte din manifestările artistice din preajma lui 23 August, închinate celei de-a 30-a aniversări a insurecției naționale antifasciste armate. Oamenii muncesc zi și noapte – în două schimburi zilnice – e adevărat, dar e cam greu să spui «ca la foc», pentru că în ziua de 7 martie, cînd i-am văzut eu, muncitorii care lucrau în parc erau adevărați oameni de zăpadă, albi din cap pînă-n picioare și nu numai cu nasul, ci cu întreaga față roșie. În asemenea condiții era foarte greu de făcut ceva, dar oamenii se străduiau să rămînă în grafic. La blocuri, macaralele își făceau obișnuitul du-te-vino cu brațele încărcate, un buldozer se plimba amenințător în jurul ultimelor ziduri ale unor foste case, camioane și basculante veneau și plecau – aduceau pomi, unii dintre ei adevărați arbori maturi, de 10-20 centimetri în diametru, cu peste 10 metri înălțime, a căror greutate atingea, cu balotul de pămînt cu tot, trei-patru tone. Îl întreb pe Ilie Anghel, șeful unei brigăzi a sectorului 5, care planta pomi, ce au putut să facă pe o asemenea vreme.

— Păi, cu 11 bărbați pe care i-am avut azi am mai pus 65 de pomi. E frig al dracului, altfel poate ar merge mai repede. Măcar vîntul ăsta de n-ar mai bate!

— Dar femei sînt în brigadă?

— Sînt, cum nu. Dar le-am trimis acasă pe la 9, că era prea frig.

Îl mai întreb cum e cu pomii, că sînt cam mari — se prind sau îi răstoarnă vîntul? «Noi îi punem în pămînt cel mult la o zi jumătate-două după ce au fost scoși. Nici nu simt că au fost afară din pămînt și se prind bine», îmi spune Anghel. Acestea fiind zise, plecăm înspre locul unde se construiește sala – promontoriu ca o limbă de pămînt, de unde va domina întreg parcul.

Nici aici nimeni nu stă. Oamenii robotesc, dar și înjură de necaz vremea afurisită. Constructor e Combinatul de construcții-montaj din București. Fundațiile s-au pus de mai multă vreme, acum se ridică pereții laterali. Se folosesc multe elemente prefabricate, se toarnă «beton cald». Văd cîțiva oameni care par să încălzească cu abur un stîlp greu de beton – «așa se încheagă mai bine», îmi spune cineva – și mă gîndesc să-l întreb pe maistrul Gavrilescu cînd crede că va fi totul gata.

— Apăi, mata trebuie să știi că Bucureștiul așteaptă de multișor o sală ca asta. În care să se poată ține și adunări ale poporului – că d-aia are opt mii capacitate maximă – dar și sport să se facă. Acum, că ne-am pornit, nu avem decît s-o terminăm! Termenul ar fi pe la sfîrșitul lui iunie, dar sînt sigur că o s-o gătăm mai-nainte...

Am plecat de pe șantierul Parcului Tineretului fără să mă îndoiesc de cuvintele maistrului Gavrilescu. Știu că se va ține de cuvînt. Tocmai de aceea am promis să revenim.

Dumitru GRAUR

Urît martie, cu viscol în toată regula, dar munca nu stă deloc.

«Copacii nici nu simt că au fost scoși din pămînt!»

Abur — pentru ca betonul să nu înghețe înainte de a fi turnat.

Fotografii de Elena GHERA

cine să nască și cine să cultive, în zile de muncă și în nopți de sacrificii ideile noi, dacă nu tinerii?

«cheia succesului? eu îi ajut pe ei, ei mă ajută pe mine»

Numele și prenumele: MUHA IOAN.

Locul și data nașterii: comuna Pechea, județul Galați, 24 octombrie 1943.

Profesiunea: inginer chimist, absolvent al Facultății de chimie industrială din Iași, promoția 1966. Specialitatea: tehnologia și prelucrarea compușilor macro.

Locul de muncă: Policolor-București.

Funcția: șef al secției de lacuri și vopsele

*

Un portret în cîteva cuvinte. Viața unui tînăr adunată în patru-cinci rînduri de manuscris. Desigur, un portret sărac, mai degrabă o schiță, din care lipsesc destule date. Mai adaug «căsătorit din 1968, tată a doi copii, Irinel de 5 ani și Vlad de 3; membru de partid din 1970 și în comitetul P.C.R. pe fabrică; cîteva medalii jubiliare; cîteva inovații; o cerere de brevetare» și închid ghilimelele, convins fiind că nici cu asta n-am terminat.

Mă predau și-l las să vorbească. Vorbește repede, chiar precipitat, ușor didactic, avînd certitudinea — o simt din prima clipă — că nu voi avea nimic de schimbat din ceea ce-mi spune.

«În '68 am venit la Policolor, după un scurt stagiu la Combinatul de cauciuc Jilava. Policolorul nu era pentru mine o noutate. Avusesem acolo tema de diplomă, îi cunoscusem pe oameni, ne împrietenisem într-un fel. În februarie '69 am fost chemat la conducerea fabricii și mi s-a comunicat că urmează să fiu promovat în funcția de șef de secție... De atunci, muncesc la lacuri și vopsele, avînd în subordine cinci sute de salariați și răspunzînd de o producție de aproape un miliard de lei anual. De fapt, sîntem trei colegi care împărțim responsabilitățile, fiind vorba de o muncă în trei schimburi».

— *V-a fost greu la început? V-a fost ușor?*

— Nu mi-a fost nici greu, nici ușor. Am primit funcția cu bucurie și m-am străduit să muncesc cum se cuvine. Cînd s-a anunțat în fabrică, într-o ședință, că un tînăr de 26 de ani va deveni șeful unei secții atît de importante, au fost oameni care au manifestat o oarecare reținere. I-am înțeles. Reținerea lor era, într-un fel, firească. Cîteva luni am simțit că secția este urmărită în mod special, și asta m-a contrariat în primul moment, dar mi-am dat seama că direcția are un ochi în plus pentru mine mai ales pentru a mă ajuta. Apoi au căpătat încredere și lucrurile au intrat pe făgaș normal.

Îl întreb cum lucrează cu oamenii, cum se descurcă cu autoritatea, de vreme ce unii dintre subalterni au vîrsta părinților săi. Îmi spune că e în regulă, că succesele pe care le-a obținut — și le obține — în activitatea profesională nu sînt de fapt succese personale. Sînt victorii ale colectivului, subliniază. Apoi continuă ideea: oamenilor nu trebuie să le ordoni, să-i pui să facă un lucru pe care nu-l înțeleg. Trebuie să le explici, și să-i convingi. Dacă ai făcut treaba asta bine, ai realizat o atmosferă de seriozitate și înțelegere care conduce aproape sigur la obținerea de rezultate remarcabile în producție. Și mai e ceva, completează. Trebuie să ai încredere în cei cu care lucrezi, în muncitori mai ales. Eu știu că nu toți muncitorii pot gîndi savant o sarcină, dar tot eu știu că ei au mult mai multă experiență nemijlocită a muncii decît mine. Eu îi ajut pe ei, ei mă ajută pe mine, asta e cheia succesului.

Îmi vorbește despre nostalgia lașului. Despre dragostea pentru Pușkin. Despre soția sa, care este tot inginer chimist la un institut de cercetări. Despre concertele simfonice programate joi după-amiază de televiziune, pe programul II, chiar despre revista la care lucrez îmi vorbește, o laudă și o critică pe alocuri. Îmi spune «în meseria asta trebuie să citești în fiecare zi, să fii la curent cu ce-i nou. Altfel ești pierdut».

— *Tovarășe Muha, ce înseamnă să fii tînăr? Asta nu punînd anii la socoteală înainte de toate. Tînăr așa, altfel, cum să vă spun, un tînăr ca dumneata?*

Nu-i place întrebarea. Adică cum ca el?! Ce, el e mai cu moț?! E ca toți ceilalți, muncind cu seriozitate, cu pasiune, bătîndu-se chiar pentru o idee care i se pare bună și care este nouă. O idee care să îmbunătățească producția, viața chiar. Uitați, începe să-mi relateze, acum vreo doi ani m-am apucat cu un alt coleg, Costel Bratu, să valorificăm un subansamblu de la un utilaj de import care se stricase. Am zis că o să facem o mașină mai bună decît cele aduse din străinătate, și unii și-au cam dat coate. Se uitau la noi ca la doi nebuni, dar nu ne-am lăsat și am reușit să facem un nou utilaj, care conduce la o capacitate suplimentară de 1000 de tone pe an.

Apoi tace. După o clipă mă lămurește: ăsta e răspunsul. Asta cred eu că înseamnă să fii tînăr.

Ovidiu IOANIȚOAIA

Un tînăr de 500 de balcoane montate în Trawemünde!

de profesie multiplu

Prin vara trecută, într-o noapte, locuitorii cartierului Floreasca — mai ales cei ce stau prin preajma capătului de linie al autobuzului 35 — au fost treziți din somn de niște bufnituri înfundate și au sărit din paturi, deoarece se cam zguduiau încăperile... Apoi s-au obișnuit, treptat, bufniturile au încetat curînd, și în capătul străzii Ceaikovski a început să se înalțe o construcție modernă, văzînd cu ochii: bufniturile marcaseră înfigerea pilonilor de consolidare a fundației, deoarece aici, în plin teren viran, fusese o parte a celebrei «gropi» de gunoaie Floreasca...

Astăzi clădirea e aproape gata, uriașa macara ce devenise familiară locuitorilor cartierului se demontează, munca — muncă frenetică, aspră — se desfășoară mai mult în interior: se montează pereți despărțitori din sticlă, au început lucrările de finisare, se instalează două ascensoare. Inițial, «Laboratorul central al Ministerului Construcțiilor Industriale» — lucrare unică în țară și poate una dintre cele mai moderne realizări actuale din Capitală — urma să fie dat în folosință la 31 mai a.c. Constructorii s-au angajat însă să devanseze această dată, astfel încît inaugurarea să aibă loc la 15 aprilie.

Dintre muncitorii acestui însemnat obiectiv economic, 30% îl formează tinerii (caracteristică generală dealtfel a Șantierului 118-Pipera, specializat în construcții moderne de întreprinderi și instituții). Cîștigul mediu este cam între 2 000 și 2 500 lei lunar, iar Constantin Radu — unul dintre acești tineri, pe cît de amabil, pe atît de pasionat de meserie — îmi arată o hîrtie cum că luna trecută a cîștigat chiar peste 3 000. De loc e din Bolintinul din Vale, satul Malu Spart, iar de profesie, zidar — deși, astăzi, ar fi greu să-l «fixezi» în cadrul unei meserii anume, deoarece e și montor de prefabricate, și șofer, și lăcătuș, ba mai face uneori și pe macaragiul, iar eu *simt că e ceva* cu chestia asta, cu multitudinea asta de profesiuni, cu alte cuvinte, și, într-adevăr, aflu că acest fenomen nu este întîmplător aici, dimpotrivă, a devenit *o practică* a șantierului!

— Românul e născut să învețe, cînd e trimis pe undeva cască ochii bine, se instruiește, iar odată întors aduce cu el, în țară, tot ceea ce a învățat mai bun! — îmi spune. Asta, firește, dacă s-a dus cu pasiune reală, și nu ca să se plimbe; de fapt, «plimbăreții» nici nu se prea duc, n-au ce căuta acolo, vă rog să mă credeți!

... A lucrat doi ani în R.F.G., iar dacă dumneavoastră, stimați cititori, ați văzut superbele edificii ridicate de români în localitatea Trawemünde-Lübeck, redate pe ecranele televizoarelor sau în presă, rețineți și faptul că tînărul cu care vorbesc acum, zidarul-montor-lăcătuș-macaragiu Constantin Radu, este cel care a montat toate balcoanele — peste 500! — ale elegantului hotel cu 36 de etaje din localitatea respectivă; care a participat la construcția casei de odihnă din Rotenburg, A.D. Fulda, a centrului de calcul din Wiesbaden etc., etc., ... și care, astăzi, îmi vorbește cu sinceră și justificată mîndrie despre munca tinerilor de pe șantierul în care mă aflu. «Da, dom'le, există și cîteva haimanale — nu aici, la noi, ci în genere — dar cred că este cel puțin o gafă, dacă nu chiar o prostie să generalizezi asta unui întreg tineret român, cum încearcă niște nechibzuiți să o facă! Eu lucrez în construcții de peste cincisprezece ani, am început-o d copil, iar în tot acest timp mi-au trecu mînă zeci și zeci de tineri, oameni deo firi poate contradictorii, dar nu-mi tesc să fi întîlnit o haimana!... Tin nostru muncește, și *muncește bine*; luați de pildă «Electronica»: mă nin uneori acolo la ieșirea din tură, este *uimitor* numărul tinerilor ce se reva porțile uzinei!»

Trecem apoi de la una la alta, îmi tește despre dor, despre acel cumplit de casă» ce te năpădește cînd te afli p străini, despre acel fierbinte, amar fierbinte, dor de țară, de ai tăi: «... nu numai cu cei familiști se întîmpl să zicem că în acest caz ar fi explicab sînt oameni — tineri, necăsătoriți — nu au putut rezista mai mult de cîtev și s-au întors de le sfîrîiau călcîie

Și, drept mostră, mi-l prezintă pe t comunist de 27 ani Constantin A mozaicar de profesie și de meserie tiplu». E un tînăr cu chipul deschi trem de serios atunci cînd nu zîm Și nici nu zîmbește fără motiv: o fa pildă, atunci cînd îl întreb dacă s-a cazuri aici, la ei, de conflicte între ti cei vîrstnici, apropo de muncă. «Nu așa ceva! Dacă apar — și asta numai rită unor propuneri de lucru, pro care pot fi sau nu bune — ele se ana în ședințe deschise de partid, dî dreptate celor cu idei într-adevăr va și în nici un caz ținîndu-se cont de vîrs

Îmi vorbesc apoi amîndoi — aces pentru mine, îndrăznesc să spun, p — despre pletoși («Am impresia că s-a un soi de psihoză, cum are unul păr mare, cum, gata, e derbedeu! Da' domnule, părul cu mintea, cu capa de a munci sau cu comportarea civil Că există haimanale, asta e cu totul al dar printre haimanale sînt și rași în c tunși, proaspăt scăpați din pușcărie nu zic să exagerăm, să-i aplaudăm ac cei cu părul pînă la glezne și cu je ceafă — dar nici să luăm peste picior, un astfel de motiv, un întreg tineret admirabil!»), despre organizarea pur de lucru («...există un anumit mod în sens, materialele necesare trebuie să mai aproape de tine, și nu la dracu-n p așa cum poate dirija cineva indifere întîmplă și la noi asta din urmă, dar foarte rar, și atunci facem cam tot aș

n, ne apropiem materialele adică, și nu supără nimeni!»), despre economii («nu refer la curățenie luată ca atare, asta eva obligatoriu chiar și pe un șantier, i la noi se cam uită uneori acest amă- nt... dar curățenie înseamnă mai ales nomii, uitați-vă prin jur, vedeți aruncate caiva resturi de materiale?»).
lă uit, și într-adevăr nu reușesc să des- ăr. Descopăr însă cu satisfacție că a sta de vorbă cu tineri, și mai ales *despre tineri*, pe acest modern șantier al Capitalei și al țării, reprezintă ceva cu mult, cu foarte mult mai captivant decît a-ți bate capul cu probleme de genul dacă Ilie Năstase are sau nu dreptul să-și poarte părul așa cum știm cu toții că și-l poartă!...

Horia PĂTRAȘCU
Fotografia autorului

băieți care plîng ca niște fete

n blocul C3 din strada Macaralei se află inul nr. 2 al Fabricii de mașini unelte și egate-București în care locuiesc aproape de tineri muncitori. Căminul este foarte oape de fabrică, la cinci-zece minute de rs pe jos, în dreapta unei linii ferate, și a : dat în folosință relativ de curînd, mai ct de 3 ani de zile. Arată însă mult mai hi și pe dinafară (două mari pete de ură îi pătează peretele chiar deasupra ării), și pe dinăuntru, fiind în privința un exemplu de nepricepere și lene a structorilor. Apa se infiltrează peste tot, e tencuiala, pereții camerelor arată ca ile leproșilor, caloriferele nu prea merg, urile sînt stricate sau nu se pot folosi tru a nu-i inunda pe cei de dedesubt. sînt și alte defecte din construcție, nu st, întreb numai cu stăruință cum de e încă posibil să se accepte și mai ales să plătită cu bani grei o asemenea «con- ucție». În sfîrșit...
mpreună cu Gheorghiță Gheorghe, rec- tator, venit aici acum 6 ani de pe plaiurile evei, ales de curînd vicepreședinte al nitetului de cămin, trec prin cîteva here, stau de vorbă cu cei care pentru a se hni și învăța aici plătesc o chirie lunară 120 de lei. Viață de cămin, între două imburi, băieții citesc, joacă table, unii esc, alții dorm duși. Prea multe nu au făcut aici, n-au nici club, nici televizor, radio, nici teren de sport, nici mese șah, «de aceea unii cînd n-au ce face, se pă cu prostii, se duc la Alba, beau ori ță fetele» (Sandulovici Iulian, lăcătuș). geri sînt multe, prea multe, băieții îmi prea plîngăreți și mă gîndesc că și acest u i-a împiedicat pînă acum să aibă ceea i doresc. Faptul că se mulțumesc să-mi ete că știe și tovarășul x, am discutat blema cu tovarășul y, mă face să cred că ei nu fac mai mult decît alții pentru ei și, că prea așteaptă să li se aprobe orice c, de la a avea o mătură pînă la a pune ă de la mînă să-și cumpere un televizor, r dacă un tovarăș de la municipiu, tova- l Gușă, le-a spus că nu au «forme» tru asta. Simplul fapt că discută la ședințe ani de zile același lucru este mai mult it semnificativ pentru lipsa lor de vlagă perită de hîrtii inutile. Copiez la întîm- plare dintr-un proces verbal și mă conving și mai mult că birocrația, lenea foșnitoare și adormitoare a hîrtiuței, este o boală atît de cumplită, încît îi poate lipsi de vlagă chiar și pe tinerii muncitori. Iată numai cum e formulată o ordine de zi: *Aspecte din activitatea locatarilor căminului (?!)*. Citind rar și tare, te umflă rîsul, ce să fie aici «activitate» într-un asemenea cămin. Dar să vedem ce s-a mai discutat: «Tov. Spoitoru Ioan arată problema curățeniei care nu se face corespunzător și totodată aspectul exterior care este necorespunzător. Tov. Sandulovici Iulian (n.n. - care a fost schimbat din funcția de președinte, pentru că a fost în concediu medical!) propune înființarea unei bănci în fața căminului, arată problema femeilor de servici»etc., etc. Deci discuții, discuții, sau cum bine spunea un băiat de acolo, în derîdere bineînțeles: «Noi avem inițiativă, dar n-am pus-o în practică». Ce să zic... A face o problemă din orice nimic, dar a nu sădi măcar un pom în fața căminului, se poate? A spune că te lupți, că te zbați, că alții nu vor să facă asta, aia, că sînt unii tovarăși în conducerea fabricii care parcă s-au născut cu barbă și mustăți și nu te înțeleg, dar a nu-ți face curat, nici patul în care dormi, se poate?

Repet, tinerii din căminul F.M.U.A.B.-ului au necazuri adevărate, încă nu se bucură de toată atenția celor plătiți, printre altele, ca să aibă grijă de ei și care mai mult îi încurcă. Da, dar pentru a înfrînge necazurile, ei fac mult prea puțin (de exemplu schimbă comitetul de cămin mereu, la fiecare cîteva luni). Pun «problema» în procesul verbal, ridică «problema» în ședință, cedează prea repede atunci cînd ar trebui să insiste cu curaj, chiar cu patimă, pentru a obține ceva (de exemplu un miniteren de sport, nefăcut pînă acum din pricina unui administrator care își teme geamurile), se plîng prea ușor atunci cînd ar trebui să n-o facă și, în general, în loc să se simtă mai bine încă de la ei, din cameră, așteaptă parcă să li se aprobe «de sus» să pună mîna pe mătură. «Aprobare» pe care, evident, n-o vor obține niciodată, de la nimeni.

Iulian NEACȘU

nde este frică, nu există inteligență

— *Florian Pittiș, ce înțelegi dumneata prin eret, azi, în România anului 1974?*
— Înglobez acestui generic, tineret, pe i cei care trăiesc cu adevărat, adică pe care nu dorm pe ei.
— *Ce înseamnă să dormi în teatru și ce înmnă să fii treaz, adică tînăr? Bineînțeles, refer la actori.*
— Hai să nu-i spunem teatru, ci arta specolului, pentru a putea include aici și contele și altele. A fi treaz în arta spectaco- ui, deci tînăr, înseamnă să joci, să inter- etezi conștient fiind că nu există public ost. Niciodată. A fi cu adevărat tînăr în- mnă să interpretezi de fiecare dată parti- a ce-ți este încredințată, încît să-i con- gi pe cei din sală. A nu fi tînăr înseamnă joci un spectacol ca pentru academicieni, deși vezi că sala e plină cu elevi ai unei școli profesionale. Sau invers. Fiecare spectacol trebuie să fie un act artistic irepetabil. Asta nu presupune, cum spun unii, concesii.

— *Te-am auzit vorbind de multe ori despre tineri bătrîni, burghezi, cum îți place să-i numești. Cum se manifestă ei în teatru?*

— Sînt acei actori care urcă pe scenă nu pentru a propune sălii un dialog, ci pentru a-și etala încă o dată aptitudinile cu care au convins comisia la examenul de intrare în institut. Ei urcă pe scenă pentru a dovedi că sînt prezentabili, frumoși chiar, că au voci plăcute și ochi albaștri. Ei se urcă pe scenă parcă pentru a fi ceruți în căsătorie după terminarea spectacolului. Și pentru a fi tînăr și nu burghez am să-i numesc pe cîțiva: Repan, Paulhofer și mai recent Mircea Diaconu. Pot să-ți dau și numele unui spectacol care deși se desfășoară, cum se zice, tot timpul cu fața spre sală nici o replică nu îi este adresată sălii: *Apus de soare*.

— *Dumneata, ca tînăr artist, cum poți, cum ai încercat să ajuți afirmarea noului?*

— Dacă joc într-o piesă de Shakespeare, eu nu fac așa cum scrie în cronici «*a prezentat gîndurile și intențiile lui Shakespeare*». Nu. Eu, prin ceea ce fac din rolul încredințat, propun un eseu al meu, părerea unui om al anului 1974, pe baza unei teme propuse de Shakespeare. Din rolul meu trebuie să se vadă: cu ce sînt de acord, cu ce nu, care sînt justificările mele pentru existența acelui personaj. Cine vrea să știe numai părerea lui Shakespeare, poate citi liniștit piesa. Eu, actorul, sînt, după cîte știu, slujitorul unei arte, chiar dacă este ea a 7-a. Deci sînt creator. Ca orice artist autentic, trebuie să aduc pe scenă adevărul meu, NOUL meu. Dacă el nu convinge, trebuie s-o iau de la capăt, căci vina nu este decît a mea. Am realizat împreună cu Ogășanu și Caramitru un al doilea spectacol de POEZIE și MUZICĂ, spectacol AFIRMATIV, adică propunînd o poezie și-o muzică adevărate. Dar acest spectacol, deși există afișe în oraș, nu se joacă. De ce? Fiindcă noul răzbește greu. Și nu numai el. Pentru că, există oameni care cred că poezia lui Ion Barbu «*Oul dogmatic*» este prea nouă și nu va fi înțeleasă de cei din sală. Numai că acești oameni n-au aflat că poezia cu pricina se predă în școală! După vizionarea spectacolului, noi, cei care l-am realizat, n-am fost invitați la discuția spectacolului. Cei prezenți, printre care Amza Săceanu, Constantin Măciucă și Alecu Popovici, au spus ba că e un spectacol prea trist, ba că e prea vesel. Pînă la urmă s-a ajuns la concluzia că e trist-vesel și să facem modificări. Pentru că nu am înțeles rațiunea (care nici nu există) a acelor modificări, nu le-am făcut. Spectacolul nu se joacă, cum nu se mai joacă nici primul, care a făcut 56 de săli arhipline. Se joacă în schimb *Casa de mode*. Împotriva acestor absurdități trebuie să ne ridicăm, căci ele țin nu de altceva decît de frica unor leneși. Și, cum bine se știe, unde este frică, nu există inteligență. Deci nici spirit revoluționar.

— *Eu cred că spiritul revoluționar al tînărului de azi trebuie să se manifeste mai întîi față de cei de vîrsta lui, fiindcă a observa cît de puțin revoluționari sînt unii oameni de 65, 70 ori 87 de ani nu e mare lucru.*

— Nici vorbă. Iată de ce mă întristează pe mine oamenii tineri care substituie spiritului revoluționar *șopîrlita*. Ea a devenit o schemă ca multe altele. De exemplu, cînd vine vorba de politică într-un spectacol, vezi tineri rîzînd cu subînțeles, vezi actori spunînd replica într-un fel care vrea să însemne «*Ei, ce departe bat eu*». Într-o astfel de mentalitate, unii uită că noi toți, prin gradul de conștiință la care am ajuns, facem politica acestei țări. Dacă avem ceva să ne spunem între noi, s-o facem deschis, direct, constructiv, așa cum se cuvine.

— *Cum poți dumneata, Florian Pittiș, să contribui la destinul teatrului în care joci?*

— Din păcate, în cea mai mică măsură. Un teatru în care atmosfera de spectacol să înceapă din hol, dar nu printr-o expoziție nepotrivit organizată în foaier, ci printr-o participare afectivă de la garderobieră la mașinist. Cunosc zeci de studenți care iubesc cu adevărat teatrul, oameni care ar putea să vină seara la teatru, să rupă biletele, să te conducă la locul pe care-l ai, să-ți răspundă la orice întrebare legată de spectacol, autor etc. Deocamdată, din multe și neînțelese motive, noul în teatru pătrunde cu viteza melcului. De aceea și contribuția noastră, a tinerilor, este dureros de mică.

— *Ce faci dumneata mîine dimineață?*

— Mă duc la reciclare. N-ar fi rău dacă, măcar aici NOUL ar avea mai mult loc. Oricum, să proiectezi în cadrul acestor cursuri filme realizate în urmă cu 15 ani, nu mi se pare cea mai potrivită soluție. Chiar dacă filmul se numește *Poveste din cartierul de Vest*.

Dorin TUDORAN

trebuie să cîștigăm bătălia acestei primăveri

«Venim dintr-o țară care, în acest an, sărbătorește 30 de ani de cînd poporul și-a luat soarta în propriile mîini, a lichidat vechea orînduire de asuprire și nedreptate și a făurit prin forțele proprii o orînduire nouă, care asigură tuturor oamenilor din patria mea condiții de viață din ce în ce mai bune — orînduirea socialistă.

Am dezvoltat puternic industria, care produce, astăzi, de 28 de ori mai mult decît acum 30 de ani. Am dezvoltat agricultura, știința, cultura...

Putem spune că și realizările României demonstrează încă o dată că atunci cînd un popor devine stăpîn pe destinul său poate face într-adevăr minuni».

Din Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Universitatea din Buenos Aires

Da, un popor ca al nostru, stăpîn pe destinul său, face minuni, conștient că le face pentru el, pentru viața lui mai bună. Bătălia acestei primăveri, de pildă, ne găsește — la scara națiunii — angajați ferm, cu toate forțele, în cel **mai important eveniment politic intern al țării, munca,** munca pentru îndeplinirea și depășirea propriilor noastre obiective stabilite în planul pe trimestrul I. Urmărim cu legitim interes cronica vie a acestui final de trimestru. Mai sînt 8 zile pînă la scadență. Cum stăm cu îndeplinirea globală, pe indicatori, a planului în unitățile economice? Înregistrăm fiecare rezultat bun ca pe o victorie în marș și ne dăm seama că harta succeselor — a angajamentelor îndeplinite și depășite — se lărgește tot mai mult și tinde să se confunde cu harta țării.

De pe ogoare, știrile calde, pasionante, le primim din primele ore ale fiecărei dimineți. Și asta pentru că din primele minute ale fiecărei zi-lumină, cîmpiile patriei sînt împînzite de zeci, de sute de mii de cooperatori, de mecanizatori, de lucrători ai întreprinderilor agricole de stat. Și munca durează — încordat — pînă în ceasurile înserării, știindu-se că fiecare oră bine, intens folosită se va traduce la vară în recolte mai bogate, corespunzătoare amplului program de măsuri privind sporirea continuă a producției agricole stabilit de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința pe țară a cadrelor de conducere din agricultură.

În uzine și pe ogoare, în mine, în școli și laboratoare, cetățenii patriei noastre muncesc mai avîntat și mai responsabil ca oricînd, pentru bunăstare și pentru o viață mereu mai bună, dar și pentru că 1974 este un an de istorice bilanțuri. Întreaga națiune este animată de dorința fierbinte ca la cea de-a XXX-a aniversare a Eliberării patriei și la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român să se înfățișeze în fața propriei judecăți cu rezultate mai bune ca niciodată, pe măsura marilor ei posibilități și energii creatoare.

Trăim — o știm și o simțim cu toții — un an istoric. Un an care va rămîne în istoria României prin munca pasionată, angajată, de zi cu zi, de ceas cu ceas.

Marius POPESCU

la otopeni plouă cu apă

— Tovarășe Săbău, știu că sînteți comandantul unui I.L. 18 și că aveți pînă în prezent 12 000 de ore de zbor și peste 4 000 000 de kilometri parcurși. Ei bine, am să vă pun o întrebare prostească, pentru că prea e plină lumea de întrebări deștepte. Tovarășe Săbău, dumitale nu ți se face niciodată frică?

Sîntem în aripa stîngă a Aeroportului Internațional Otopeni, la un mijloc de zi cețoasă, cu cer morocănos și ploaie mocănească. Pilotul Ioan Săbău nu-mi răspunde imediat. Își întoarce privirea pe geam, scrutează norii, apoi gîndește cu voce tare: «Chiar plouă. Plouă cu apă». Îl întreb ce vrea să fie expresia aceea, dă din cap, își aprinde o țigară. Apăi, uneori plouă și cu nisip, îl aud. În Kuweit am apucat o mulțime de ploi d-astea, de nu mai vezi la un metru înaintea avionului și ștergătoarele se împotmolesc.

— Și totuși, mi-ați rămas dator cu răspunsul.

Îmi spune că face meseria asta de prea mult timp ca să mai simtă frica. Are 47 de ani, dar se ocupă cu aviația încă de pe băncile liceului, așa că s-a obișnuit și cu frica și cu prudența. Abia după ce evit cîte o complicație, îmi mărturisește, simt că îmi tremură picioarele și realizez prin ce-am trecut și ce-ar fi putut să iasă. Uneori mi se face frică, recunosc, dar numai cînd sînt pe pămînt și-mi aduc aminte de ce-a fost acolo sus, în aer.

— Și primul zbor?

Zîmbește. Un zîmbet de aur și la propriu și la figurat. Primul zbor?, mă întreabă. Primul zbor, repet. Ei da, chiar că mi-a fost teamă. Prin '48, eram la Școala de zbor fără motor, la Mocrea, lîngă Arad. Atunci am făcut primul zbor. Cu planorul. Mi-aduc aminte că m-am înălțat cîțiva metri și mi se părea că am ajuns în vîrful cerului. De-atunci însă a trecut multă apă pe Mureș.

Mă mir că zice pe Mureș. Pe-aici, pe la noi, se folosește expresia cu apa Dunării. Îi spun toată povestea și Ioan Săbău face haz de necaz, apoi îmi explică, rotunjind frumos cuvintele, că asta i-a rămas de pe vremea copilăriei. E originar din Arad, se trage dintr-o familie de oameni nevoiași, dar cu mare dragoste pentru avioane. Tatăl meu care a fost mecanic a murit, reia. Doar mama mai trăiește la Arad, în casa părintească. Am vrut s-o aduc la mine, la București, că am spațiu. Stau la bloc, pe Giurgiului. N-a vrut. Așa că ne repezim noi din cînd în cînd la Arad s-o vedem, eu și cu frati-miu Liviu, care e tot comandant de aeronavă, pe BAC. Dar ne ducem rar, că nu prea avem timp. Doar uneori, cînd Bucureștiul este închis din cauza ceții, mai ajungem la Arad și ne ducem la mama. Tare se mai bucură. De, ca orice mamă de aviatori care stau mai mult departe de casă.

— Ce e, oare, cel mai greu în meseria asta?

— Alt fel vorbind, aș zice extraordinara răspundere. Faptul că mîinile și creierul tău hotărăsc soarta a zeci de oameni. În altă ordine de idei, cel mai greu e la aterizare. Foarte des vii la aterizare după aparate. Din cauza condițiilor atmosferice nu vezi nimic... Apoi așezi avionul pe pistă și simți ca o ușurare. Asta e meseria, o singură greșeală și s-a dus totul. În aviație, prima greșeală e întotdeauna și ultima. Ca s-o eviți, trebuie să te stăpînești pe tine și să-ți stăpînești aparatele, și uneori e mai greu cu omul decît cu ele. Lupta aceasta dusă în fiecare clipă înseamnă eroismul nostru, dacă eroism nu e cumva prea pretențios spus.

Schimbăm discuția și ajungem să vorbim iarăși despre familie. Ioan Săbău e însurat din 1953, soția sa fiind muncitoare la «Suveica». Au împreună o fată care s-a tras tot spre aviație, ca însoțitoare de bord. Cu timpul liber ce faceți?, îl întreb. Nu prea stau bine cu asta, dar cînd sînt pe acasă mă ocup ca un părinte de mașină. Am o Dacie 1300. Merge trăsnet, ca avionul.

— Ați plătit vreodată amendă pentru exces de viteză?

— Îți spun numai dacă-mi promiți că n-ai să scrii.

— Spuneți-mi și vă promit că am să scriu. Dacă tot ați plătit amenda...

Își aprinde o țigară, o strînge parcă să o sufoce între degetele îngălbenite de nicotină. Apoi își aduce aminte:

— Era pe 2 ianuarie. Veneam de la Br șov către Ploiești. Cred că mergeam ca tare cînd m-a oprit un milițian. Mi-a cer actele, a văzut că sînt aviator, m-a întreb pe ce avion zbor și cîtă viteză prinde. A înțeles eu unde bate, dar i-am răspuns. fluierat admirativ, mi-a tăiat o chitanță, a plătit 50 de lei și mi-am continuat drumu Cu viteză mai mică.

Sărim de la una la alta. Recunoaște c acasă, nu prea face bucătărie, dar nici r e lăsat. Pe cît e de priceput la motoare, atît e de neîndemînatic la oale și farfur În ceea ce privește fotbalul, adaugă, m cu U.T.A. în brațe. Ai mei rîd cît de ta

ce bine e cînd știe omul ce vrea!

Așadar, dumneata, tovarășe Burinaru — ajutor maistru în cadrul secției năvădit — ai la 14 februarie un incident cu Voinescu Gheorghe, șeful atelierului preparație al aceleiași întreprinderi, Industria bumbacului, unitatea B, șoseaua Iancului 90. Întîmplîndu-se ca sorții de a cădea dreptatea de partea dumitale să fie destul de incerți, te înfurii, îți iei hainele de oraș și părăsești întreprinderea, ducîndu-te glonț acasă, unde te apuci de treabă. Adică, asigurat de o provizie de țigări și de o cafea aburindă (decor considerat probabil foarte gazetăresc), redactezi pentru revista «Flacăra» o scrisoare cît pe-aci să convingă, dacă n-ar fi dat de bănuit totuși prin vehemența întreținută a tonului și prin faptul că ea conținea prea de tot numai lucruri rele.

Știi foarte bine cînd am venit, cînd am plecat, și deci cît am rămas în întreprindere: nouă ore, de la 8 dimineața pînă la 5 seara. Nu e mult, nu e nici puțin, suficient însă pentru a ajunge la o părere. Dacă această părere, nu întru totul favorabilă dumitale, n-ar fi fost — să nu fiu lipsit de modestie — nu cea a adevărului dar aceea a unei vecinătăți apropiate cu el, mă-ntreb de ce l-ai mai fi căutat atît de grăbit pe Voinescu pentru a-i cere scuze? Iar dacă lucrurile stau așa cum le voi fi întrevăzut, de ce dumneata, care deținea cheia exactă a întregii situații, n-ai făcut acest gest — să-i zic sau să nu-i zic reparator — mai înainte de a mă obliga pe mine ca ore întregi să țin oamenii de vorbă? Și-apoi de unde starea aceea de panică, vizibilă încă de la prima discuție pe care am avut-o, cînd fără a retrage nimic din ce se afirma în scrisoare mărturiseai totuși că ai scris într-un «moment de nervi», fiind un om care «te aprinzi foarte repede și te stingi foarte repede»? Un pas înainte, doi înapoi; doi înainte, trei înapoi; un fel de zigzag ciudat, o echilibristică pe care am urmărit-o, te asigur, cu strîngere de inimă.

De fapt ce s-a întîmplat atunci, la 14 februarie?

În dimineața acelei zile Voinescu trimite un băiat la tîmplărie pentru a modifica o șipcă necesară războiului manual pe care el, Voinescu, îl construia. Nu-l trimite deci pe spătar, ci pe ajutorul acestuia — băiatul pe care dumneata îl întîlnești și-l întorci din drum pe motivul (adevărat) că ar fi nevoie de spete (pe care însă ar fi trebuit să le facă în primul rînd spătarul, liber în acel moment, nu ajutorul lui, băiatul venit abia de vreo două luni în fabrică). Voinescu se supără că i-ai încălcat o dispoziție și că mai faci și scandal, te superi rău și dumneata și, după cum am văzut, pleci acasă. Iată întîmplarea de mai sus în versiunea scrisorii: «În ziua de 14 crt., nu aveam spete să dau în lucru la muncitoare să năvădească și dînsul în loc să lase spătarul să facă spete, l-a luat să-i facă niște bețe pentru interes personal». Ce «spătar», tovarășe Burinaru? Și ce «bețe», cînd era vorba de o nenorocita de șipcă? Iar cu «interesul personal» cum rămîne, că doar știai și dumneata foarte bine că acel război manual este al întreprinderii și că el se construia în vederea valorificării deșeurilor? Despre acest din urmă lucru poți afla mai multe de la Voinescu Gheorghe, pe care ideea reutilizării materialului — nu numai ca sarcină din partea conducerii, dar și ca inițiativă — a început să-l intereseze cu nici mai mult, nici mai puțin decît vreo douăzeci de ani în urmă. Asta așa, de curiozitate.

După ce că dă dovadă de «nepăsare și indolență», mai scrii dumneata, «a făcut ce-a făcut și vine numai de dimineață, adică în schimbul 1». Erai de față cînd am transcris din cartea de pontaj pe o săptămînă a lui Voinescu. Intrarea: în fiecare zi în jurul orei 6. Ieșirea: luni — 22, marți — 22; miercuri — 21,07; joi — 20,34; vineri — 19,34; sîmbătă — 15,08. Ceea ce nu te împiedică pe dumneata să-l consideri un om «comod».

În continuare, Voinescu nu ar avea «spirit de organizare a muncii». Deși, atunci cînd centrala are nevoie de un specialist, e obișnuită să nu-i uite numele. Dovadă că a fost detașat la «Dunăreana» Giurgiu, la Botoșani, precum și în alte părți unde, e de presupus, n-a fost «străin de ce se întîmplă în jurul său», cum lași dumneata să se înțeleagă că ar fi aici, în București, la întreprinderea în care lucrează de o jumătate de viață (25 de ani din 50), întreprindere al cărei prag, tovarășe Burinaru, l-ai trecut cu vreo 17 ani în urma lui Voinescu, și l-ai trecut nu ca un tînăr de 25 de ani cum o făcuse acesta, ci ca un om de 40 de ani venit să învețe o meserie — de la cine?, întîmplător: tot de la Voinescu!

Are «pile», zici dumneata. Cam toți cei care-l apreciază: conducerea unității B, conducerea Întreprinderii Industria bumbacului, Centrala. Bine că te oprești aici, tovarășe Burinaru!

«Nereceptiv la problemele ce frămîntă oamenii». Inclusiv cînd — nu e prea mult de atunci — îți trebuia neapărat 100 de lei, trebuia s-o împrumuți și umblai zadarnic din om în om, pînă a auzit Voinescu și a venit singur la dumneata: «Ia, măi Titi, de aici 100 de lei. Mi-i dai tu cînd poți». E un singur exemplu, și nu numai în ce te privește. Tot în ce te-ar privi ar mai fi și altele, pe care le știi foarte bine. De ce vrei neapărat să le uiți?

Dar pentru că scrisoarea dumitale era foarte lungă, și pentru că nu numai țesăturile sînt prețioase, ci și hîrtia, să ne oprim și la acel punct — singurul — în care s-ar părea că ai dreptate.

Are nervi, e impulsiv cîteodată, susții. Și e adevărat. Dar dumneata te-ai întrebat vreodată și de ce? Ca să ne-ntoarcem, pentru a treia și ultima oară la ce s-a întîmplat pe 14 februarie, cine nu s-ar fi enervat locul lui? Și cine de fapt l-a obligat să f așa, atunci? Nu dumneata, prin actul c indisciplină amintit: încălcarea unei disp ziții a celui ierarhic superior și părăsir locului de muncă? Mai ține cont că el a în subordine 350 de oameni, pe cînd dumne ta numai 20 și tot, ai recunoscut, sîn cîteodată probleme. Apoi, atelierul de pr parații este cheia întregii țesătorii. E vorl de o mare răspundere. O răspundere ca creează *exigențe*. Exigențe care trebuie *î telese*. Iar cînd înțelegerea se lasă pr mult așteptată se ivesc, desigur, «neînț legerile». Acelea, puține, cîte sînt. Num Voinescu e de vină?

Tovarășe Burinaru, mi-ai spus la un m ment dat să consider această scrisoare «n avenită», ceea ce nu mai însemna deloc «a curajul și îmi asum răspunderea să dema în presă...» Iată că nu s-a putut s-o consid neavenită ci, din contră, binevenită pentr a spune că dumneata ești un muncitor bu și cel puțin tot la fel de bun muncitor es și Voinescu Gheorghe. Atunci de ce toa această poveste?

Ce bine e să știe omul ce vrea, nu-i a tovarășe Burinaru? Iar dumneata ce-ai vru că eu tocmai asta n-am înțeles?

— Stai drept, măi Titi, stai drept!

Mai știi cine spunea cuvintele acestea cui îi erau adresate? Pentru că mi-e tean să nu uiți: erau niște simple cuvinte p care un oarecare muncitor, pe nume Vo nescu Gheorghe, le spunea unui alt munc tor, pe nume Burinaru Constantin.

Pentru a se ști că o mînă deja s-a întin bărbătește, în căutarea celeilalte. Care r va întîrzia, sper.

Dumitru ELIAD

P.S. În aceeași zi, 9 martie, ora 12, țes toriei i se acorda diploma cu titlul de secț fruntașă, în întrecerea pentru îndeplinir și depășirea planului de stat pe anul 197 Ea singură, această diplomă, mai mult dec mii de vorbe, aruncă povestea de mai su iremediabil, în domeniul neavenitului.

mă consumă o înfrîngere de-a arădenilor, dar nu-mi pare rău că rîd. Microbul e microb, asta e. Intră ușor în suflet și iese greu. Sau nu mai iese deloc. Dacă e membru de partid? Dinainte de a se apuca de aviație, din 1947. În prezent face parte din biroul organizației de partid unu, cea mai mare din aviația civilă și — ca să nu uit — e deținător al Ordinului Muncii clasa a III-a.

— Tovarășe Săbău, aveți 47 de ani. Vreți, nu vreți, viața în aviație e mai scurtă decît în alte meserii. Ce-o să faceți cînd veți ieși la pensie?

— De mult mă gîndesc la ce-o să fac cînd o să ies la pensie, socotește. Zău dacă știu. O să-mi fie foarte greu. Mie-mi place să meșteresc cîte ceva, nu pot să stau. Atunci o să mă bag toată ziua sub mașină, o s-o desfac și o s-o fac la loc pînă mi-or sări ochii din cap. O să-mi fie foarte greu.

Într-un fel, întrebarea de mai sus a grăbit sfîrșitul acestui reportaj. Ioan Săbău și-a mai aprins o țigară, dar privirea i s-a închis, zîmbetul i-a dispărut. Am căutat zadarnic să anim dialogul. Povestea cu pensia îl compromisese. A mai acceptat să-mi răspundă la o singură întrebare.

— Aș vrea să știu pe ce aeroport aterizați cu cea mai mare plăcere?

— Poate la Otopeni, poate la Constanța... Nu știu, în orice caz undeva acasă. Uneori, cînd zbori, ți se face tare dor de casă și nu știi cum să ajungi mai repede pe pămîntul tău, la ai tăi. În urmă cu cîțiva ani, am stat vreme îndelungată în străinătate, la o specializare. După cîteva săptămîni, simțeam că înnebunesc. Într-o noapte, unul dintre noi a prins Bucureștiul la radio. Nu ne-a trezit, dar a imprimat buletinul de știri la magnetofon. Dimineață a fost mare sărbătoare și din ziua aceea am făcut de serviciu noaptea, la radio, care să prindem un post românesc.

Părăsesc aeroportul în amurg. Plouă. Plouă necontenit. Cum ar zice pilotul Ioan Săbău, plouă cu apă.

Ovidiu IOANIȚOAIA

STAREA COMERȚULUI

unde sînt culorile copilăriei?

Băiețelul poartă cu evidență mîndrie un capișon verde, paltonaș negru sau albastru închis, pantaloni maro. Mamaia a decis să-i înnoiască radical garderoba, drept care au luat la rînd cele două-trei magazine din centru, zise «de specialitate». Și au găsit tot ce-au căutat, stînd la rînd, vociferînd, mai puțin ăla micu' — a călărit elefănțelul din hol de la «Romarta copiilor» și l-a pus să galopeze, mamă-mamă, și n-a putut fi smuls de pe șa decît cînd i-a arătat o «Pepsi» de la o oarecare distanță.

Fetița care i-a luat locul se grozăvea și ea cu un șorțuleț sau uniformă bătînd în vînăt și lovea șoldurile elefantului — să galopeze mai repede, prea se lenevise! — cu ghete noi-nouțe, negre, evident.

În rafturi se mai puteau vedea treninguri pentru copii, de un albastru închis, bătînd spre negru, pantalonași albi, maro sau gri și rar, foarte rar, o cămașă ori un tricou într-o culoare mai vie.

Vă rog să priviți cu atenție copiii în parcuri, pe străzi, la Circul de Stat ori la cofetăria «Casata». Și să remarcați culorile paltonașelor, ale scufelor, ale pantalonașilor de lînă ori de stofă, ale ghetuțelor și cizmulițelor. Gama cromatică pornește de la negru și, trecînd printr-un gri și un maro spălăcit, se oprește timid la un galben ori verde nesărat. Greu de imaginat contrast mai flagrant: pe de o parte veselia copiilor, pe de alta, tristețea hainelor pe care le poartă. Nu știm cine hotărăște în ce culori să apară cutare ori cutare serie de paltonașe, rochițe, căciulițe (iertați-mi diminutivarea excesivă, dar cînd posesorii obiectelor vestimentare enumerate mai sus au 3,4,5 ani, aceasta se impune). Cert este că respectivul sau respectivii tovarăși ori n-au copii, ori suferă cel puțin de daltonism.

Cum adică? Negrul, maroul, cenușiul și verdele să fie culorile copilăriei? Să nu vedem decît foarte rar, și-atunci să ne mirăm ca de altă aia, un copil îmbrăcat ca o floare, adică arborînd roșul, albastrul, albul strălucitor, galbenul solar, verdele proaspăt? A decretat cineva obligativitatea de a ne îmbrăca odraslele în asemenea culori, pe care le-ar respinge cu evidență jignire nu știu ce sexagenară cochetă? Ba se pot vedea — și din nou vă solicit cu respect spiritul de observație — tați ori mame foarte nostim, foarte modern, foarte tinerește îmbrăcați — și mă refer la culoarea stofelor, la linia costumelor ce exclude, indiferent de vîrstă, negrul și cenușiul — ținînd de mînă ținci veseli, rîzînd inconștient — ferice de ei! — în haine de culorile enumerate mai sus, culori stinse, triste, în general refuzate de adulți.

Nu, așa ceva nu se mai poate admite! Culorile copilăriei sînt culorile florilor și numai ele au drept să pătrundă în lumea inocenței și a visului.

Ar trebui — cu alte cuvinte — ca toate confecțiile pentru copii să fie concepute sub acest semn al bucuriei și seninătății proprii vîrstei mici.

Mihai HETCO

VREMEA ÎN SĂPTĂMÎNA VIITOARE

ploi de primăvară

În această ultimă săptămînă a lunii martie, cînd sosesc primele păsări cîntătoare, printre care și cele două păsări polițiste: codobatura pentru păduri și nagîțul pentru bălți, cînd jderul are pui mici în cuib și cînd prin adîncul pădurilor încep să se joace puii de mistreț, vremea se încălzește apreciabil, devenind favorabilă ploilor repezi, caracteristice primăverii.

Temperaturile ridicate, ploile mai abundente și lipsa unor înghețuri nocturne mai accentuate vor favoriza, în zona de munte, declanșarea avalanșelor, precum și producerea unor viituri de ape pe văi și rîuri.

Între 24 și 26 martie vremea se va încălzi simțitor, temperatura urcînd pînă la 15° în nordul extrem al teritoriului și pînă la 21° în cîmpia Banatului și a Dunării. Pe litoral temperaturile vor fi mai puțin ridicate. Cerul va fi schimbător, cu înnourări predominante. Se vor semnala cîteva ploi locale și cîteva averse de ninsoare în zona de munte. Ceațurile de dimineață vor fi mai frecvente în vestul și sudul țării.

Între 27 și 30 martie va predomina o vreme umedă, cu înnorări persistente și cu intensificări de vînt în jumătatea de răsărit a țării. Vor cădea ploi mai în toate regiunile. Pe unele suprafețe aceste ploi vor da cantități mari de apă producînd inundarea temporară a terenurilor concave. Ceața va fi prezentă noaptea, atît în regiunea de munte cît și în Cîmpia Dunării. În zona alpină a Carpaților, ploile de la sfîrșitul săptămînii se vor transforma în lapovițe și ninsori. Temperatura va scădea cu cîteva grade.

TOPOR

POȘTA REDACȚIEI

Lazăr Ioan, Iași: Ne cereți să intervenim și o facem, dar pe lîngă dumneavoastră: să vă tundeți!

Grecu Melania, Săcele: Avocata v-a cerut bani pentru o expertiză medicală? Reveniți cu dovezi.

Sîmbeteanu Dragoș, comuna Asău: Vă rugăm să nu ne mai trimiteți cizme la redacție. Credeți-ne, nu avem posibilitatea să vi le schimbăm.

Socaciu Petre, București: Aprecierile dumneavoastră, de ce să n-o recunoaștem, ne bucură. Rubrica «Poluarea folclorului» continuă.

Nica G., Slătioara: Întrebările dumneavoastră sînt absurde, nu credeți? Mai reflectați.

Arghidon Elena, Piatra Neamț: Revista noastră nu publică nuvele sau schițe, literatură în genere. Dacă le considerați publicabile, adresați-vă unei edituri sau revistelor literare.

Tolea Anastase, Craiova: Să fiți sigur că scrisorile dumneavoastră ajung la destinatar. De unde ați tras concluzia că s-ar închide în sertare? Corespondența primește răspuns, chiar și atunci cînd tonul folosit nu este cel mai potrivit.

Oaca Gigi, Petroșani: La 25 de ani nu se disperă. Dealtfel, din scrisoarea dumneavoastră nu reiese clar nici ce doriți. Pe de o parte vreți să vă împăcați cu soția (foarte bine), iar pe de altă parte vă manifestați hotărîrea în a intenta divorț...

Doboș Titus, Carei: Fotografia trimisă a sosit mult prea tîrziu pentru a fi publicată cu ocazia zilei de 8 martie.

Neagu Maria, Băicoi: De ce nu încercați să vă înțelegeți ca între frați? Dacă nu este posibil, deși este greu de presupus, așteptați hotărîrea judecătorească.

Felix Maria, comuna Dărmănești: Străduiți-vă să vă adunați gîndurile și scrieți clar ce doriți. Vă adresați doar unui organ de presă.

M. NEDELEA

să-ți ridici și mașinile, și oamenii

Întreprinderea acum se naște și se numește Întreprinderea de aparataj electric auto, muncitorii — în majoritate — tot acum se califică și se numesc deja promoția I, II, III. La Sfîntu Gheorghe acestei întreprinderi i se spune mai pe scurt I.A.E.A., oricine te poate îndruma în afara orașului spre clădirile acelea aflate în construcție. Un sondaj între tinerii de pe stradă: opt dintre cei zece întrebați știau unde se află I.A.E.A., erau probabil opt dintre tinerii viitoarei promoții de calificare. În decembrie 1972, cu sprijinul organizațiilor U.T.C. din oraș s-a făcut o intensă popularizare a viitoarei întreprinderi, atunci s-a alcătuit prima promoție care urma să fie calificată la locul de muncă. Au venit la cursurile de calificare și mulți dintre tinerii ce absolviseră liceul teoretic. Imreh Stefan, de pildă, s-a înscris la aceste cursuri printre cei dintîi, întreprinderea nu avea angajați pe atunci decît trei oameni, directorul, șeful de cadre și o dactilografă. El a renunțat la postul de merceolog, pe care îl avea în altă parte și s-a decis să se califice. Acum este controlor tehnic de calitate și secretar al organizației U.T.C. Dacă la toamnă îi surîde norocul poate intră la Brașov la facultate, să devină subinginer, așa cum au intrat deja alți doi colegi din grupa sa. Băieții și fetele de aici au avut înainte meserii destul de ciudate, preocupări care, cel puțin în mod teoretic, nu te îndeamnă spre strungărie sau către mașina de rabotat. Fazekas Geza a fost, de exemplu, metodist de teatru la Casa de cultură. Ani în șir el a montat piese de teatru, a și jucat în unele, apoi a intrat în sufletul lui un fel de alarmă și s-a gîndit la o calificare, la o muncă mai grea. Lucrează acum la un strung automat, deocamdată cîștigă mai puțin decît înainte, dar justificat speră la mai mult. «Eu nu mai sînt chiar puști, am 30 de ani, nu știu ce cred alții, dar acum sînt mai liniștit, poate și mai sigur pe mine». Nu a uitat nici de teatru, e drept, a înjghebat aici în întreprindere o echipă de teatru, care merge, și o echipă de dansatori, care nu merge, pentru că dansatorii lucrează în schimburi destul de diferite.

Cînd se ridică o nouă unitate industrială cel mai ușor lucru este să construiești hale sau să montezi mașinile. Pentru că mai greu este să-ți ridici oamenii. Maistrul tehnic Sontha Andrei explică modul cum a procedat și procedează I.A.E.A. La început cursurile teoretice se țineau în Sfîntu Gheorghe, predau inginerii întreprinderii, elevii făceau practica la «Electroprecizia» Săcele. Elevii erau transportați zilnic pînă la Săcele, erau aduși înapoi, programul era desigur încărcat. «Este justă, afirmă maistrul Sontha, Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 2105/1962 care prevede scoaterea din producție pentru calificare. În felul acesta, tinerii cursanți sînt plătiți cu media salariului pe ultimele trei luni. O cointeresare de care acești tineri țin seama, pe lîngă contractul ce-l semnează cu întreprinderea». Calificați la locul de muncă sau proveniți din școli profesionale, acești tineri vor acoperi pînă în 1975 mai mult de 400 de locuri de muncă la I.A.E.A. În proiectele întreprinderii se prevede și construirea pentru nefamiliști a unui cămin cu 360 de locuri, cu cantină-restaurant. Se așteaptă o afluență sporită din satele învecinate mai ales că întreprinderea își va dubla capacitatea în scurtă vreme. Pînă acum cam 50 la sută din tinerii calificați sînt cazați într-un bloc cu dormitoare comune, dar întreprinderea ține seama de faptul că numărul total al angajaților va ajunge spre sfîrșitul anului pînă la 1 200.

Întreprinderea produce și se construiește pe sine în același timp. În viitoarea vopsitorie sînt plasate deocamdată toate birourile, de la director pînă la ceilalți funcționari. Este o mișcare continuă, o mișcare de zile în care se construiește, se zugrăvește, se montează, se instalează banda de control a claxoanelor. Nu am mai auzit de multă vreme prin orașe claxoane, aici se poate asculta acea nostalgică muzică a orașelor noastre de odinioară. Dezmembrată în toate elementele componente, această cutie de stridențe care este claxonul nu arată chiar așa de simplu. Szekely Eva mînuiește un ciocan de lipit. Nu cred că unealta aceasta îi mai amintește cumva de vechiul ei loc de muncă, adică de Casa creației populare. Eva remarcă însă că acolo nu era curent prin birouri, pe cîtă vreme aici într-adevăr secția se află încă în drumul tuturor vînturilor. Dar și întreprinderea se află ea însăși în stare de provizorat, un provizorat pe care-l învinge cu fiecare zi, nu au sosit încă toate mașinile, fetele nu lucrează în meseria pentru care s-au calificat. Adam Aurica spune că întreprinderea nouă este și oarecum neglijată. «Electroprecizia» din Săcele care o tutelează o cam uită în ce privește livrarea de materie primă. «Își fac ei planul întîi, și abia apoi se gîndesc la noi. Vedeți, noi lucrăm uneori mult, cred că nu ar trebui să purtăm și grija furnizării de materiale». Și eu cred.

În ziua cînd consemnez aceste lucruri o nouă serie începe cursurile de calificare, cu o durată de opt luni pentru obținerea gradului I. Pe lîngă aceasta se califică în continuare și alte generații la Săcele sau chiar la «Electroputere» Craiova, generații care vor reveni să lucreze în tînăra întreprindere a orașului. I.A.E.A. începe să se impună în Sfîntu Gheorghe, și tinerii din împrejurimi sînt cei dintîi care se îndreaptă spre ea.

Dinu FLĂMÂND

SPECTACOLE

CORNADA

Deşi situată în culisele arenelor de lupte cu taurii, descriind sfîrşitul carierei unui mare toreador, piesa nu ţine neapărat de tauromahie. «Cornada» traduce sub lumina sîngerie a unui apus de soare, în mod simbolic, ceva din destinul Spaniei, aşa cum remarcă şi regizorul J. A. Bardem, care a făcut adaptarea cinematografică a «Cornadei». Piesa atestă poziţia unui autor cu voce clară, puternică, auzită pînă departe. Dramaturgul concepe existenţa ca pe un risc pe care şi-l asumă cu toată răspunderea artistului militant. Respinge, atunci cînd nu se susţine pe realităţi, optimismul social, făcînd din personajele sale elementele unui monolog cu aură melancolică. Alfonso Sastre a şi fost numit de critică «dramaturgul melancolic al revoluţiei».

Atunci cînd teatrele din ţară nu se grăbesc să preia tot ce pune în scenă Capitala, repertoriul lor nu are decît de cîştigat. Teatrul de stat «Valea Jiului» din Petroşani, un colectiv cu foarte mulţi proaspeţi absolvenţi, a reuşit să dea chip unei ambiţii de a fi ei înşişi. «Cornada» este o premieră absolută şi însemnată, iată o excelentă alegere. Un teatru interesant atît pentru spectatori cît şi pentru artişti, un autor în premieră pe ţară, un spectacol care a putut oferi regiei, scenografiei, actorilor, prilej de afirmare.

Într-un decor sugestiv, dar nu întru totul exploatat scenic, regizorul, Adrian Lupu, plăsmuieşte în culoare densă, cu tonuri închise, tragicul sfîrşit al toreadorului José Alba. Pe fundal şi în aerul scenei dăinuie «Bocetul pentru Ignacio Sánchez Mejias» de Federico Garcia Lorca. «Pe la ceasul cinci spre seară/ Era fix la cinci spre seară/ Giulgiul alb copilu-aduse/ pe la ceasul cinci spre seară./ Pregătit sta-n coş, deoparte,/ varul, pe la cinci spre seară./ Restul, moarte, numai moarte, pe la ceasul cinci spre seară. »... Distribuţia, cu mulţi actori tineri, bună, ne-a atras atenţia prin seriozitatea abordării rolurilor, prin nuanţarea interpretării, prin străduinţa de a fi la înălţime. Dan Aciobăniţei, în rolul Marcos, un impresar afacerist şi veros, măcelarul cu mănuşi albe, poartă bestialitatea în gestul său bolovănos, stîngaci, care mîngîie pentru a ucide şi ucide pentru a cîştiga. Actorul, cu o voce bine timbrată, reuşeşte să ne dea o imagine a acestui specimen, dar necompletă şi mai ales nenuanţată. Personajul are şi viclenie, are şi momente de reală îngrijorare. Toreadorul este un instrument care-i procură beneficiu, prin toreador îşi realizează profiturile şi faima, deci toreadorul nu-i poate fi indiferent. Nu poate fi reală, caracterizantă, uşurinţa cu care este părăsit «instrumentul său» şi nici cruzimea cu care este împins la moarte. Impresarul nu riscă banii pe care i-a cheltuit şi încearcă disperat o ultimă şansă, poate... dar, cu toată mîrşăvia lui, încercarea este crîncenă, iar durerea, sinceră. În rolul José Alba a fost distribuit Mihai Clita, actor cu un mai îndelungat antrenament scenic, reuşind să contureze drama impresionantă a unui însîngerat final. Evenimentele din anticamera mortuară sînt trăite cu intensitate, mişcările au o sobrietate rituală. Doctorul Sánchez, medicul arenei, — martor inofensiv al crimei —,a găsit în interpretarea lui Traian Florin Pretorian o masivă compasiune tulburată doar de cîteva ticuri inutile. În rolul Jimenez, ajutorul doctorului, Emil Schmidt a ratat fără şovăire printr-o penibilă melodramă. Gabriela, soţia lui José, Lavinia Jemna Bömches, cu o bună pregătire actoricească, aduce prin jocul său nuanţat o rază de sensibilitate, o feminitate flagrantă, care pierde şansa de a fi fericită. Şi ceilalţi actori, cum sînt Vlad Vasiliu, foarte bun, Vasile Duţu, Ionela Capeti, Mircea Pînişoară ş.a., şi-au adus o frumoasă contribuţie la reuşita spectacolului.

Coman ŞOVA

Numele Nataliei Arinbasarova **este legat de** Primul învăţător, **filmul său de debut, care anunţa nu numai o nouă stea, ci şi un viitor mare regizor: Andrei Mihalkov-Koncialovski (soţul actriţei), autorul** Unchiului Vania, **coscenaristul lui** Rubliov.

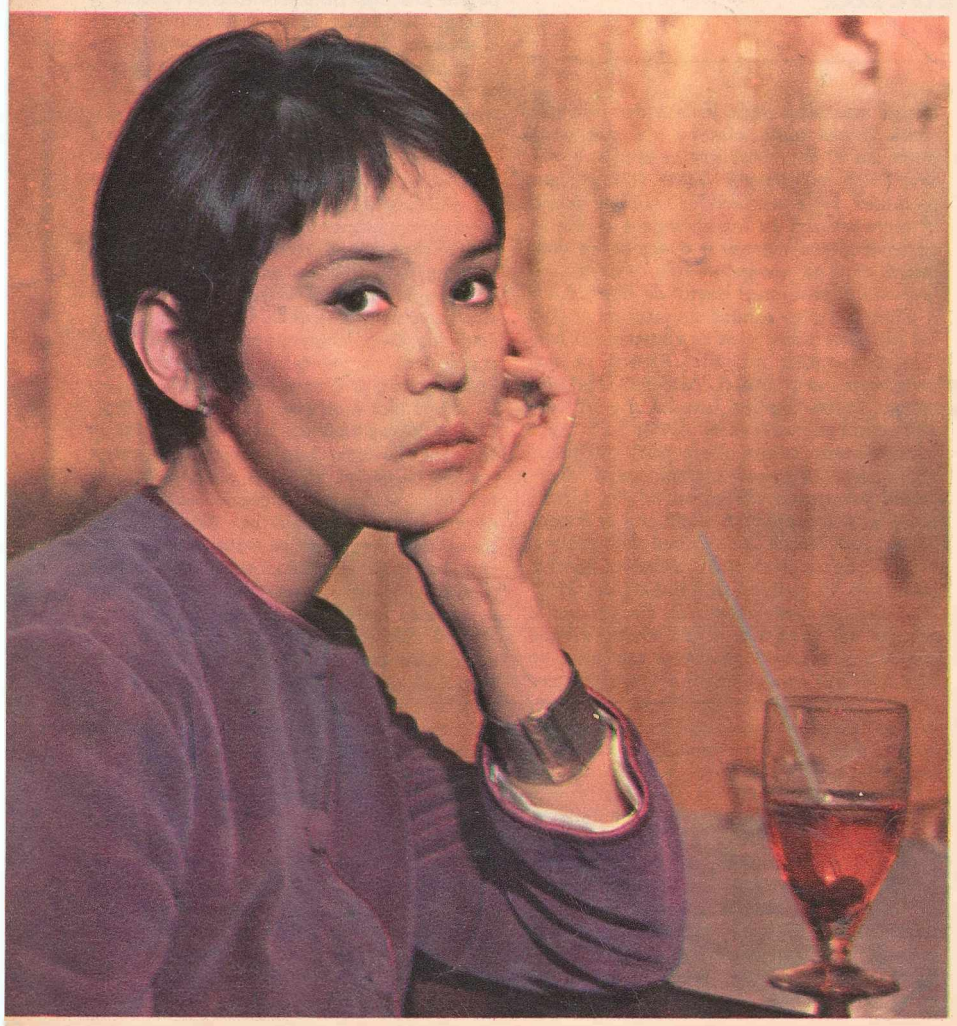

CRONICA TEATRALĂ

prolog

Semnatarul acestei rubrici, să-i zicem nouă, a mai scris cronici teatrale, sporadic, la reviste. Despre sinceritatea lor s-ar putea povesti multe lucruri, cum s-ar putea povesti foarte multe lucruri despre sinceritatea celor ce încercau să-l împiedice pe subsemnatul să fie sincer. Vedeţi dumneavoastră, domeniul scenei este controversat şi încărcat de probleme, după ani de zile el mi se pare la fel de complicat şi de lipsit de soluţii. Ce vrea lumea de la autori, actori şi regizori? Cred că vrea mai întîi să vadă lucruri interesante. Ce se înţelege printr-un lucru interesant este cu totul o altă problemă. Dacă piese de genul «Hotelul astenicilor» sau «Casa de mode» atrag mulţimile înseamnă asta neapărat că piesele citate sînt cu adevărat şi interesante? Eu cred că nu! Atunci?

Probabil că există mai multe feluri de public. Cred că la ora aceasta la «Hamletul» lui Cernescu nu vine numai publicul snob, **de premiere**, cum se zice, ci şi mult tineret. Că vom vedea de două ori «Năpasta» (una dintre versiuni a şi apărut), nu constituie pentru cei cu memorie nici un fel de surpriză. Dacă pe vechea scenă a **Naţionalului** am avut trei interpreţi ai prinţului Danemarcei, dispuşi să se întreacă într-un meci nu lipsit de interes, de ce nu am avea şi două echipe pentru drama lui Ion Luca Caragiale? Din aceste întreceri nu au de cîştigat decît actorii şi, de ce nu, şi spectatorii deveniţi martori imparţiali.

Dar cu asta putem să spunem că viaţa noastră teatrală este ireproşabilă? Actori buni avem, cum am avut totdeauna; regizori inteligenţi, slavă Domnului, aş spune că ei sînt la ora asta din cale afară de inteligenţi, scenografi cu fantezie, ce să mai vorbim? Dar publicul? Publicul este el pregătit să mai înţeleagă problematica unui Ibsen, poate uşor înceţoşată de timp sau mai degrabă se înghesuie la numerele de circ mereu puse mai în faţă de către doritorii de aplauze, din cauze ce ne scapă? Succesele durabile nu sînt ele rodul unei trivializări a jocului actoricesc sau chiar al unor vicii de regie deliberate, puse în slujba prostului gust numai pentru că publicul contemporan este bănuit de scădere a gustului şi amator de farsă şi de giumbuşluc?

Iată tot atîtea probleme...

O scrutare a repertoriului teatrelor mi se pare foarte grăitoare. Cineva observa săptămîna trecută că tabelul pieselor jucate pe scenele noastre marchează un ton cam bulevardier. Eu nu vreau să-i scuz pe directorii de teatre şi nici să arunc toate răspunderile în spinarea unui anumit gust pu blic, dar cînd ai de îndeplinit planuri finan ciare ferme si trebuie să plăteşti prin auto gestiune salariile angajaţilor mai faci conce sii şi, o dată prima concesie făcută, vine s a doua şi următoarele. Aici ar trebui, zicer noi, împăcată capra cu varza. În genera teatrele noastre au cîte două scene; cee ce se numeşte un studio şi scena mare Foarte bine. Dacă un anumit public ma subţire iubeşte experimentul, să l se de acest gen de spectacol în sălile mici, restrîn se, unde gustul ce se ţine cu cheltuială subţir se simte mai bine. Nu afirm cu asta că dincol trebuie să coborîm ştacheta cît se poat de jos numai pe considerentul că e nevoie d bani cu orice preţ. Să luăm cîteva exemple se joacă de multă vreme şi **«Cui îi e frică d Virginia Woolf?»** şi **«Jocul de pisici** (aceasta din urmă fiind foarte interesan construită şi bine pusă în scenă, ca să nu ma vorbim despre jocul actorilor), dar sîn ele de aceeaşi valoare dramatică? **«Părinţi teribili»** fac şi ei serie lungă, ca şi **«Buffal Bill şi indienii»**, dar calitatea textului est aceeaşi? Şi aşa mai departe...

Problema majoră care ne preocupă a fi aceea dacă trebuie să vedem în teatru actual un mijloc de divertisment sau numa unul axat pe o tematică gravă, implicîn ideile contemporane şi dezlegările respecti ve? Un teatru numai grav, pus pe educaţi cetăţenească exclusiv, nu mi se pare posib şi nu aş sfătui pe nici un director să stăruiasc în această direcţie fără riscul falimentulu financiar, dar nici să proliferăm la infini comedioarele şi dramoletele dedicate uno funcţionăraşi ce stau în fotoliile teatrelo numai pentru a-şi umple timpul liber.

Iată-ne deci în faţa unei întrebări deschise secretariatele teatrelor noastre au ele u repertoriu de perspectivă, au o idee gene rală despre ceea ce ar trebui jucat de-a lungu timpului, ţinînd seama nu numai de încasări ci şi de nevoia unei **ţinute teatrale**, înţe legînd prin aceasta grija faţă de dramaturgi serioşi, mari, români şi străini, ce nu po să absenteze în nici un chip de pe scenel noastre? Şi, la urma urmelor, acest publi rebel care vrea numai să se amuze, nu est cazul să fie adus în mod subtil, inteligent, l realitate? Nu poate deveni el un **public bu** în cea mai înaltă accepţie a acestui cuvînt

Sînt întrebări cărora vrem să le răspun dem prin prezenţa noastră la unele spectaco le şi mai ales printr-o atitudine fermă î scris.

Eugen BARBU

CONDIŢIA ACTORULUI

radu beligan

Mai întîi e surîsul. Surîsul privirilor, surîsul şoaptelor, surîsul mîinilor. Un surîs blînd, un surîs ironic, un surîs cald, învăluitor, un surîs trist, un surîs amar, un surîs candid. Regatul surîsului. Regatul lui Beligan. În care tristeţea nu se topeşte în lacrimi, nici zîmbetul nu se transformă în hohot de rîs.

Cu «o sfîntă oroare pentru gesturile ceremoniale» cel căruia îi plac «gesturi care n-au nici o importanţă, gesturile anonime ale fiecărei zile», autorul acelei memorabile cărţi «Pretexte şi subtexte», presărate cu sclipitoare aforisme, scriitorul Radu Beligan are un teribil simţ al umorului care se converteşte la actor în pudoare, spirit critic, instinct al ridicolului, simţul măsurii, afectivitate delicată şi discretă. O artă care ascunde arta. O artă a sugestiei, îndelung elaborată, avînd ca rezultat spontaneitatea. Antipodul sfinxului neînţeles: Omul oarecare. Dar Homo Sapiens. Cel care consideră fericirea ticăloşilor drept o crimă a zeilor, cel care ridică din umeri la nebunia înţelepţilor şi la înţelepciunea nebunilor.

Miraculosul veşnic tînăr, eternul adolescent Beligan, oprind clipa pentru a se deposeda pe sine şi a exprima ceea ce posedă toţi, cînd intră pe scenă lasă în urmă rafturile unei biblioteci, o carte citită între două repetiţii şi două spectacole; el face parte din rasa actorilor intelectuali, care se constituie într-o dinastie a raţiunii şi omeniei.

Ar putea un asemenea actor, atît de aproape de Hamlet şi atît de departe de Richard al III-lea, să întruchipeze vreodată un geniu al răului? Nu ştiu, dar sînt sigur că pînă şi Iago, într-o ciudată alchimie, ar căpăta o neînchipuită pînă acum dimensiune omenească.

Cel care cuprinde în el pe mulţi dintre eroii comediei umane e un visător, un spadasin al inteligenţei, un Don Quijote dezarmant prin surîs, zidit în marele sălu talent ca într-o cetăţuie, domnitor peste aplauze, uimit de spectacolul lumii, acelaşi mereu acelaşi, neschimbat, Radu Beligan

Ion MIHĂILEANU

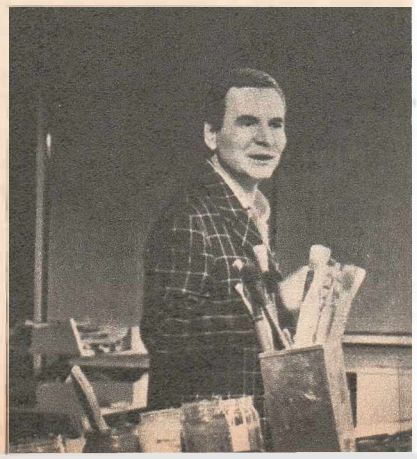

GAYLE HUNNICUT, actriță nu numai frumoasă, dar și răbdătoare și conștiincioasă, de vreme ce așteaptă de cîțiva ani de zile marea șansă. La un moment dat se părea că această șansă va fi filmul «Căruciorul cu rotile», în care apărea alături de logodnicul său, David Hemmings, actorul lansat de Antonioni în «Blow-up».

veselia la «kalende»

Ne-am «alcătuit», cum ar fi zis Mihail Sadoveanu, noi, cei de la «Kalende», pe temeiul unor convingeri comune, care pot fi reduse la una singură: încrederea în inteligență, ca instrument de cunoaștere. Eram, așadar, cu toții intelectualiști, inclusiv prietenul lui Vladimir, Tudor Șoimaru, a cărui fantezie modernă era servită de o inteligență ascuțită ca lamele de Toledo. Mai aveam o notă comună, care ne-a legat mai tare în cele cinci sau șase luni cît a durat «organul» nostru: umorul. Veselia nu e totdeauna o formă a umorului. La noi, în timpul ședințelor noastre de «lucru», cînd ne citeam unii pe alții, pe tăcute, trecîndu-ne manuscrisele din mînă în mînă sau cînd citeam (pe atunci nu se născocise încă verbul «a lectura») elucubrațiile mistagogice ale gîndiriștilor și acoliților lor, era un rîs! Nimic mai contaminant decît accesul de rîs, care trece ca guturaiul, de la unul la altul, amplificîndu-se la proporții homerice. Ne-am întrebat și atunci, cînd ne opream, în sfîrșit, extenuați de-atît exces ilar, de unde provine acest epitet, al rîsului homeric? Nici unul dintre noi n-avea prea proaspătă lectura *Iliadei* sau a *Odiseei*. Ne-am jurat însă a elucida problema pînă la ședința noastră viitoare, cînd Tudor Șoimaru, biruitor, a dat glasversurilor de referință, ca să spun așa. Erau de la finele cărții întîi din *Iliada* și ne înfățișau rîsul voios al zeilor. Așadar, rîsul era în antichitate forma supremă a petrecerii în Olimp. După prăbușirea zeilor și năruirea tronurilor lor, ale nemuritorilor, le-am preluat acest atribut, ca să ne mîngîiem de asprimile vieții. Rîsul nu e altceva decît un cordial pentru bietele noastre inimi, sfîșiate de doruri și aspirații neîmplinite. Rîdem ca să nu plîngem, a spus un genial umorist. Vibrau ferestrele camerei de hotel în care discutam literatură și filozofie, se mișcau brizbizurile de la ferestre, poate se clătinau și zidurile subțiri, și nu o dată bătăi în pereții de paiantă, poate, ne avertizau că vecinii n-aveau umor și preferau liniștea.

Cel mai subtil umor era desigur acela al lui Tudor Șoimaru, care punea dealtfel o surdină rîsului său, abia sensibil, ca surîsul enigmatic al Giocondei, pe care imaginile din excelenta revistă actuală *Săptămîna* au reușit să-l «demistifice», făcîndu-l mai hidos decît existența. Cu toate acestea, noi, ceilalți trei, Vladimir, Pompiliu și subscrisul, izbuteam să-l antrenăm și să-l angrenăm în mecanica delirantă a veseliei noastre, declanșată de un singur cuvînt impropriu sau hiperbolic. Descopeream cu un fler de copoi, tustrei, proliferarea ambelor excese de acest fel: improprietatea noțiunilor sau îngroșarea lor, la dimensiunea bășicilor de săpun. Streinu avea umorul grav și casant, al disprețului, dar în scris îl învăluia în arabescuri ceremonioase. Mi-amintesc de controversa pe care am avut-o cu el, oral, în camera lui Tudor Șoimaru, cînd ne-a adus, într-un voluminos pachet, la sfîrșitul lunii decembrie a anului 1928, numărul 2 din «Kalende». M-a izbit de la prima vedere un *moto* introdus pe copertă:

«On va à l'ésprit.
Arthur Rimbaud».

Cunoșteam pasiunea lui pentru poetul *Iluminațiilor*. Știam că la Paris, cu doi ani înainte, plănuia o teză de doctorat asupra celui ce-și încheiase cariera literară înainte de a fi împlinit vîrsta de douăzeci de ani, ca să mai trăiască aproape tot atîția, în alte aventuri decît acelea ale lirei. Era un moment cînd Sorbona nu se lămurise încă asupra valorii genialului poet, deși lirica cea nouă recunoștea într-însul pe adevăratul ei precursor (numai suprarealiștii coborau din Lautréamont).

— Ce vrea să zică asta, Vladimire?

— Am ținut să vă fac o surpriză! Atîta tot. Ce? Nu vă place?

— Ba da, răspunse cu un ton de împăciuire gazda noastră.

Pompiliu tăcea. Îmi înțelesese opoziția latentă. Poate mi-o și împărtășea.

— Ne făcuși spiritualiști, care va să zică, izbucnii.

— Să nu exagerăm, îmi răspunse Streinu.

— De ce nu ne-ai consultat, *domnule*, înainte de a ne angaja cu acest *moto* în doi peri?

Acest *domnule* nu le-a vestit celorlalți doi nimica bun.

În aerul îmbîcsit de fum al «redacției» noastre mocnea furtuna.

Pompiliu turnă gaz peste foc, încercînd o glumă:

— Vladimire, te știam spiritual, nu și spiritualist!

— Nu sînt nici una, nici alta, replică Vladimir, cu un ton tranșant.

— Te calomniezi, interveni celălalt conciliator, Șoimaru.

— În definitiv, spuse Pompiliu, ca să abată firul discuției, ce-a vrut să spună Rimbaud al tău?

— Păi, să vezi..., îi răspunse Vladimir, angajîndu-se într-o exegeză care amenința să se transforme într-o adevărată prelegere.

L-am lăsat să vorbească, poate și ca să-mi regăsesc calmul. În fond, fierbeam. Eram un materialist convins și nu admiteam nici un echivoc în această privință. Apreciam «spiritul» numai ca o formă a umorului.

În concluzie, Streinu justifica *moto*-ul său ca o replică, sortită să închidă gura adversarilor noștri.

— Dar ce interes avem să le închidem gura?, am replicat. Dimpotrivă, dorim să se tot lărgească sfera discuțiilor în jurul programului nostru.

Discuția se înfierbînta. Pompiliu era în fond alături de mine, dar nu voia să-l supere pe Vladimir. Și lui îi era total străină lozinca lui Rimbaud, care manevra toate contradicțiile, întreținîndu-și delirul la o tensiune maximă. Cuvîntul final a fost al lui Șoimaru:

— Vreți să vă liniștesc? Nimeni nu se va sesiza de *moto*-ul lui Rimbaud. De ce să ne supărăm de acest fleac?

— Așa i-ai zis, fleac?, turnai la rîndul meu gaz peste foc.

Streinu a tăcut. Pompiliu a schimbat vorba. Și astfel s-a curmat controversa.

Buclucașul *moto* a stăruit și în numerele următoare, fără să facă gaură în cer.

Eu mi-am alimentat mai departe verva, de nuanță agresivă, relevîndu-i lui Streinu frecvența scandaloasă a greșelilor de tipar din numărul 1, agravată prin cele ce le descopeream, răsfoind numărul 2, caldcălduț.

— Ești un mare egoist, Vladimire!

— De ce, Șerbane?

— Păi, bine, măi, tu te-ai limitat la o singură *Erată*, în pagina ultimă a numărului 2. O citesc pentru Pompiliu și Tudor:

«În poezia D-lui Vladimir Streinu «ROMANTICA» lectorul este rugat să citească versul penultim *Și, dreaptă, în nopți interioare* în loc de «*nopți iuterioase*» cum s-a cules din eroare».

Și am continuat, implacabil:

— Erata ta era absolut de prisos. Cititorul corectează singur asemenea erori, deși noțiunea de *nopți interioare* îi este tot atît de obscură ca și aceea de *nopți iuterioase*. Corectează: *interioare* și se întreabă:

— Ce-a vrut să spună «marele poet»?

Streinu a rîs voios:

— Așa te vreau, Șerbane!

— *Merci* fără sedilă, Vladimire!

Era o aluzie la faptul că agramații noștri cred că ortografiază, scriind *merçi*, cu sedila de prisos.

— La dreptul vorbind, interveni Șoimaru, de ce să ne supărăm? Erorile de tipar sînt la noi o instituție națională. Iată, de pildă, în bucata mea din numărul 1, la pag. 11, rîndul 3, două greșeli:

«I-a luat *plusul* și presiunea *arteială*».

Cine mă citește cu simpatie, corectează singur: *pulsul* în loc de *plusul* și *arterială* pentru *arteială*. Cine mă citește cu reavoință, corectează și el, dar îmi găsește alt nod în papură. Iar cine nu mă citește, nu-și pune nici o problemă. E clar?

— Ca lumina nopții, nu-i așa, Vladimire?, am răspuns eu.

— Iar ai început?, interveni Pompiliu, conciliant.

— Nu, am isprăvit, răspunsei. Dar vă indic direcția. Cînd o fi să plecăm, nu se îndreaptă nimeni către domiciliul său, ci ne dirijăm «à l'ésprit».

De fapt, ședințele noastre continuau la *Carul cu bere*, altele la *Mircea*, unde preferam «spiritului» lui Rimbaud, șprițul sau mișmașul (vin cu borviz!).

Numărul 2, căruia Vladimir, la *Erată*, nu i-a găsit decît o greșeală de tipar, foia de alte erori tot atît de boacăne, chiar în titluri, ca

«RĂPSPUNSURI LA ANCHETĂ» (pag. 27)

Recolta (de răspunsuri la anchetă, nu de erori de tipar!) era impresionantă, în această ordine: T. Arghezi, prof. Rădulescu-Motru, Dan Rădulescu, N. Davidescu, Radu Dragnea.

Colaborator ocazional la «Gîndirea», neînscris în impresionanta înșiruire din gruparea redacțională, Tudor Arghezi își bătea joc de calul lor de bătaie:

«Ortodoxismul, ca justificare filosofică a Bisericii grecești din România, aparține cîtorva civili, care nu se poate plînge că le-a mers prea rău, de cînd au introdus anafura la aperitiv». (în text: *apertiv)*

Nu garantez autenticitatea sintaxei, care la Arghezi era fără greș, ca și ortografia. În scrisul noului Eminescu am găsit o singură curiozitate ortografică: cuvîntul *recunoștință* scris cu doi de *i: recunoștiință* (ca *știință!)*. Asta mă făcea să-mi gradez mulțumirea, la sfîrșitul mesei, cu această reverență, către soția mea.

După un meniu excelent:

— Mulțumesc cu *recunoștiință* (cu doi de *i)*

După un meniu obișnuit:

— Mulțumesc cu *recunoștință* (cu un singur *i*).

După un meniu slăbuț:

— Mulțumesc cu *recunoșt'nță* (fără nici un *i*).

M-am depărtat însă de tema propusă. În articolul penultim am vorbit de umorul lui Pompiliu, excelent mim și parodist. Cît despre mine, nu m-aș expune capcanei:

— Laudă-mă, gură!

Pot spune doar că nu eram cel din urmă nici la glume, nici la calambururi, nici la hohotele noastre de rîs.

o școală a caracterelor

Fără îndoială, la ora cînd vor ap
aceste rînduri va fi îndeajuns de comer
și răscomentată marea biruință a han
liștilor noștri la Campionatul Mon
pentru ca, sub aspect sportiv cel p
considerațiile noastre să mai prezinte v
interes. Chiar simpla reamintire a ac
fapt e însă într-atît de plăcută pentru fie
român încît, sînt convins, o sublinier
plus nu va fi de prisos. Mai ales cînd
în intenția mea nici să explic cît de
este această mare performanță, nici să
luez ce reprezintă ea pentru afirmare
continuare a înaltei clase la care a
acest nobil sport, ca și altele cîteva
altfel, într-o țară ca a noastră.

Este însă în entuziasmul meu nedor
să remarc neprețuitul cîștig moral ob
nu numai pentru marea performeră în
desăvîrșita noastră campioană, ci pe
educația tinerimii în genere. Pe bună c
tate, Cristian Țopescu, în comentariul t
misiei de la Berlin de acum două săptă
vedea în formidabilele însușiri arătat
focul bătăliei sportive de handbaliștii no
tărie morală care trebuie să-i fie pr
tînărului din țara noastră. Vreau să cr
nici unul dintre specialiștii noștri în
domeniu nu se va supăra dacă voi su
ideea unei viguroase formații moral
care o conferă școala românească de han
Talentele mari nu ne lipsesc, într-ad
de mulți ani, dar nu-i mai puțin ade
că educația care li se face e de-a dr
exemplară, într-un climat de muncă te
bărbăție și patriotism ardent demr
urmat. Tricolorul pe care l-au înălțat s
tan, cu demnitate și mîndrie entuz
bravii noștri sportivi la încheierea men
bilei întreceri a talentelor, dar nu
puțin a onoarei și abnegației, fusese p
de fiecare în inima sa de-a lungul înt
competiții. Toată lauda acestor străl
magiștri și extrem de merituoșilor disc
pentru demonstrația ce ne-au făcut
ne-o fac zi de zi că sportul practicat
este o minunată *școală a caracterelo*
cînd spun magiștrii, mă gîndesc nu n
la cei doi excelenți antrenori, Nicolae N
și Oprea Vlase, ci și la asemenea mari
gogi ai sportului cum sînt Ioan Kunst-G
mănescu sau Eugen Trofin, cărora le
rează mult handbalul românesc. Cînd
mărturia impresionantă a dăruirii fără
gini, dîrzeniei, curajului, lucidității, a
superiorități morale unite atît de intii
înzestrarea și pregătirea tehnică de exce
nu e oare cazul să ne întrebăm de ce
stăruie atîta indolență și îmbătrînire pr
tură în destule ramuri de sport, unec
tineri care nici n-au apucat bine să se afi
Nu e oare experiența cîștigată de hand
românesc un argument în plus —
imbatabil argument! — că perform
în orice sport nu poate fi decît rezul
muncii tenace, al cultivării unui patric
temeinic, al dezvoltării acelor însușiri m
aflate în mare cinste la poporul nostru

Dacă reamintesc aceste mari adev
la îndemîna oricui, e pentru că vic
atît de magistral repurtată de handb
noștri, pentru a patra oară în întrec
celor mai buni din întreaga lume,
impune cu o evidență axiomatică. La
urmei, *virtuozitățile* arătate într-un mo
sau altul se pot uita, *virtuțile* morale
niciodată! Tocmai din acest punct de ve
extraordinara *lecție* oferită de handb
este plină de învățăminte pe planul ge
al educației realizate prin sport. Ca s
mai spunem, sentimental abordînd l
rile, ce mari satisfacții patriotice ne-a
tuturor răsunătoarea lor izbîndă spo
Un adagiu mai potrivit la demonst
făcută de ei sub privirile a zeci de mili
de oameni nu poate fi decît înflăcă
vers al lui Alecsandri: *Astăzi lumea n
noaște: Român zice, viteaz zice!*

Niculae STO

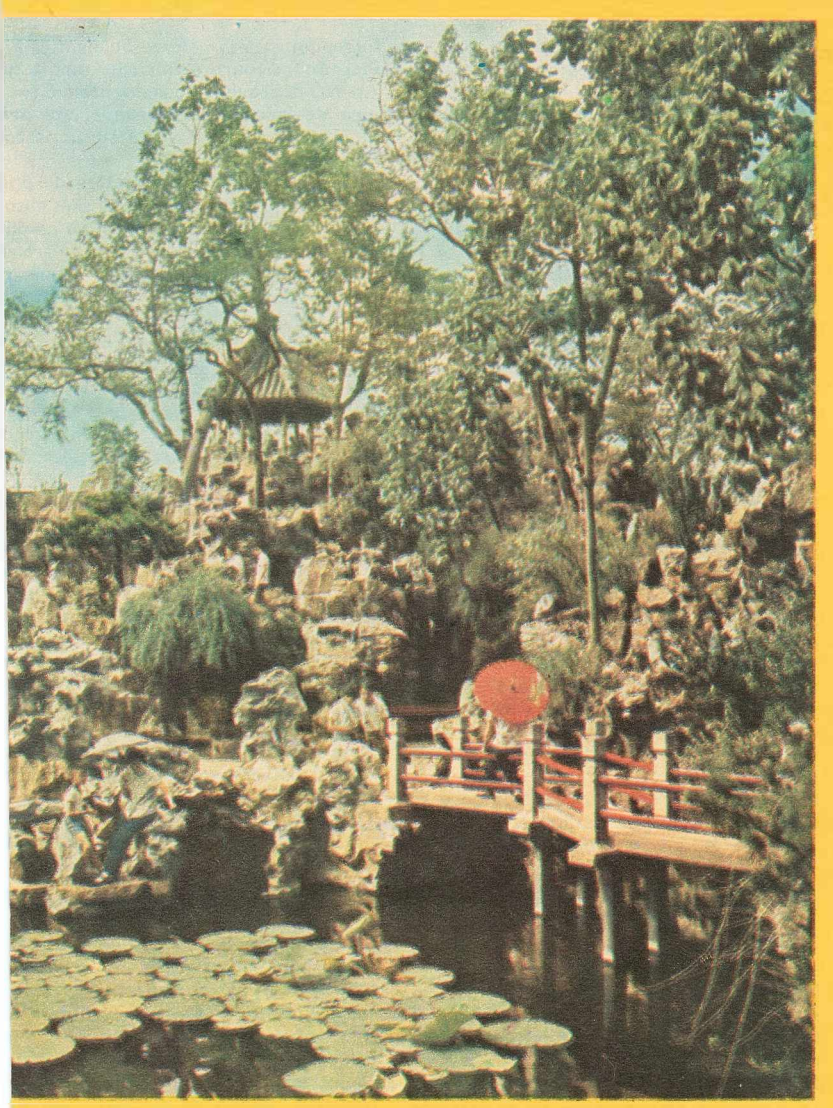

Pietre lipite cu clei de orez.

şanhai

u cei 9 milioane de locuitori ai săi, haiul este un oraş de construcţie europeană, înzestrat şi cu cîţiva ie-nori. Teritoriul oraşului a fost cesionat trusturilor franceze, en- e şi americane; în sudul aşezării, ıu şi japonezii o concesiune. De o serie de ciudăţenii: nu numai e erau diferite de la o concesiune ta, ci chiar sistemul de canalizare, ntul electric etc. Strada *le An*, despărţea concesiunile franceză ngleză, avea pe partea franceză volţi, iar pe cea engleză 220. Porţi er cu pază severă apărau intrarea oncesiuni — la englezi paznicii indieni, la francezi, vietnamezi etc. ıtorul, ca să treacă prin cele trei cesiuni, trebuia să cumpere trei e de tramvaie.

1956, într-o singură noapte, au scoase toate liniile de tramvaie oraş, transportul făcîndu-se azi cu buze şi troleibuze. Nu trebuie să ıire acest record. Cu ani în urmă st «construit», prin muncă patrio- dincolo de oraş, un munte pe astăzi cresc copaci umbroşi şi orăşenii îşi petrec duminicile. englez distrat, pe vremea con- ınilor, a tras cu sabia, din galopul ui, perimetrul unui hipodrom care a ajuns apoi vestit în toată lumea. Azi, pe locul fostului hipodrom este *Piaţa Centrală*, unde au loc defilările de sărbătorile oficiale. Exista şi un canidrom — pentru plimbarea cîinilor — pe locul unde s-a construit apoi filiala din Şanhai a Uniunii scriitorilor.

O altă curiozitate a oraşului este aşazisă «Lumea mare», o clădire imensă, cu scene pe care se desfăşoară artele tradiţionale, în săli cu o capacitate totală de 28 000 de locuri (deci cît un stadion de provincie). A fost construită în 1917 şi reconstruită în 1934 de un chinez bogat. Pe atunci foiau pe aici oameni de afaceri, escroci, pungaşi şi prostituate. Acum cu un bilet de cîţiva yuani poţi asista o zi întreagă la toate spectacolele: operă, teatru, circ, scamatorii, gimnastică, toate în stil tradiţional. În regiunea Şanhaiului numai opera tradiţională are 14 genuri diferite, fiecare gen cu spectatorii săi.

Mîndria Şanhaiului de astăzi este o presă hidraulică de 12 000 de tone, cum sînt numai 20 de exemplare în lume. Presa e, în felul ei, o adevărată uzină susţinută de 1 800 de piloni de beton armat. Neavînd cuptoare pentru 200 tone oţel, chinezii şi-au construit pistoanele pompei prin sudura a 8 tronsoane. Sudorii stăteau timp îndelungat în tuburile de oţel — inginerul Than-Iu-Pin rămînînd acolo timp de nouă zile şi nouă nopţi: mînca, dormea, muncea în tub.

La Şanhai am văzut un parc unic pe lume, numit U-Ien (parcul bucuriilor) şi ornamentat cu un soi de pietre poroase lipite cu clei de orez, — în chip de elefanţi, maimuţe, dragoni, cîini, călugări, femei —, într-o adevărată suită suprarealistă. În parc sînt pavilioane cu denumiri poetice: «Pavilionul observaţiei amănunţite», cel al «Zăpezii senine», unde citim inscripţia: «Zgomotul strică faţa lumii» — numai dacă ar asculta de acest sfat promotorii zgomotelor infernale din oraşele moderne! O altă inscripţie cu tîlc, bună de spus la urechea tiranilor: «Omul este oglinda pămîntului şi cerului». O uşă ne indică nici mai mult, nici mai puţin decît: «Urcarea spre nori», dar în loc de nori dăm peste un havuz cu peşti multicolori care, la bătaia din palme a ghidului, se apropie de mal. Bat şi eu din palme în alt capăt al malului, dar peştii nu vin: mi s-a spus că ei nu ştiu româneşte.

Iarăşi pietre în forme ciudate. Mi s-a spus că piatra a fost adusă dintr-o altă provincie, îndepărtată. Foarte posibil. Aici totul e posibil, dacă se construiesc şi munţi.

În toate aceste încăperi a locuit odată o singură persoană, un şef văduv. Apoi şi-a avut aici sediul căpetenia răscoalei «Mişcarea cuţitelor» — se păstrează şi azi în expoziţie săbiile scurte, retezate, cu care au luptat răsculaţii.

Trecem pe lîngă piatra «Brîul frumoasei» şi citim inscripţia: «Pas cu pas spre o lume minunată», apoi prin sălile «Recitalul vînturilor», «Prinderea lunii», a «Primăverii timpurii» etc.

Şanhaiul ne-a strecurat poezia sa orientală, grefată pe europenismul arhitecturii, o lumină ca a amurgului reflectat în marele fluviu Hoang-Po, sau, cum ar spune inscripţia de pe o veche sculptură pe cărămidă: «Spre seară, în spatele munţilor frumoşi, apune soarele şi îmblînzeşte fluviul».

Acel amurg somptuos mai luminează, în amintire, şi azi.

Al. ANDRIŢOIU

Centrul comercial al Şanhaiului.

RECENZII

vasile nicolescu: secțiunea de aur

Poeziile din **Secțiunea de aur** par scrise de un cărturar care, în clipele de răgaz, renunță la deliciile provocate de răsfoirea tomurilor și compune el însuși cărți. Om de aleasă cultură, Vasile Nicolescu este autorul unei poezii de distincție intelectuală și rafinament, de o muzicalitate învăluitoare. Ultima carte a sa mărturisește înclinația tot mai vădită a poetului către versul clasic, riguros disciplinat, care să nu surprindă prin noutatea expresiei,ci prin conținutul ei. Poetul interpune între sine și realitate cultura, ghidul cu ajutorul căruia recunoaște, descifrează lumea. De aceea, poemele sale nu sînt exclamații în fața spectacolului existenței,ci mai curînd meditații grave, confesiuni rostite în șoaptă. Perfecțiunea formală a versurilor nu poate amăgi și nu poate camufla neliniștile din sufletul poetului.

Primul ciclu de poeme al cărții, **Orfeu îngenuncheat,** cuprinde cîteva poezii despre creație și despre menirea artistului. Vasile Nicolescu concepe actul creației ca un mijloc de salvare, de împlinire a ființei umane **(Chip).** Poetul crede că prin arta sa va supraviețui în conștiința oamenilor **(Metempsihoză).** Desigur, aceste idei nu-i aparțin în exclusivitate lui Vasile Nicolescu. Originală este însă maniera de tratare. Versurile sînt pline de amărăciune, ca și cum autorul s-ar îndoi în realitate de cele scrise. Vasile Nicolescu nu mai are certitudinile din volumul **Parabola focului** (1967) sau chiar din **Clopotul nins** (carte premiată de Uniunea scriitorilor în 1971). El a devenit un «Orfeu îngenuncheat», un poet care șovăie chiar și atunci cînd în aparență afirmă cu toată hotărîrea.

În același ciclu se întîlnesc cîteva poeme de dragoste **(Tu treci, Guașă, Năluca** etc.), în care iubita apare ca o plăsmuire a minții poetului îndrăgostit de un ideal intangibil, și nu ca o făptură reală. **Muzică și ceață de noiembrie** este una din cele mai izbutite poezii ale volumului. Cu mijloace simple, autorul realizează o atmosferă stranie, de univers bîntuit de spaime: **«Ce s-a-ntîmplat? se zbate frunza/ Ce s-a-ntîmplat? întreabă sturzul/ Ce s-a-ntîmplat? pîndește buza/ Cu șoapte-nnourînd auzul.// Ce s-a-ntîmplat? mă-ntreabă marea./ Ce s-a-ntîmplat? mă-ntreabă vîntul/ Și surd repetă întrebarea/ Cu mii de clopote pămîntul.»**

Versurile din ciclul **Ceas de baladă** sînt evocări istorice lipsite de stridențele ivite uneori în acest gen de poezii. Sentimentele patriotice ale autorului transpar cu discreție, cu ajutorul unor mijloace artistice superioare: **«Curg aștri-n cupa zărilor; se-ntoarnă/ din cer ca o cometă vechea goarnă.// Și oasele vrăjmașe se cufundă/ de groază-n bezna lutului, afundă.// Doar oasele străbune dau în floare/ Par aripi de salcîmi, scînteietoare.» (Viziune la Mărășești).** «Poemele marine» din **Patru interludii** (Vasile Nicolescu a întocmit dealtfel, mai demult, antologia **Din lirica mării)** nu invită la călătorii pe necuprinsul apelor, nu înfățișează splendoarea tablourilor marine, ci exprimă nostalgia unui intelectual care tînjește să se apropie de natură.

În **Nopțile Albionului,** versurile se nasc din impresiile de călătorie ale autorului precum și din impresiile sale de lectură. Dintre poeziile închinate unor oameni celebri din istoria și literatura Angliei (Shakespeare, Beckett, Morus, Eliot, Turner) critica a apreciat poemul **Canterbury: «Cînd piatră nu va sta pe piatră,/ cînd tot se va fi stins de mult/ și nimb nu va mai fi, nici vatră/ de fulger, sunet și tumult;// cînd ultimul, de fum, rozariu/ în fundul mării va fi dus/ masca lui Beckett, din vitraliu/ va sîngera ca un apus.»**

Tălmăcirile din lirica lui Keats, Meredith, Yeats, Kipling, Auden, Spender, Pound, Cummings, Jimenez, Jacob cuprinse în ultima parte a cărții, **Interpretări,** ne amintesc că Vasile Nicolescu este nu numai un poet de talent dar și un traducător remarcabil.

George ARION

CRONICA DEBUTURILOR

george țărnea: testamentele înțeleptului

George Țărnea debutează editorial după un consistent rodaj prin paginile revistelor literare. Dacă unele dintre opiniile pe care le exprimăm azi cu privire la poezia lui George Țărnea reprezintă în bună măsură reluarea celor spuse de noi cu prilejul prezenței poetului la una din ședințele **Cenaclului Flacăra,** vina nu este a noastră. Căci, din păcate, volumul lui George Țărnea, apărut la Editura **Cartea Românească,** nu constituie un debut edificator.

Poet care își propune celebrarea istoriei țării, George Țărnea nu reușește să facă din momentele alese simboluri (acoperite poetic) ale complicatei traiectorii înregistrate de destinul acestei țări. Poetul procedează comod, ca mulți alții, reluînd în versuri de o muzicalitate exterioară cronica unor momente mult mai tensionat consemnate chiar în pagini de strictă specialitate. Procedeul predilect al poetului este punerea în pagină a unor nume care poartă singure o rezonanță de mult cunoscută **(Podul înalt, Rîm, Podasa, Voronet, Litovoi, Dosoftei, Rovine, Olt, Dunăre, Prut)** în jurul cărora construiește rime: **«adăstam la Olt sărutul/ și Posadele-n chimir/ Și-ascultam cum trece Prutul/ prin Dumitru Cantemir».** Lăsînd la o parte gluma cu **Posadele ținute în chimir,** nu putem înțelege dreptul la o licență atît de mare, precum aceea de a schimba prenumele lui Cantemir din Dimitrie în Dumitru. Un poet autentic poate găsi o soluție onorabilă pentru a salva ritmul unui vers, dacă asta ar fi fost problema în cazul de față. Dacă licența ținea de «românizarea» numelui, ea este și mai puțin acceptabilă, fiind inutilă. Am insistat asupra folosirii abuzive a licențelor, pentru că la George Țărnea procedeul merge pînă la «obținerea» **ridicolului: «corabie strictă pămîntul/ îmi ține țărîna în cart/ și totuși cuvintele-mi zboară/ prin mult visătorul Descartes» (!!!).** Din prima secțiune a volumului ar mai fi de reținut reluarea unor locuri comune **(«Viața fulguianainte/ răsucită pe mosor/ dacii să luăm aminte/ aveau miere și-n cosor/** sau **«Ciocîrlii am smult din naiuri»).**

În cea de-a doua parte a cărții alcătuite dintr-o poezie grațios-autocronică, poetul pare conștient de artificialitatea paginilor de pînă atunci: **«Și totuși concesia doare/ strivindu-mi atom cu atom/ cînd pasul înfrînt fără luptă/ mai fură din mine un om».** Chiar dacă în această a doua parte se simt ecouri, uneori stingheritoare de limpezi din poezia unor confrați **(«acest oraș, aceste renunțări/ aceste ploi cu suflet de cenușe/ aceste rîuri și aceste țări/ această iarbă smulsă dintr-o ușă»)** ea îl reprezintă mai convingător pe George Țărnea. Așa, de pildă, nu se poate trece cu vederea peste cele **Trei cîntece de menestrel** sau peste **Cîntec de leagăn.** Din păcate, reușitele din acest volum sînt puține și de o intensitate cu mult sub aceea a neîmplinirilor.

Dorin TUDORAN

VORBIȚI ȘI SCRIEȚI ROMÂNEȘTE

Prima sau următoarea?

Cuvintele *primul* (cu diversele forme flexionare: *prima, primii, primele* etc) și *următorul* (cu diversele forme flexionare: *următoarea, următoarele* etc.) se referă în mod normal la o *serie ordonată* de obiecte; ordinea poate fi spațială, temporală, valorică etc.

Conceptul de *primul*, referitor la o astfel de serie ordonată, poate avea un sens pe care l-aș numi «absolut»: cu acest sens, *primul* se referă la acel obiect unic care nu are antecesor în seria considerată. De exemplu, dacă ne referim la literele alfabetului, putem spune că acestea constituie o serie ordonată; în această serie, litera *A* este *prima* în sensul «absolut» al cuvîntului, adică în sensul că nu există o literă a alfabetului care să fie situată *înainte de A* în seria literelor (*A* nu are antecesor). Același concept, *primul*, poate avea și un sens «relativ»: luînd ca termen de referință un punct arbitrar dintr-o serie dată, acel element al seriei care nu are antecesor în raport cu punctul de referință ales este *primul* (evident, în raport cu acest punct arbitrar și numai cu acesta). Ca să revenim la exemplul cu literele alfabetului, dacă luăm ca punct de referință litera *E*, atunci *F* este *prima literă* (în raport cu *E*), deoarece nu există nici o literă a alfabetului care să preceadă pe *F* și care să nu fie în același timp identică cu *E*. Pentru a distinge explicit sensul absolut de sensul relativ al cuvîntului *primul*, se folosește un determinativ pe lîngă *primul*, determinativ care indică «termenul de referință»: *primul după...*, unde în locul punctelor figurează numele obiectului luat ca termen de referință; în cazul exemplului de mai sus spunem că *F* este **prima** *literă* **după** *E*, nu pur și simplu *prima literă*, pentru a evita confuzia cu situația în care ne-am referi la *A*, despre care spunem că este *prima literă* pur și simplu.

Cu același înteles cu *primul după...*, se întrebuințează *următorul*. Spunem că *F* *litera* **următoare** (evident în raport cu Așadar, dacă avem în vedere litera *E* (= men de referință), spunem *F* este **pri** *literă* **după** *E*, sau *F* este *litera* **următo** *față de E*.

Observăm că, spre deosebire de *pri* *următorul* nu poate fi folosit cu sens abso cu alte cuvinte, prin *următorul* nu ne pu referi la acel element unic care nu are a cesor al unei serii: nu putem spune, r rindu-ne la literele alfabetului, *A* este *li* *următoare*.

În mod asemănător, nu este indicat folosim termenul *primul* fără nici o de minare, întrucît o astfel de exprimare ambiguă. A spune *F* este *prima literă* es face o afirmație falsă, în cazul în care n înțelegem cu completarea subînțeleasă: *E*.

Rezultă din considerațiile de mai su sensul unor cuvinte ca *primul, următorul* variabil. Pentru a înțelege exact la se referă aceste cuvinte, este necesar semnificația lor să fie precisată fie contextul verbal (= cuvintele în vecin tea cărora acești termeni apar), fie contextul situațional (= împrejurarea care aceste cuvinte sînt pronunțate) cazul în care aceste împrejurări context sînt absente, sensul cuvintelor menţio (și al enunțurilor care le conțin) dev după cum vom vedea în nota următo ininteligibil.

Emanuel VASI

REVISTE ANTIFASCISTE

Albatrosul pe care un grup de tineri, în frunte cu Geo Dumitrescu, l-au inițiat în 1941, definește o generație în stilul ei nonconformist și nu poate fi considerat o foaie literară a unei grupări rigide; această revistă, devenită azi o raritate, apărută între 10 martie și 11 iunie 1941, întrunește în total 7 numere. Primul număr nu se deschide cu un articol-program; **Precizările programatice** apar în nr. 6 și se anunță ca un protest la adresa literaturii de război; tinerii concepeau o artă «ce-și are domeniul ei exclusiv, în afară de scopuri și idealuri străine frumosului». În nr. 7 protestul devine și mai violent iar precizările pe care Felix Anadam (Geo Dumitrescu) le face într-un articol-pamflet **(Între poezie și cuvinte încrucișate)** definesc refuzul acestei generații de a se alinia «noii ordini», de a se «absorbi în burghezie». Este atacată astfel poezia momentului, creație a unor spirite «oțioase» și «superficiale».

Poezia **Albatrosului** se deosebește fundamental de cea din revistele timpului, în primul rînd definind în mod figurat noțiunea de libertate. D. Stelaru publică în manieră villonescă un **Cîntec din neguri,** Geo D trescu, semnînd cu pseudonimul său an pannesc, oferă un poem frondist **(Dec** necuprins pînă azi în volume, Mihnea Gh ghiu traduce, într-un context germanis **Epilog whitmannian,** Ben Corlaciu poeme boeme, Șt. Aug. Doinaș colabor trimițînd versuri de la Sibiu; de re unul din **Cîntecele țigănești (Rică)** al Miron Radu Paraschivescu, într-o formă reluată în cartea ce-i apărea în acelaș

Proză scriu Dinu Pillat și Emil Ivăn scriitor mort prea tînăr ca să poată at atenția, Marin Preda trimite o nuvel Poșta redacției). În critică se exersează toți colaboratorii. Poate fi reținut un i viu luat lui Perpessicius care declară: «N nici o afinitate cu sistemele de litera dirijată». Se scriu articole în apărarea **riei literaturii** lui G. Călinescu, sînt giate **Cîntecele țigănești** de M.R. Para vescu, se recenzează **Revista română** dușă de Zaharia Stancu. În 15 iunie **Albatrosul** a fost interzis; o săptămînă tîrziu România intra în război.

Emil MA

REVISTA REVISTELOR

RAMURI, Nr. 3, 1974

Un număr care acordă larg spațiu problemelor teoretice, de la notațiile sociologice care stabilesc și comentează «Schimbările calitative în structura socială a județului Dolj» (care «din punctul de vedere al ponderii pe care o deține în populația țării, în suprafața agricolă și arabilă, în producția globală agricolă etc., deține locul al IV-lea pe țară» — C. Bărbăcioru) pînă la opiniile subsumate titlului «Despre viitorul filozofiei» în care autorul, Al. Surdu, conchide că «în contextul gîndirii teoretice contemporane se manifestă o vădită însuflețire a filozofiei în genere, o cucerire de mare importanță din a doua jumătate a secolului nostru fiind, în mod evident, discreditarea evpozitivismului». Constantin Vlăduț prezintă cartea profesorului Constantin C. Giurescu, «Formarea poporului român» (apărută în Editura «Scrisul românesc») iar Adrian Marino și Al. Piru susțin, așa cum o fac de mult, «Critica ideilor literare» (Construcția «modelului» literar) și, respectiv, cronica literară. Literaturii propriu-zise i se dedică o singură pagină, în care semnează versuri Nicolae Dragoș și Virginia Mușat. De remarcat că numărul își atrage și un interes documentar prin publicarea unor scrisori aparținînd lui Blaga, Arghezi, Rebreanu.

ORIZONT, Nr. 11, 1974

Numărul 11 al săptămînalului timiș dă impresia unei deosebite bogății a r rialului. Divers pentru a asigura posib tea unei lecturi utile unor categorii cît largi de cititori, bine redactat și mach acest material asigură substanța celor multe pagini și rubrici. Sub genericul « editorial 1973», Marcel Pop Corniș, C. L reanu, Olimpia Șerban și Eugen Dor iau în discuție cărțile de poezie și resp proză și critică, separat fiind discutate turile anului 1973. Se întocmește ch «selecție Orizont», „nici întîmplătoa nici legată de vreo «tactică» liter La «Mențiuni literare» Eugen Todor în discuție cartea lui M. Anghelescu «P mantismul românesc» iar la «Profi Mirela Roznoveanu depune succesive turi pentru a reexprima, critic, poezi Nichita Stănescu.

Se continuă în acest număr studiul se de Ion Iliescu «Estetica românească în iecția unei aniversări» (III).

De remarcat spațiul întins acordat pc și prozei. La rubrica «Dintre sute de cata sînt publicate nouă nume (fiecare cu c poezie) plus un al zecelea: Cornel Ot beneficiind de o prezentare a lui A Dumbrăveanu. O pagină de proză mai nează Iosif Lupulescu și una de «ve esențiale» Claudiu Iordache.

Dumitru ELI

«românii, popor care s-a luptat veacuri de-a rîndul să-și apere limba, obiceiurile, pămîntul, personalitatea»

ONSTANTIN C. GIURESCU, născut la Focșani în 13/26 ocbrie 1901. Absolvent al Liceului «Gh. Lazăr» și al Facultății lozofie și litere din București. Membru al Școlii române Paris (1923—1925). Doctor și docent în istoria românilor 25; conferențiar universitar la 1 ianuarie 1926; profesor gat la 1 martie 1927; profesor titular la 1 martie 1930. Opera sa însumează pînă în prezent peste 350 de titluri. re lucrările mai importante: Istoria românilor, ediția din și 1946 (5 volume); Sinteza rezumată a istoriei românilor 1942; Istoricul românilor din cele mai vechi timpuri pînă 1972 (în colaborare cu Dinu C. Giurescu); Monografia guri sau orașe și cetăți moldovene din secolul al X-lea la mijlocul secolului al XVI-lea»; Transilvania în istoria poporului român; Viața și opera lui Cuza Vodă; Istoria Bucureștilor din cele mai vechi timpuri pînă în zilele noastre; Istoricul orașului Brăila; Istoricul podgoriei Odobeștilor; Contribuții la istoria științei și tehnicii în veacurile XV-XIX; Contribuții la studiul originei și istoriei burgheziei pînă la 1848; Formarea poporului român.

În 1938 a conferențiat în trei universități din Anglia și în 16 universități din Statele Unite. În 1972 a ținut cursuri în semestrul de primăvară la Universitatea Columbia din New York și conferințe în alte patru universități americane.

Decorat cu ordinul «Meritul Științific» clasa I; «Om de știință emerit al Republicii Socialiste România»; membru al Academiei.

tăl său a studiat istoria. Era conferen- de istorie la Universitatea din București embru activ al Academiei Române. I se e catedră de profesor în toamna anu- 918, dar a murit tocmai atunci în timpul epidemii de gripă spaniolă. A murit să știe că fiul său, în vîrstă de 17 ani, a dedica, de asemenea, studiilor de ie. «*În primele patru clase de liceu nu fixat asupra drumului. Apoi am optat u real. Nu regret. Matematica e înainte ate o excelentă disciplină, indiferent de ce vrei să faci în viață. Eram coleg de cu Ilie Carafoli. Exersam împreună u a trece clasa a VII-a într-o vacanță. vam problemele și eu și el, dar Ilieuță , găsea mereu și soluții geometrice, nu algebrice, ca mine. Așa am înțeles că bosa matematicii. Pe de altă parte, use să mă atragă istoria. Vroiam să-i tatii că mi-am schimbat hotărîrea, cevc m-a reținut. Mă temeam să nu mă con- nehotărît, neserios. Și astăzi mai regret i-am mărturisit tatălui meu înainte de ri că voi urma studiul istoriei. Tare s-ar urat*». Familia Giurescu e un exemplu de familie care trăiește din tată în fiu eridianul aceleiași vocații. Fiul profeso- Constantin C. Giurescu are aceleași cupări. Este profesor de istorie la In- ul de arte plastice «Nicolae Grigo- », autor sau coautor, împreună cu său, al unor numeroase și remarcabile și lucrări de istorie. «*Am dat diferen- de la real la modern, mi-am completat tințele de latină, l-am rugat pe Vasile n, bun prieten cu tata, să-mi permită rea cursului de greacă veche ținut de un nt al său. Elev într-a opta, mă pregăteam tematică, la disciplinele secției moderne greaca veche. La noi în familie a existat dispoziție pentru cercetarea istoriei. Cred lula copiilor capătă prin ereditate o anu- predispoziție. Nici tatăl meu nu mi-a , nici eu fiului meu să se dedice studiului ei*». În fruntea șirului de profesori care ormat, Constantin C. Giurescu așază pe său. «*Datorez mult metodei și operei Datorez, de asemenea, lui Vasile Pârvan, mitrie Onciul, lui Demostene Russo și lui Mehedinți. M-au impresionat și cursu- i Nicolae Iorga, nu însă și metoda lui*». de ani Constantin C. Giurescu era pro- universitar titular. La 34 de ani, autorul tratat de Istoria românilor. «*Mi s-a sat atunci de către Nicolae Iorga că am znit să scriu o Istorie a românilor la o cînd omul cu smerenie învață. Am con- la ce vîrstă scriseseră Hasdeu, Xenopol și Iorga sintezele lor. Rezultatul: toți -35 de ani, adică la aceeași vîrstă ca și* ».

afirmații tranșante, din numeroase te și reveniri, profesorul Giurescu amă întîia mare datorie a istoricului. *pună adevărul. Neadevărul poate oferi cces trecător, atît. Numai adevărul du- . Numai prin adevăr istoricul slujește sa și umanitatea*». Dintre cele două le activității oricărui istoric — recon- rea trecutului, apoi judecarea celor plate — Giurescu nu înclină mai mult una decît spre cealaltă. Le consideră ală importanță. «*Prima operațiune pre- metode și rigoare, secunda, aprecierea ului în raport cu vremea în care se* . Giurescu mai susține că toate acțiu- instrumentele și raționamentele isto- i să se afle permanent sub faldurile nului lui Tacit: «*Sine ira et studio*». ură și fără părtinire este unghiul psi- ic, unghiul de obiectivitate din care ie atacat materialul istoric. «*Istoria e o disciplină complexă. Prin scopuri e știință, trebuie practicată cu sprijinul metodelor riguroase pentru extragerea adevărului. Dacă nu cunoaște întreg adevărul sau daca nu e cazul să-l rostească, istoricul e obligat, în schimb, ca tot ce spune să fie adevărat*». Amintesc profesorului Giurescu opinia după care istoria ar fi dat faliment, neîncrederea unora în reconstituirile istoriei, în *știința istoriei*. «*Am o părere proastă despre acești denigratori, cei ce blamează știința istoriei, nu știu ce spun. Într-adevăr, istoria nu e o știință exactă precum e fizica, dar are comun cu științele exacte efortul pentru cunoașterea adevărului. Omul vrea să știe cele cîte s-au întîmplat, vrea să cunoască trecutul lumii și al țării lui, iar pe cît posibil, să intuiască, să discearnă și ceea ce va fi*». Istoria fiecărui timp și fiecărui loc este o realitate fabuloasă, neomogenă, iradiază idei și sentimente uneori greu de alăturat. «*Din studiul trecutului trebuie extras ceea ce poate întări sufletul nației. Istoria este o scară de valori, o forță educativă. Ea trebuie să fie adevărată, nu se poate educa, spori potențialul cu ceva care nu corespunde adevărului. Nici o nație n-are o istorie fără umbre. Pentru funcția educativă a istoriei trebuie alese din mulțimea de personaje și de evenimente, acelea care întruchipează virtuțile cardinale ale poporului, în stare să-i sporească puterile morale și spirituale. Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Cuza, în cazul românilor, sînt asemenea personalități ale neamului. Eroii noștri care ilustrează lupta pentru libertate și dreptate socială, un Horia, un Tudor, un Bălcescu, la fel*». Istoricul român modern are înaintași cu prestanță: anticii, cronicarii și istoricii epocii precedente. «*Istoricii antici au fost de toată mina. Unii lăudau trecutul. Alții erau curteni, oameni de casă, cîntau osanale împăratului din vremea lor. În fine, unii au încercat să fie obiectivi. Așa au fost Tacit, autorul acelui principiu fundamental «Sine ira et studio», Salustiu, iar dintre greci, Tucidide. Am învățat multe de la cronicari, ei constituind și rămînînd una dintre lecturile mele preferate. Miron Costin scria «Nimic nu strică credința celor ce scriu letopisețele ca fățăria, cînd veghe voie unuia și coboară lucru cu hulă altuia*». După acest citat profesorul Giurescu avea să tacă pentru cîteva clipe. Apoi a rostit din nou pasajul din Miron Costin, ca pe un text de incantație: «*Neculce, și el o pasiune. Cronicarii m-au întărit în dragostea de țară. E o mare delectare limba în care au scris Costin, Neculce, Radu Popescu. Plină de miez, clară, exactă. Cronicarii mi-au format și mi-au întărit și ei convingerea despre întîia datorie a istoricului: rostirea adevărului. «Nimic nu strică credința celor ce scriu letopisețele ca fățăria, cînd veghe voie unuia și coboară lucru cu hulă altuia*». În opera de inventariere, de ordonare, de interpretare, istoricul are adesea incertitudini ori puncte de vedere care nu coincid sau care contrazic opiniile altora. «*Ori de cîte ori am avut o îndoială, de cîte ori n-am fost sigur, am spus-o, n-am ascuns-o. A constituit pentru mine un îndemn spre cercetarea minuțioasă*». În orice domeniu, fiecare autoritate are puncte de vedere, opinii, viziuni, neconcordante cu ale celorlalte autorități. Nu poate exista aliniere, nici nu e de urmărit așa ceva. Profesorul susține că se pot confrunta mai multe puncte de vedere, în speranța că se va ajunge la adevăr.

La 13/26 octombrie 1971, profesorul Giurescu împlinea 70 de ani de viață și 52 de ani de activitate ca istoric, primul său articol de specialitate fiind scris în 1919. Pînă la acea dată, opera sa însuma circa 350 de titluri. Acum a împlinit aproape 55 de ani de activitate, la opera sa a mai adăugat lucrări noi. Giurescu este autorul unei realizări de excepție prin dimensiune, prin valoare și originalitate. Din ce energii se ridică un edificiu științific de asemenea amploare? «*Prima condiție, să-ți fie dragă disciplina de care te ocupi. Cînd iubești, găsești și timp, și energie. Apoi, într-o evoluție normală, pe măsură ce trec anii, cunoștințele se adună, orizontul se lărgește. Perioada cea mai fecundă pentru mine au fost ultimii zece ani*».

Istoria se repetă e o expresie uzuală. Rostită de mult, aproape automat, ea degajă gînduri și sentimente ciudate. În ce măsură istoria se repetă, în ce măsură știința istoriei a ajutat omenirea? «*În antichitate era considerată «învățătoarea vieții». În vremea noastră, autoritatea ei a fost diminuată*, recunoaște Giurescu, *dar disciplina istoriei răspunde unor necesități ale ființei umane. Istoria constituită a ajutat omenirea. Cunoscînd cele cîte au fost cîndva, ne explicăm mai bine ceea ce se întîmplă azi. Trecutul te ajută să crezi în prezent. Chiar în epocile de revoluție, după rupturi vin perioade cînd se resimte nevoia de legătură cu trecutul. Se caută și se extrage atunci tot ce e parte luminoasă, luptă pentru libertate și dreptate. Într-adevăr, experiența nu e transmisibilă. Fiecare generație o dobîndește prin trăire proprie. Totuși, istoria rămîne drumul spre cunoașterea ființei naționale, sursă de încredere în capacitatea de supraviețuire și în virtuțile nației și ale umanității. Istoria e în stare să-i facă pe oameni să evite anumite greșeli. Stricto sensu istoria nu se repetă niciodată. Evenimentele ulterioare nu iau forma exactă a evenimentelor din trecut. O experiență de fizică repetată în condiții identice va fi mereu aceeași, faptele omenești, nu. Rezultanta, suma lor, nici ea nu e vreodată aceeași în funcție de N factori conjuncturali. Istoria cunoaște similitudini, identități nu*».

Poporul nostru este o insulă de romanitate. Sîntem descendenți de aproape 2 000 de ani din daco-romani. Giurescu este unul dintre istoricii pregătiți și pasionați să probeze toate temeiurile noastre. Cu un aparat științific de ținută, el este unul dintre cei care au argumentat solid continuitatea noastră pe aceste meleaguri. «*Romanismul a biruit în Dacia prin atragerea dacilor care au acceptat limba latină și celelalte elemente ale civilizației romane. Iată în ce-a constat tăria romanismului. În legătură cu cele de mai sus, subliniez rostul și puterea pădurii în trecutul nostru. Al pădurii, nu al muntelui. Adăpostul nostru și casa noastră în vremurile de restriște ale întunecatului ev mediu timpuriu. Strămoșii au rezistat nu retrăgîndu-se în munți, ci în păduri, pădurile existînd nu doar la munte, ci și la deal și la cîmpie. O dovedesc denumirile Vlașca, Vlăsia, cuvinte slave însemnînd același lucru, țara vlahilor, adică a romanilor. O mai demonstrează dragostea neamului nostru pentru pădure, vorba din bătrîni «codrul e frate cu românul», precum și întinsele cunoștințe populare despre buruienile de leac, despre copaci și despre flori, acumulate printr-un contact prelungit cu lumea pădurii. Anul acesta voi termina de scris «Istoria pădurii românești»*.

Meditînd la cele întîmplate în istoria dinaintea vieții lui și din timpul vieții lui, Grigore Ureche zicea despre români că au fost așezați «în calea răutăților». După mai bine de 50 de ani de studiere a istoriei românilor, Constantin Giurescu are următoarea imagine succintă: «*Românii, popor care s-a luptat veacuri de-a rîndul, în condiții grele, să-și apere ființa, adică limba, obiceiurile, pămîntul, personalitatea. Popor care a luptat în același timp pentru libertate națională și dreptate socială. Popor care a avut multe de suferit pentru supraviețuire, dar care datorită simțului său politic excepțional a reușit să nu-i fie niciodată distrusă țara de la întemeiere pînă în prezent. Popor care totuși în momentele cînd s-a putut exprima a produs valori însemnate în știința, tehnica, arta și literatura umanității. În aceasta și constă valoarea unui popor. În contribuția originală adusă omenirii prin știința, tehnica, arta și literatura sa. Sîntem o insulă de romanitate, avem o istorie similară cu a celorlalte popoare romanice, deosebindu-ne de ele prin ceea ce decurge din faptul că al treilea element secundar de formare a fost slav, nu german ca în apus*».

Timp de doi ani profesorul Giurescu a ținut un curs despre aspectele neelucidate sau controversate din istoria românilor. El va apărea într-un volum. Există destule asemenea probleme. «*Un singur exemplu: Mă refer la raporturile noastre cu Imperiul otoman. Au fost acreditate fel de fel de exagerări, omițîndu-se, în schimb, latura pozitivă. În secolul 18, gratie spiritului nostru politic, dar și atitudinii Imperiului otoman, am scăpat de primejdia de a ne fi împărțită țara. S-a exagerat apoi în domeniul regimului economic dintre noi și ei. Turcii ne-au luat multe biruri, banii veneau însă tot de la ei, fiindcă le vindeam mărfuri de tot felul doar cu 10-15 la sută mai ieftin decît prețurile pieței internaționale*».

A te realiza în știința istoriei nu e o treabă ușoară. Cere eforturi mari, disciplină în studiu și în interpretare, cere erudiție, capacitate de analiză, de sinteză, cultură filozofică, talent literar. Fără oricare dintre aceste atribute, creația istoricului are de suferit. Lipsa de rigoare, improvizația mai ales coboară mult importanța unei opere de istorie. «*Vasile Pârvan avea în cel mai înalt grad calitățile necesare istoricului. Era un savant, dublat de un erudit, de un filozof și de un literat. În general, istoria e o disciplină foarte grea. Latinii spuneau: «De mortuis nihil nisi bene». (Despre morți, nimic decît de bine). Eu aș modifica dictonul latinesc. De mortuis nihil nisi vere». Despre morți, nimic decît adevărul, așa l-aș transforma. În fața mormîntului «nihil nisi bene», pe urmă judecata istoricului să fie dreaptă.*

Istoricului nu-i este permis să uite nici de cititor. Tot ce-i spui cititorului să fie bine gîndit, limpede exprimat, bob numărat încît să-l convingi și să-l ajuți să înțeleagă».

Constantin C. Giurescu se încadrează în galeria istoricilor noștri de primă mărime nu doar prin calitatea și dimensiunea operei, ci și printr-o legătură de spirit și prin acumulările înaintașilor. «*Fără munca celor dinainte n-aș fi reușit. Recunosc meritele deosebite ale lui Hasdeu, Xenopol, Onciul, Iorga, Pârvan și ale părintelui meu, recunosc ceea ce le datorez, ceea ce mă apropie, ceea ce mă separă de ei. Eu am acordat o mai mare atenție istoriei instituționale și culturale decît istoriei politice și diplomatice. M-au interesat, mai mult decît războaiele și tratatele, modul de viață al poporului, stările de spirit, instituțiile. Și D. Onciul, și Xenopol, și Hasdeu au pus accent deosebit pe istoria politică, diplomatică și militară. Iorga avea să acorde un loc mai mare instituțiilor și culturii, Pârvan și părintele meu și mai mult; eu am mers pe acest drum și mai departe, convins, că formele de organizare ale vieții unui popor — instituțiile, deci — și cultura lui te ajută să-i înțelegi mai bine și firea, și originalitatea*».

În camera de lucru a profesorului Giurescu cărțile tapetează trei pereți. Am văzut culegeri de documente de înaltă valoare despre istoria românilor. Are probabil una dintre cele mai solid constituite biblioteci de istorie. Atunci cînd afirmă ceva, profesorul are obiceiul să arate spre cartea în care se argumentează lucrul acela, sau o aduce, o deschide și citește paragraful lămuritor. Cărțile scrise de el sînt legate într-un fel special. Fiecare pagină tipărită e urmată de pagină albă. Pe ea se fac adnotările ulterioare cu ocazia unor lecturi succesive sau cu prilejul revenirii, restudierii unor anumite capitole. «*În acest mod*, zice, *se alcătuiește mai ușor ediția următoare a unei lucrări*». Și Constantin C. Giurescu a încheiat astfel: «*Un cuvînt de omagiu pentru toți cei ce-au luptat, au suferit, au murit pentru ca nația noastră să trăiască*.

Romulus BALABAN

cu zece ani înaintea lui norbert wiener un român fundamentează legile ciberneticii și preconizează construcția creierelor electronice

Rîndurile de față sînt adresate specialiștilor. Lucrarea medicului Ștefan Odobleja reprezintă o simplă ipoteză de lucru. Cum explicați totuși, stimați specialiști, derutanta similitudine dintre tratatul lui Wiener și volumele severineanului Odobleja?

La Drobeta-Turnu Severin, pe o străduță aruncată în hotarul orașului, într-o căsuță mai mult decît modestă, trăiește un bărbat în vîrstă de 71 de ani, pe nume Ștefan Odobleja. Astăzi, aproape singur pe lume, uitat chiar și de ai săi, fostul medic militar Ștefan Odobleja — un nume aproape necunoscut în cercurile științifice românești — publica la Paris, în 1938, o lucrare intitulată «Psychologie consonantiste». Cartea, editată în două volume, însumează 884 de pagini și reprezintă în fapt primul tratat de cibernetică din istoria științei mondiale. Cu 10 ani înaintea lui Norbert Wiener, un român anticipa realizarea computerelor, folosindu-se de un imens bagaj informațional și demonstrînd prin argumente strict științifice oportunitatea creierului artificial, elaborînd în acest scop legi principale și principii ale ciberneticii, această precursoare teoretică a celei mai fantastice și tulburătoare etape din istoria civilizației contemporane.

Iată, așadar, o afirmație care pune la grea cumpănă seriozitatea profesională a celui chemat să o probeze prin fapte. Nu e în intenția noastră de a discuta aici activitatea marelui savant american și de a atribui paternitatea ideilor cuprinse în «Cibernetica» (lucrare apărută în 1948) unui severinean pe nume Ștefan Odobleja. Avem prea puține cunoștințe în acest domeniu și — credem noi — destul simț al măsurii și ridicolului, Tocmai de aceea ne avertizăm cititorii că nu am pornit într-o aventură a condeiului, ci, pur și simplu, ne vom mărgini să relatăm o situație de fapt, un prim pas în descifrarea unui adevăr cutremurător. Următorii — sîntem siguri — vor beneficia de girul și concluziile omului de știință, matematicianului, biologului și psihologului, specialistului capabil de a dovedi în ce măsură există sau nu identitate, similitudine sau convergență între cele două lucrări pomenite mai sus.

Dar iată faptele:

Ștefan Odobleja s-a născut într-un sat din județul Mehedinți, dintr-o familie de țărani, a urmat liceul la Drobeta-Turnu Severin și facultatea de medicină la București. Cei care i-au fost colegi sau l-au cunoscut în această perioadă ni l-au descris ca pe un tînăr deosebit de înzestrat, îndrăgostit pînă la absurd de medicină, psihologie și fizică, un permanent al sălilor de lectură, un pasionat polemist în cadrul cercurilor științifice, pornit de a-și susține ideile personale chiar și la examene cînd, nu o dată, a avut curajul de a susține contrariul celor afirmate în cursuri de dascăli de renume. Încă de pe băncile facultății, Ștefan Odobleja critică vehement teoriile psihologiei la modă, condamnînd în mod deosebit, ne mărturisește domnia-sa, «anatomismul și pretențiile absurde ale histologiei, simplismul asociaționismului precum și marele tam-tam iscat în jurul teoriei actului reflex». El își expune cu curaj primele sale păreri privind actul gîndirii, stabilind o filiație strînsă între fenomenele fizice și cele ale sistemului nervos considerat de el ca o mașină electromagnetică.

În 1935 tipărește la Paris în editura «G. Doin» prima sa lucrare «La Phonoscopie, nouvelle méthode d'exploration clinique» (Fonoscopia, nouă metodă de explorare clinică), care conținea în germene cîteva dintre principiile viitoarei sale «Psihologii consonantiste», lucrare ce va vedea lumina tiparului în 1938. Cum era de așteptat, cele două volume stîrnesc nedumerire și discuții. Pentru prima oară un om de știință vorbește cu convingere despre mecanizarea gîndirii, despre realizarea gîndirii instrumentale, tehnică sau tehnicizată, propunînd elaborarea creierului artificial, a unor mașini învestite cu memorie, logică, apte de a stoca informații și de a judeca omenește. Lucrarea a fost taxată drept fantezistă și irațională, aidoma povestirilor fantasmagorice de anticipație.

Pe urmă a venit războiul și nimeni n-a mai avut timp și chef să cerceteze îndeaproape lucrarea medicului român. Nimeni sau aproape nimeni, deoarece, așa cum s-a dovedit ulterior, «Psihologia consonantistă» a constituit, se pare, un serios obiect de studiu pentru un grup de savanți americani. Pentru medicul militar Ștefan Odobleja au urmat însă ani dramatici care nu s-au sfîrșit nici după sfîrșitul conflagrației mondiale. Vom aminti cititorilor noștri doar faptul că cibernetica (și în special construcția robo-ților) a fost multă vreme etichetată drept o disciplină absurdă, dezumanizantă, menită să potențeze conflictele interumane. Inventarea primelor mașini de calcul electronice a constituit apoi un prim și revelator succes al principiilor ciberneticii, și Ștefan Odobleja le-a salutat cu multă bucurie, văzînd în ele întruchiparea visurilor sale din tinerețe. La ora respectivă medicul severinean era ferm convins că știința mondială oferea un nou exemplu concludent al faptului că spre una și aceeași invenție sau descoperire pot ajunge în paralel cercetători de pe toate meridianele globului, chiar dacă unii pot ajunge la rezultatul scontat cu mult timp înaintea altora. Cîțiva ani mai tîrziu, medicul Odobleja constată însă cu stupoare, citind cibernetica lui Norbert Wiener, că între lucrarea savantului american și tratatul de psihologie consonantistă există nu numai puncte de convergență, idei și principii asemănătoare, ci pur și simplu o frapantă și derutantă similitudine. Iată pe scurt, extrem de succint, un tablou comparativ revelator:

În lucrarea citată cercetătorul român consideră memoria și înregistrările cerebrale drept un fenomen electromagnetic. Idem Norbert Wiener.

Analizînd gîndirea, Ștefan Odobleja constată că ea are două importante grupe de fenomene: circularități și binarități (inclusiv dihotomii). Idem N. Wiener.

În psihologia consonantistă se acordă un rol considerabil fenomenelor de rezonanță și se recurge pe scară largă la analogii psihofizice. Idem N. Wiener.

Medicul român stabilește legile generale comune psihicului și fizicului (omului și mașinilor), demonstrînd importanța reacției, compensației, circularității și inerției. Propune ca analiza gîndirii să fie urmată (la fel ca în chimie) de sinteză acesteia pe cale tehnică, artificială. Idem N. Wiener.

Se propune unificarea logicii cu psihologia, ambele cu fiziologia cerebrală și toate trei cu fizica. Idem N. Wiener.

Se pledează pentru obiectivarea subiectului și pentru reducerea lui la entitate fizică sau tocmai ceea ce în 1938 se aprecia drept ireal, neștiințific. Idem N. Wiener.

Cercetătorul român detectează și analizează fenomenul de circularitate (relevînd eficiența circularității complexe, etajate, angrenate) pe care-l numește proces ciclic și proces reversibil. N. Wiener îl enunță și el, numindu-l feed-back (conexiune inversă).

Același Ștefan Odobleja descoperă circularitatea în matematică și o propune ca metodă pentru mecanizarea gîndirii, pentru introducerea ei în terapeutică și psihoterapie. Idem N. Wiener.

Anticipează, pe baza unor demonstrații amănunțite, posibilitatea construirii mașinilor de gîndit. Idem N. Wiener.

Simple, surprinzătoare și nevinovate similitudini? Două drumuri paralele spre una și aceeași țintă? Pensionarul Ștefan Odobleja ne-a asigurat că este oricînd dispus să dovedească prin probe indubitabile contrariul. Sîntem cu alte cuvinte constrînși să constatăm cu durere că ignoranța, neștiința, invidia sau reaua-credință ale unor contemporani pun în umbră realizările și activitatea pasionată ale unui compatriot? Din nou un exemplu care demonstrează că descoperirile unui român au precedat pe cele a[illegible] cu surle și trîmbițe în alte părți ale gl[illegible]

Este Ștefan Odobleja sau Norbert [illegible] părintele de drept și de fapt al cibe[illegible] osatura teoretică și virtuală a marilo[illegible] tuiri la care sîntem cu toții martori [illegible] ficiari? Un lucru e sigur: lucrarea m[illegible] român a văzut lumina tiparului cu u[illegible] niu înaintea celebrului tratat elab[illegible] savantul american. O situație de fa[illegible] impune de urgență reevaluarea ac[illegible] și meritelor compatriotului Ștefa[illegible] bleja, acest modest și necunoscut cr[illegible] ciberneticii, obligat să-și ducă băt[illegible] ignorat de contemporani și supus u[illegible] vațiuni materiale și spirituale. O în[illegible] țită responsabilitate civică ne înde[illegible] spunem fără ocol aceste adevărur[illegible] care, sperăm, vor rămîne în atenț[illegible] în drept. Considerăm apoi că ret[illegible] lucrării medicului român, și odat[illegible] ceasta, a unui studiu prin care [illegible] Odobleja demonstrează pe sute d[illegible] originalitatea și primordialitatea c[illegible] sale ar aduce lumina mult așteptat[illegible] cuvîntul, stimați specialiști.

Liviu TI[illegible]

NORBERT WIENER (1894-1964), autorul celebrei lucrări «Cibernetica sau control și comunicație la animal și mașină», apărută în 1948.

Cu zece ani mai devreme, în 1938, severineanul ȘTEFAN ODOBLEJA (mijloc) încredințează tiparului un studiu în două volume, intitulat «Psihologia consonantistă», prima lucrare de cibernetică din istoria științei mondiale. Tratatul medicului Ștefan Odobleja apărut la Paris în 1938. (dreapta)

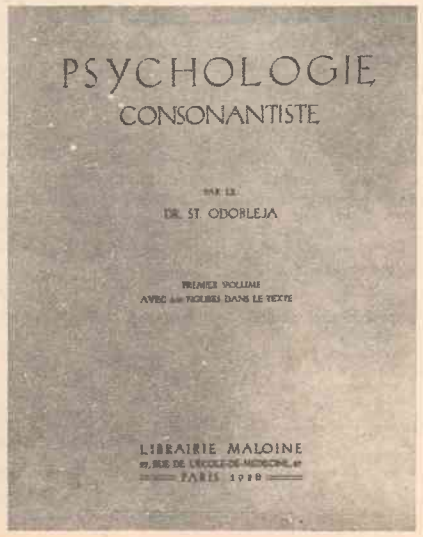

CÎTEVA TEXTE COMPAR[illegible] DIN «PSIHOLOGIA CONSONANTISTĂ» ȘI «CIBERNETICA»

Șt. Odobleja: «Sensul evolutiv al psi[illegible] este de la mecanism la fiziciism, de la me[illegible] energetic, de la politomie la dihotomie. [illegible] mecanismului psihic nu este mecanică ci [illegible] tică». (Psihologia consonantistă, vol. I, [illegible] 24, 59, apărut în anul 1938.)

N. Wiener: «...programul de constituir[illegible] sinilor de calculat prevedea un program [illegible] de la sisteme mecanice la cele electric[illegible] sistemul zecimal la sistemul binar, de l[illegible] mecanic la cel electric», (Apariția cibe[illegible] cap. introductiv din Cibernetică, înserat [illegible] lectica marxistă și științele naturii, vol. [illegible] pag. 22).

St. Odobleja: «Vom conchide deci că int[illegible] rea la psihologie va consta de acum înaint[illegible] repetare succintă a noțiunilor de fizică; [illegible] este cu mult mai necesară decît introduc[illegible] anatomie. Trebuie insistat, mai ales, asup[illegible] menelor și legilor, fiindcă dinamismul es[illegible] care contează cel mai mult». (Psihologia [illegible] nantistă, vol., I pag. 66).

N. Wiener: «De aceea, presupunerile [illegible] domeniul științelor biologice preconiz[illegible] numai asimilarea lor treptată de către [illegible] și procesul invers — asimilarea treptată [illegible] de către biologie». (Din Materialismul dia[illegible] științele naturii vol. 9/1964, pag. 134).

Șt. Odobleja: «Există reversibilitate și [illegible] citate de interese între individ și societat[illegible] individ și societate se stabilesc adesea [illegible] vicioase, bune sau rele». (Psihologia co[illegible] tistă, vol. 2 pag. 622-623).

N. Wiener: «Sistemul social este și el [illegible] organizat, el are o dinamică în care p[illegible] circulare de conexiune inversă joacă [illegible] important». (Apariția ciberneticii, pag. [illegible]

St. Odobleja: «Există în psihologie un[illegible] foarte la modă care vrea să așteptăm ca [illegible] să vină din afară. Fascinați de cele cîteva l[illegible] cerebrale stabilite, adepții acestei concep[illegible] că pot vedea în histologie sursa de unde [illegible] să țîșnească toate adevărurile psihologiei» [illegible] logia consonantistă, vol. I, pag. 28).

N. Wiener: «În trecut medicina a avut [illegible] tendință de a gîndi în termeni de localiz[illegible] deosebi acesta a fost cazul creierului, unde [illegible] aproape fiecare arie a cortexului sau sup[illegible] emisferelor sale s-au descoperit sau s-a [illegible] cite o funcție separată. Însă tendința de [illegible] accentul pe localizare a condus la subor[illegible] problemelor generale, ale organizării [illegible] fenomenele atomice localizabile. Mi se [illegible] cercetările aparatului de comandă pe car[illegible] întreprins ne oferă o cunoaștere mai bun[illegible] dalităților în care aceste fenomene lo[illegible] constituie în procese mari care cuprind î[illegible] gime creierul, respectiv întregul corp [illegible] (*Sînt matematician*, pag. 277).

o plastografie medicală și implicațiile ei

Editura Medicală a publicat în anul 1971 lumul «Cum tratăm anemiile feriprive» semnătura conf. dr. V. Fica, apariție torială care a stîrnit la vremea tipă- ii multe polemici, nu prin noutatea co- nicării științifice, ci prin faptul că «Ane- le» fuseseră în mare măsură inspirate alți autori.

Mai românește vorbind, s-a pomenit atunci cîntul PLAGIAT, indicîndu-se trei surse — nunicarea publicată de trei medici fran- i în nr. 2, vol. 7, din 1967, al lui «Nouvelle ue Française d'hématologie», teza de ctorat în pediatrie a dr. Ieremia și «Acci- nte medicamentoase» de Gh. Vasiliu — osite în redactarea «Anemiilor».

Pentru a susține acuzația de mai sus, să zăm față-n față fragmente din lucrarea ctorilor H. Rochant, B. Dreyfus și C. tan, apărută în 1967, la pagina 239 a pu- cației menționate, și extrase din volumul nnat de conf. dr. V. Fica:

«Mecanismul intim al absorbției fierului e încă necunoscut, dar factorii care îi luențează funcționarea, din ce în ce mai e determinați, datorită noilor metode măsurare izotopică, îndeosebi numără- rea globală externă, pot fi integrați r-o concepție de ansamblu în sfîrșit erentă. Noțiunea însăși a reglării absorb- i fierului, susținută inițial, abandonată erior prin constatarea unei proporționa- ți liniare între cantitățile de fier admi- trate și cantitățile absorbite, nu mai poate prezent pusă la îndoială. Dar ea nu este evărată decît în limita dozelor fiziologice, ordinul microgramelor la rozătoare și al igramelor la om. La aceste doze, recep- itatea celulelor intestinale pentru fier e în funcție de factori exogeni prezenți lumen și de factori endogeni care condi- nează în prealabil această receptivitate» — R.F.H., pag. 239.

n «Anemii» putem citi: «Mecanismul in- al absorbției fierului este încă necunos- , dar factorii care îi influențează funcțio- ea, din ce în ce mai bine determinați dato- i noilor metode de măsurare izotopică, fi integrați într-o concepție de ansamblu coerentă. Noțiunea însăși a reglării absorbției fierului susținută inițial, abandonată ulterior prin constatarea unei proporționalități liniare între cantitățile de fier administrate și cantitățile absorbite, nu mai poate fi în prezent pusă la îndoială. Dar ea nu este adevărată decît în limita dozelor fiziologice, de ordinul microgramelor la rozătoare și al miligramelor la om. La aceste doze receptivitatea celulelor intestinale pentru fier este în funcție de factorii exogeni prezenți în lumen și de factorii endogeni care condiționează în prealabil această receptivitate» (pag. 27-28).

Dăm cîteva pagini din «Nouvelle revue» și citim: «Valorile hemoglobinei. Rolul celui de-al treilea factor endogen, valorile hemoglobinei, a fost multă vreme ignorat, din cauza dificultăților de a-l disocia de ceilalți doi factori. Iar anemia este rareori absentă în studiile care măsoară absorbția fierului în stările sideropenice la animal sau la om precum și în stările în care se creează în mod artificial o activitate eritropoetică crescută, la animal sau la om. Experiențe remarcabile pe șoarece demonstrează influența anemiei asupra valorilor absorbției fierului, independent de ceilalți doi factori endogeni».

«Anemiile» notează la pag. 33: «Valorile hemoglobinei. Rolul celui de-al treilea factor endogen, valorile hemoglobinei, a fost multă vreme ignorat, din cauza dificultăților de a-l disocia de ceilalți doi factori. Experiențe remarcabile pe șoarece demonstrează influența anemiei asupra valorilor absorbției fierului, independent de ceilalți doi factori endogeni».

Să continuăm. «Cirozele ficatului. Este neîndoielnic că se întîlnesc hemocromatoze grefate pe ciroze, fie ele alcoolice sau nu. Aceste hemocromatoze sînt în mod necesar secundare unei absorbții digestive excesive de fier. S-a arătat că absorbția era cel mai adesea crescută la circa 70% din bolnavi. Frecvența supraîncărcărilor siderozice, dacă nu și a hemocromatozelor, nu trebuie deci să surprindă. Factorii posibili care stimulează absorbția fierului în ciroze nu sînt numai factori exogeni, care totuși joacă un rol important; alcoolul, mare cauză a cirozelor, determina creșterea absorbției fierului; concentrația crescută în fier din unele băuturi alcoolizate joacă de asemenea un rol; rolul carențelor și al dezechilibrelor nutriționale este probabil» — scrie revista, pentru ca «autorul» «Anemiilor» să reia la pagina 54 a cărții sale: «Cirozele ficatului. Este neîndoielnic că se întîlnesc hemocromatoze grefate pe ciroze, fie ele alcoolice sau de altă etiologie. Aceste hemocromatoze sînt în mod necesar secundare unei absorbții digestive crescute de fier (absorbția crescută la aproximativ 70% din bolnavi). Frecvența asupra încărcărilor siderozice, dacă nu și a hemocromatozelor, nu trebuie să ne surprindă. Un rol important în stimularea absorbției fierului în ciroze îl joacă unii factori exogeni; alcoolul, cauza frecventă a cirozelor, determină creșterea absorbției fierului. Concentrația crescută în fier din unele băuturi alcoolice joacă de asemenea un rol, după cum rolul carențelor și al dezechilibrelor nutritive este probabil», și așa mai departe, pe pagini întregi, pe zeci de pagini, însușite de dr. V. Fica din lucrarea confraților francezi și trecute — printr-un act incalificabil — sub semnătura sa.

Evident, mostrele de mai sus demonstrează că este vorba despre un PLAGIAT, cu atît mai grosolan cu cît autorul «Anemiilor» nu s-a obosit nici măcar să traducă direct din originalul francez, folosindu-se de reproducerea acestuia în limba română efectuată la Centrul de documentare medicală, în nr. 58 al Referatelor Generale, sub titlul — împrumutat din originalul francez — de FIZIOPATOLOGIA ABSORBȚIEI FIERULUI.

Acestea fiind zise, să vedem ce s-a întîmplat după apariția publică a PLAGIATULUI — «Anemiile» figurează în toate bibliografiile de specialitate ale I.M.F.-ului!! — și după sesizarea adresată conducerii Ministerului Sănătății și Editurii Medicale de cîțiva specialiști, pe bună dreptate surprinși de maniera «științifică» a întocmirii «Anemiilor», adrese rămase fără rezultat, deși interesant ar fi fost — și ar fi — de știut ce s-a întîmplat cu «drepturile de autor» ale dr. V. Fica. S-au restituit oare banii plătiți de Editura Medicală pentru o lucrare originală care n-a însemnat de fapt decît o plastografie?!

Autorul sesizării, dr. Aurelian Geavlete, a fost — după mărturisirea sa — în permanență șicanat, tracasat, izolat, uitîndu-se într-o singură clipă, în mod deliberat, meritele sale, altă dată recunoscute, calitatea sa de vechi membru de partid, serviciile aduse rețelei sanitare în vremea cînd a funcționat ca șef al Direcției sanitare a județului Dîmbovița. Sesizările sale, oficiale, înregistrate, urmînd calea legalității socialiste, n-au primit nici un răspuns din partea Ministerului Sănătății, în schimb postul de șef de lucrări al Clinicii medicale II a Spitalului Brâncovenesc — la care dr. A. Geavlete ar fi avut dreptul conform legii și virtuților sale — a fost vreme îndelungată blocat, medicului respectiv punîndu-i-se repetate piedici în ascensiunea profesională. «Am ridicat o problemă justă, dar trebuie să recunosc că dacă aș fi știut ce represalii vor urma, aș fi tăcut. N-am știut că se va întîmpla așa ceva și regret din toată inima că am acceptat, cu ani în urmă, să intru în I.M.F.» — ne-a declarat dr. A. Geavlete.

Culmea ironiei, în aceeași perioadă în care dr. A. Geavlete era supus unei campanii de blocare și represalii, autorul evidentului plagiat de mai sus a fost promovat în funcții administrative, a fost încurajat, încredințîndu-i-se chiar conducerea unuia dintre prestigioasele spitale bucureștene. Ba mai mult. Socotindu-se — după ce rațiuni, ne întrebăm — că dr. V. Fica prezintă garanții morale deosebite, el face parte din Colegiul municipal al medicilor și farmaciștilor, for a cărui menire este, între altele, să păzească tocmai puritatea actului medical, să constate și să condamne eventualele infracțiuni profesionale, de tipul celei comise de însuși dr. V. Fica!!

Sînt fapte nu incalificabile, ci tocmai calificabile, ușor calificabile de orice om dispus să afle adevărul. Dr. V. Fica se face vinovat de încălcarea celei mai elementare etici medicale, ca să nu mai vorbim că faptele sale contrariază principiile eticii și echității socialiste. Cu atît mai surprinzător ni se pare că la sesizările privind acest caz nu s-a răspuns în cadrele legalității socialiste, iar împotriva celui dovedit a fi plagiat nu s-a luat nici o măsură, ba, din contra, a fost șicanat cel care făcuse sesizarea.

Așteptăm acum răspunsul celor în drept, răspunsul Editurii Medicale și al Ministerului Sănătății, cu privire la cauzele pentru care, în loc de sancțiuni drastice, plagiatorul a primit recompense.

Traian DUNĂREANU

GHID SEZONIER

Boala reumatismală și infecțiile căi respiratorii. Vremea mai rece și umedă la începutul primăverii favorizează a- riția frecventă a infecțiilor căilor res- atorii superioare. Se înțelege că sub numirea de răceală, guturai, rinită, co- ă, gripă, faringită, amigdalită, se pot nifesta diverse infecții cauzate de viru- ri sau de microbi. Adeseori inflamațiile heei, laringelui, bronhiilor precum și alveolelor pulmonare pot însoți, în erite etape, bolile respective. Cu alte vinte sînt situații cînd, de la început, cțiunea începe cu febră, strănut și tuse; eori, după cîteva zile, în care a fost să «boala pe picioare», apar tempera- a ridicată, frisoanele și tusea. În acest , pe lîngă simptomele descrise mai sus, navul mai simte dureri musculare ge- ale. Durerea musculară resimțită la ate, în regiunea dintre coloana verte- ală și unul din omoplați, neliniștește eseori pe bolnav, făcîndu-l să se teamă e bolnav de plămîni. Este știut însă că **ondiloza** este o boală cronică a coloa- vertebrale și că durerile provocate de revin din cînd în cînd, fiind localizate nivelul mușchilor sau pe traiectul unor vi. Infecțiile căilor respiratorii «reacti- ză», mai bine-zis «reîncălzesc» vechi erințe ale coloanei vertebrale, făcîn- se simțite în anumite zone musculare, special în mușchii cutiei toracice sau nervii intercostali. Nu rareori amigda- și faringita redeșteaptă vechi dureri culare la mîini și picioare, care se pot nifesta chiar din primele zile de boală, și multe zile după ce boala din gît s-a decat. La tineri, amigdalita poate de- nșa o boală reumatismală acută, așa ul «reumatism poliarticular acut», care impune un tratament îndelungat cu penicilină de depozit (Moldamin) pentru a preveni îmbolnăvirea inimii. Iată de ce în cazul amigdalitei provocate de un microb din familia streptococului (s. hemolitic) boala trebuie combătută rapid și energic prin antibiotice asociate cu antigripale și antireumatice de tipul aspirinei, paracetamolului, fenilbutazonei, indometacinei ș.a.

La folosirea medicamentelor enumerate mai sus se pot asocia, după caz, diferite siropuri emoliente ale căilor respiratorii, cum sînt siropul de patlagină, Sirogalul cu sau fără efedrină etc.

Conjunctivita primăvăratică. Iată un tip de conjunctivită alergică, produsă însă de alergeni neinfecțioși, cu o foarte frecventă evoluție sezonieră (primăvara și vara); toamna, de obicei, dispare de la sine, ca să reapară în anul următor, în aceeași perioadă. Datorată — se crede — unei alergii specifice față de polenul unor flori și plante (în special graminee) și față de radiațiile ultraviolete, conjunctivita primăvăratică este o boală necontagioasă. Se manifestă prin mîncărime, înțepături și jenă oculară, fotofobie supărătoare, lăcrimare, uneori puțină secreție vîscoasă, cleioasă în colțul ochilor. Tratamentul constă în: purtarea ochelarilor fumurii pentru apărarea ochilor de razele ultraviolete, aplicații de comprese reci pe pleoape, instilații locale cu soluții care micșorează mîncărimea și inflamația conjunctivei, cum sînt soluțiile de hidrocortizon 1% sau prednison 0,5%, sau următoarea prescripție: Rp. Efedrină 0,10 g, Adrenalină 1 la mie XXX picături, Novocaină 0,20 g apă distilată 10 ml D.S. extern, pentru instilații oculare de 3-4 ori pe zi. Se recomandă de asemenea desensibilizarea specifică sau nespecifică (autohemoterapie) și administrarea de antialergice de tipul Feniramin sau Clorfenoxamină.

Dr. V. EMILIAN

POȘTA MEDICULUI

L.G.-Galați: Micile vase dilatate, vizibile sub piele la nivelul coapselor și, uneori, și al gambelor nu sînt varice, ci varicozități. La fel ca și cuperoza feței, ele se tratează prin electrocoagulare, înțepîndu-se fiecare vas vizibil. Formarea și apoi căderea unor cojițe la locul înțepăturilor (dealtfel ușor de ascuns privirilor indiscrete) obligă totuși la rărirea intervalelor dintre ședințe, cîte una la două săptămîni. În medie sînt necesare 8-10 asemenea ședințe. Dacă varicozitățile se întind pe o suprafață mai mare, implicînd un trunchi principal de unde pornesc ramificații fine, se efectuează o sclerozare identică celei aplicate pentru varice, însă «miniaturală»: se injectează în trunchiul principal, cu un ac minuscul hipodermic, un produs sclerozant (moruat de sodiu, de pildă), care se difuzează în ramurile secundare, vasele sclerozate nemaipermițînd să circule sîngele.

Ciudin D., comuna Crăcăuani, județul Neamț: Tehnicienii specialiști consideră că, în condiții normale de funcționare, intensitatea razelor emise de aparatele de televiziune este practic neglijabilă și total lipsită de nocivitate. Razele sînt oprite de plumbul tubului și de cutia special construită a aparatului. Recomandarea de a păstra o distanță de 1-2 m de aparat se referă numai la oboseala ochilor (astenopie) provocată de imaginile prea apropiate ale televizorului. Aceasta trebuie să fie și cauza «răului de... televizor» pe care îl acuzați. Consultați un medic oculist pentru un examen al acuității vizuale.

Gilea Tudor-Medgidia: Dacă fabrica Terapia din Cluj se va ține de cuvînt, atunci prima «șarjă» de Boicil-forte, medicament cu indicații în durerile artritice reumatice de care suferiți, ar trebui livrată farmaciilor la începutul trimestrului II din acest an.

Haineala Ioan-Hunedoara: După simptomele descrise, copilul dumneavoastră pare să sufere de un «mal comițial», o formă ușoară de epilepsie care, tratată din vreme, poate fi vindecată. În orice caz este necesar să-i repetați electroencefalograma în perioada dintre două asemenea crize, fără însă a i se administra în acest interval vreun medicament, deoarece fenobarbitalul și aminofenazona pot denatura rezultatul examenului. Consultați apoi nu un pediatru, ci un specialist în neuropsihiatrie infantilă de la clinica din Cluj.

G.C.-Craiova: În mod normal durata sarcinii este de 270-280 de zile, din momentul fecundației. Pentru calcularea vîrstei sarcinii și deci stabilirea datei probabile a nașterii, trebuie cunoscută în primul rînd data ultimei menstruații (pe care dumneavoastră nu ne-ați comunicat-o). La data ultimei menstruații se adaugă 10 zile plus 9 luni. Așadar, ca să dăm un exemplu, dacă o femeie a avut ultima menstruație la 1 martie, știind că poate rămîne însărcinată numai în cele cîteva zile din mijlocul ciclului menstrual, înseamnă că ea va naște în jurul datei de 10 decembrie. Acum, credem că puteți calcula și dumneavoastră singură data aproximativă a nașterii copilului.

Dode V. Anton, comuna Modelu, județul Ialomița: Nu putem face oficiul de intermediari în transmiterea scrisorilor adresate doctorului Vasile Boici din Timișoara. Citiți și răspunsul dat sub Gîlea Tudor-Medgidia.

Cristea C. Vasile, comuna Dolheștii Mari, județul Suceava: Asociați la medicamentele luate în prezent o cură prelungită (1-2 luni) de Sulfametin (1-2 cpr/zi), iar dacă simptomele nu cedează, consultați un specialist otorinolaringolog.

Dantescă

puterea de a crea forme

Uneori, artistul în călătoriile sale pline de chinuri prin universul picturii, printre acele fantome ale culorilor și iluzii ale formelor, se mai abate din drumul său obișnuit, răspunzînd la chemările altor orizonturi ale reprezentării. Popasul acela poate să fie mai lung sau mai scurt ca durată, dar întotdeauna el aduce o nouă experiență și uneori o nouă viziune. Eugen Popa n-a repetat decît încercările atîtor creatori cînd a acordat prioritate litografiei în anii din urmă, fascinat și de posibilitățile multiple ale acestei tehnici de a crea imagini, artă poate bătrînă, poate prea repede uitată cînd încă ea n-a împlinit nici două secole de la inventarea ei de către Alois Senefelder, modalitate prin care au creat capodopere Goya, Bonington, Delacroix sau Daumier. Abordînd acest procedeu, Eugen Popa nu a trădat pictorul, nu s-a trădat pe sine, el acordînd culorii un rol expresiv, investind-o cu acea putere incantatorie de a crea forme. El a mizat, desigur, și pe posibilitățile multiple ale litografiei de a pune același motiv în diverse ipostaze cromatice, după starea afectivă temporală a artistului, fără a diminua prin aceasta valoarea autonomă a fiecărei imagini.

Această operă grafică e alcătuită dintr-o serie de cicluri care permit privitorului, la un studiu mai atent, să urmărească modalitățile de constituire a imaginii. «Portretul» lucrat în laviu acuarelat, ale cărui tonalități sînt obținute prin suprapuneri de tonuri, dau prin încrucișare o anumită gingășie profilului feminin. Detaliile semnificative ale chipului mai sînt respectate, după cum în alt ciclu, cel al «pomilor», desenul fin mai domină prin puterea lui reprezentațională transparentele mase cromatice. Sînt imagini pline de o poezie a liniștii și tăcerii. Tehnica în «manieră neagră» aduce însă un accent de dramatism în acele prăbușiri ale icarilor din ciclul «Dantescă». Masele cromatice invadează ecranul începînd să-l domine, iar detaliile figurative ale motivului sînt sugerate selectiv. Remarcabile sînt aici atmosfera încărcată de fluidități, sentimentul de curgere a luminii și de tumult. În alt ciclu, «Pe o temă de dans», reperele figurative suferă o disoluție completă. Culoarea este pusă de astă dată într-o conjunctură dinamică sugerînd singură mișcarea. Imaginea este realizată cu atîta forță încît privitorul, parcurgînd un proces invers, reface din diversele ipostaze cromatice o imagine reală. Octav Grigorescu observă și el această relație dintre obiect și receptor: „Există aici o dispunere «în etaje» a posibilităților de lectură a compoziției, prima etapă fiind aceea a contactului cu elementul cel mai activ asupra retinei, perceperea caracterului cromatic al compoziției precedînd descoperirea celorlalte implicații ale formei". (Din prefața la catalog.)

Cînd culorile pot transcrie atît de intens visurile, meditațiile și gîndurile creatorului, cînd privitorul ajunge la ele călăuzit de puterea lor metaforică, înseamnă că îndrăzneala artistului a fost răsplătită.

Cornel BOZBICI

Portret

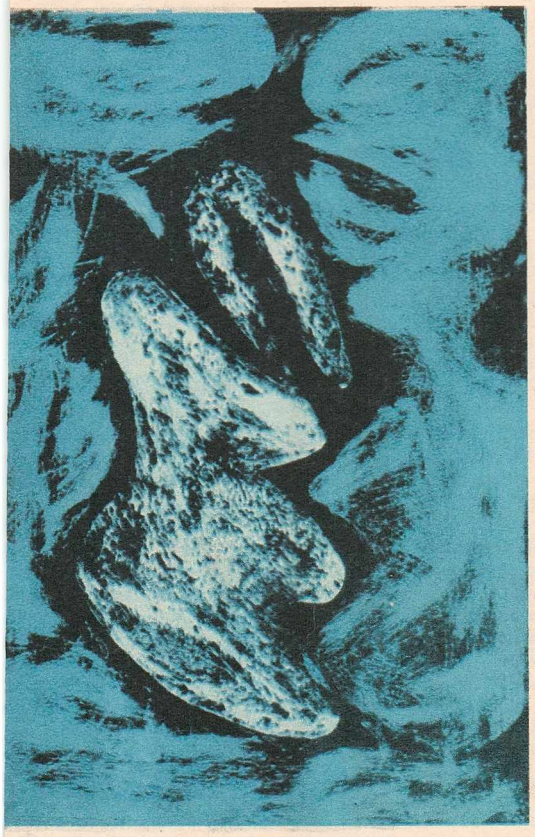

Himeră

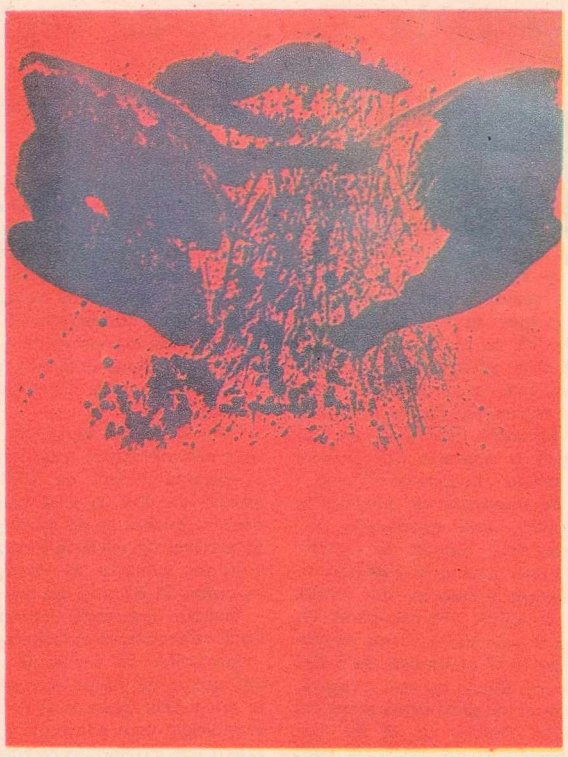

Fluture

Pe o temă de dans

Crepuscul

CULTUL MUNCII, CULTUL CURAJULUI, CULTUL VALORII DE DOMENIUL ABSURDULUI

bănuiați că oamenii aceștia ne stimează, ba chiar ne și poartă de grijă?

Știu niște oameni care muncesc, care au deci dreptul la cinste și onoare și despre care totuși mai niciodată nu se spune o vorbă bună. Ei sînt — înainte de oricine — conștienți de felul în care-s priviți, și în marea lor majoritate suferă din această pricină. De data aceasta mă voi referi la tehnicienii cooperatori care repară televizoare, dar lucrurile în general sînt valabile și pentru membrii altor categorii profesionale pe care ne-am obișnuit să le judecăm aspru în totalitatea lor, fără să ne gîndim că și aceste grupări sînt alcătuite și din profesioniști de mîna a șaptea și incorecți dar — în cea mai mare parte — din profesioniști buni și stimabili. E vorba aici de breasla ospătarilor, cea veșnic urzicată de acei umoriști care știu să aleagă cu mult curaj problemele criticabile cu adevărat esențiale, de breasla reparatorilor auto, de aceea a I.T.B.-iștilor, de aceea a avocaților și așa mai departe. Cu alte cuvinte, din pricina unui copac uscat se întoarce spatele unei întregi păduri. Faptul e nedrept și de aceea m-am socotit dator ca — în acest colț al revistei, dedicat oamenilor care muncesc cu abnegație, aș spune oamenilor care sînt loiali și respectuoși față de minunatul act al muncii — să fac o mică pledoarie și să aduc un argument pentru corectarea acestei optici greșite. Argumentul pe care îl invoc poate o să vi se pară ciudat pentru că este vorba de **felul în care gîndește** un om care aparține unei asemenea bresle — mai precis, e vorba de tovarășul Vasile Stoica, șeful Unității nr. 26-televizoare a Cooperativei «Progresul» — dar și acest argument volens-nolens trebuie primit, trebuie acceptat, pentru că și un anumit mod de a gîndi constituie **un fapt**. Or, nu poate fi nimic altceva mai grăitor, mai convingător decît un fapt. Și acum, gîndirea tovarășului Stoica:

«Cu toate că sîntem o unitate nouă, care abia se afirmă, cu toate că avem tehnicieni de talia lui Nicolae Șerban, care a realizat 1090 de lucrări cu o medie de manoperă de numai 118 lei, cu toate că anul trecut am avut realizări pentru cele planificate și cu un spor de 7 la sută față de cele obținute în '72, cu toate acestea la un loc nu înseamnă că nu avem și noi probleme.

Dau doar un exemplu: acela al plății noastre pentru reparațiile făcute în cadrul termenelor de garanție. Pentru fiecare fișă care înregistrează o operație noi primim doar 6 lei din partea întreprinderii producătoare. Ceea ce înseamnă că, practic, la capitolul «garanții», noi, cooperația, lucrăm în pierdere. Însă, dincolo de nemulțumirea noastră, ne gîndim la cetățeni, la punga lor. Constantin Dobrin, din strada Rîul Doamnei, de pildă, și-a cumpărat un televizor care la 9 noiembrie a avut nevoie de o reparație, iar la 17 noiembrie de o altă reparație, în alt loc. Sigur, nu asta e regula, dar ne jenăm noi, în loc să se simtă prost cei care fac greșelile. Pentru că, să fie limpede, după perioada de garanție **noi ar trebui să fim bucuroși** că avem de făcut cît mai multe reparații la un aparat. Ne gîndim însă că un muncitor își cumpără un televizor cu prețul unor economii».

Iar acum, după ce ați văzut cum «pune problema» cooperatorul Vasile Stoica, nu socotiți că e rîndul nostru, al celor care formăm «onorata clientelă», să fim mai puțin porniți împotriva «ăstora din servicii» și să punem și noi umărul la îmbunătățirea acestei relații comune și absolut necesare și pentru unii și pentru alții?

Nelu IONESCU

de veghe la nașterea sticlei

Inginerul Grigore Togan, directorul lasebe-ului, adică al Întreprinderii de articole de sticlărie București, lucrează de șaisprezece ani în industrie și de opt în incinta acestei fabrici, pe care vrea să mi-o prezinte, dintr-o răsuflare, monografic. Se străduiește să descrie succesele și necazurile. Vorbește despre mulți dintre salariați, dar nu găsește vorbele cele mai potrivite — recunoaște — întrucît «fabrica este, înainte de toate, o treabă omenească, de suflet. Și mai apoi una de cifre».

Caut o soluție de mijloc și notez cîteva cifre semnificative: creșterea cu 156 la sută a exportului față de 1971; o producție globală cu 40,7 la sută mai mare în 1974 decît în primul an de producție; un miliard de articole de sticlărie furnizate în decursul unui an; o medie de vîrstă a personalului de numai 21,8 ani, și așa mai departe.

Vizităm împreună fabrica, acoperiți cu două halate albastre, ferindu-ne de dogoarea cuptoarelor, în vreme ce inginerul Togan îmi spune, cu vorbe care se strecoară pînă la mine prin zgomot și fum, că aici fluxul tehnologic este continuu și că 365 de zile calendaristice sînt 365 de zile de plan, pentru că vanele nu se opresc din ars niciodată. Trecem prin secții. Îl vedem pe mecanicul Gheorghe Toia, de la feedere, opintindu-se peste mașină, ajungem în dreptul unui cuptor și vocea inginerului Togan sosește din urmă:

— Cu vana asta am avut mult de furcă în urmă cu cîtva timp. Din cauza căldurii, bolțile interioare s-au prăbușit. La două cuptoare în aceeași zi, iar la acesta, o noapte mai tîrziu. Ne-am propus să reparăm totul din mers, să nu oprim cuptoarele. Am căutat soluții tehnice îndrăznețe, și le-am găsit, dar ele au fost destul de riscante pentru cei care s-au oferit să facă remedierile. Oamenii s-au îmbrăcat în scuturi speciale de azbest, cu care au intervenit ca să așeze două-trei cărămizi. După fiecare operație de acest ge turnam pe ei găleți cu apă rece.

Îl întreb ce s-ar fi întîmplat dacă repara ar fi fost executată la rece, cu focul cuptor lui mort. Îmi spune că nu vrea să se gîndea că la o asemenea posibilitate. Ba mai mu zice, atîta timp cît eu și Presură vom aici, așa ceva nu se va întîmpla. Dato acestor cuptoare este să meargă. Și v merge.

Continuăm să traversăm halele la oră amiază, în scurtul răgaz dintre schimbu Trecem de secția de menaj, lăudată pent contribuția la bunul renume al fabricii, cî directorul își aduce aminte de întrebar rămasă fără răspuns:

— Cuptoarele noastre dau cam 150 tone de topitură în 24 de ore. La rece, cu m-ați întrebat, o asemenea reparație ar necesitat 16 zile pentru fiecare cuptor. U cuptor, sau o vană, cum zicem noi, topeș sticlă cam de două sute de mii de lei pe Faceți socoteala că ar fi trebuit să întrerupe lucrul la trei cuptoare timp de două săpt mîni. Înmulțiți aceste cifre și dați-vă sean cît am fi pierdut. Bani, nu glumă!

— Tovarășe director, pomeneați desp un oarecare Presură. Despre cine este vorb

Directorul nu aude. Mă poartă mai depar Îmi arată cu mîndrie realizările, vorbește reținere despre secția de fiole, «care șchio pătă», apoi chiar mi-l prezintă pe maistr Dumitru Presură de la menaj, un tînăr 33 de ani, care se află în fabrică de la inaug rarea ei și care deține, cu excelente rezu tate, recunoscute, funcția de secretar partid.

Îl rog să-mi povestească un fapt din viat de zi cu zi a întreprinderii. Ceva, oric zic, aruncînd numai o momeală către disc ție. Din viața de zi cu zi și de noapte noapte — mă corectează. La noi, adaug e la fel ca la oțelărie. Dacă nu mai rău. și cum ai aprinde mereu o țigară de la alt

omul de legătură este nea sică, un avocat pensionar

Gravă eroare și profundă lacună în cataloagele O.Z.N.-iștilor de pe Terra. Orașul Buzău a fost scăpat din vedere, cui să-i treacă prin minte că se abat și pe aici perfidele farfurii zburătoare, cînd se cunoaște preferința lor pentru țări mai calde și pentru orașe mai vestite. Dar faptul e fapt și extratereștrii au reușit să înființeze la Buzău una din secretoasele lor filiale. Filială serioasă cu președinte și membri cotizanți, cu fonduri, planuri de acțiune și instrucțiuni precise. Bun, și-au spus acei oameni extra, treaba promite să meargă, președinte de filială avem, în prezența tînărului devotat Romeo Crihan, are el numai 19 ani, dar este băiat isteț. Romeo Crihan și-a luat la rîndul său misia în serios, a lucrat cu zel și a recrutat noi membri pentru «organizație», a pus pasiune băiatul încît nici el nu mai știa la un moment dat dacă este din Buzău sau din aburoasele galaxii. A recrutat deci pămînteni, deocamdată pe Marian Feraru și pe Ștefan I. Bănică, i-a luat cu tact și le-a explicat statutul organizației. Respectiva organizație se numea «Farfuria cea de toate zilele», este aproape inutil să vă mai spun cîtă groază bagă în om aceste blînde cuvinte. Șeful le-a descris apoi cîteva din scopurile ei, i-a convins de marile responsabilități ce le revin în cadrul organizației, inevitabil, i-a supus unei banale cotizații. Ei, lucrurile nu au mers așa de bine încă de la început. Trebuie să recunoaștem, noi, pămîntenii, sîntem încă foarte îndoctrinați în vechile concepții pămîntenești, multora ne vine greu să părăsim traiul de județ pentru viața de pe alte planete. Să înțelegem deci că atît Feraru, cît și Bănică au fost la început niște pămînteni devotați doctrinelor pămîntene, au negat și nu l-au crezut pe Crihan, l-au chestionat și s-au îndoit. A mai trecut o vreme și noi adepți au îmbrățișat totuși «cauza», dar tot se mai răzgîndeau (deh, farisei au fost totdeauna pe această planetă!). Nu este ușor să-ți faci apostoli și încă pentru cauze atît de înalte. A înțeles și Romeo că nu o poate scoate singur la capăt, apoi s-a gîndit să recunoască, în mod strategic față de Marian Feraru, că, deocamdată, poate el să nu creadă în existența organizației. Dar să nu-l contamineze cu motivele lui de îndoială și pe Ștefan I. Bănică. Apoi «șeful» i-a dat lui Marian și alte motive de încredere, l-a scutit de teribila cotizație (în lei cam românești) pentru bugetul organizației. Și l-a cotizat doar pe Ștefan I. Bănică, de la care a luat întîi 5 000 de lei (amendă impusă chipurile de «centru» pentru nerespectarea unor instrucțiuni severe, lei care au fost urmați apoi de alți 3 300. «Să împărțim frățește din acest prinos», i-a propus Romeo lui Marian, și-au împărțit. Cu banii în buzunar au plecat apoi tustrei în «marea aventură» spre Pitești, dar la scurt timp s-au întors în Buzău numai cei doi, pentru că umilul membru cotizant fusese abandonat undeva într-o gară.

Persoanele necunoscătoare și naive din Buzău au luat ele în seamă că doi băieți umblă în costume noi și beau whisky, i-au mai văzut și în plimbări de agrement cu taxiurile orașului, dar și-au zis, că de, în sfîrșit lucrează și băieții ăștia pe la niscaiva fabrici. Cîștigă bine, se vede, au mai zis, probabil aceleași persoane, las' să trăiască. Dar abandonatul prin gări, trădătorul cauzei, nu i-a lăsat să trăiască. Ștefan I. Bănică s-a hotărît să dea lucrurile pe față la miliție, numai să scape odată de împovărătoarele obligații la care îl supunea organizația. Să devină și el om «liber», așa cum a fost înainte. Membru contribuabil la sindicat și duminica la stadionul orașului. Bănică s-a întors cum a putut în orașul natal, a declarat în scris toată istoria și s-a liniștit — scăpase!

Iată declarația lui:

«Subsemnatul Bănică I. Ștefan, fiul lui Ion și al mamei Alexandrina, salariat la Uzina de sîrmă, declar prin prezenta următoarele: Începînd din anul 1971, l-am cunoscut pe subnumitul (sic!) Crihan Romeo pe care îl cunosc de mai mulți ani. Are vîrsta de 19 ani, a urmat liceul Hasdeu, 9, 10, 11, iar pe a 12-a nu a terminat-o din motive necunoscute pentru mine. Tot aceeași ani, pe la începutul lunii martie am intrat în rîndurile organizației. De cînd am intrat în rîndurile organizației am participat de două ori la adunări, dar acolo există un caiet în care s-a trecut totul, dar absolut totul, dar codificat. În 10 aprilie am plecat cu Crihan Romeo în marea aventură, așa spunea el. Am scos de la C.E.C. suma de 3 300 lei, la începutul lui martie și la jumătatea lui aprilie am mai scos încă 5 000 lei, și i-a dat lui Crihan să-i verse în contul organizați pentru anumite probleme pe care eu nu cunosc. Acești bani au fost luați din econ miile mele de la C.E.C. Am plecat la Buc rești cu destinația Pitești, unde trebuia ne întîlnim cu o persoană cu denumirea «doctorul». Dar în adevărat el nu era docto Era o persoană a organizației «Farfuria ce de toate zilele».

Aveam dorința de a face și eu o viață c mai bună, dar m-am înșelat. Deci dore să ies din această organizație, să fiu din no om liber, căci m-am săturat de aceas organizație».

Din acest moment intervine însă prim confirmare scrisă, primul contact al pămînte nilor, ce sîntem noi, cu o ființă extraterestră dialog care a fost consemnat într-un dosa ce poartă istoricul număr P325/73. Surpriz organelor judecătorești a fost foarte mare dialogul s-a purtat pe limba românească apoi aceste foarte curioase organe au ma găsit la locuințele celor doi cîteva foi d jurnal intim. Atît Romeo Crihan, cît mai timidul Marian Feraru au recurs acest cunoscut gen literar confesiv pentr a-și descărca sufletul pe hîrtie. Norocu nostru că jurnalele nu au apucat să fie codi ficate, altfel cum puteam să ne adăpăn setea de a pătrunde în gîndirea intimă unor ființe atît de rare. Iată deci ce s-a ma găsit din jurnalul (incomplet) al președinte lui de filială:

«30. 10. 1971. Luni încep să lucrez, n-o s mă mai duc la sortat cartofi, mai bine mă duc toată ziua la bar. M-am întîlnit cu Florin, și mi-a promis că mă bagă într-c școală de tablagii (milițieni). Cred că pînă la urmă o să mă duc. Seara m-am întîlnit cu Marian la Bărbosul (barul «Macul Roșu» n.n.) și a făcut cinste cu două citronade. Apoi

PRINCIPII ȘI NĂRAVURI

capitolul 4, pagina 17

Se plîng: părinții, psihiatrii, profesorii, cercetătorii din domeniul pedagogiei și psihologiei, copiii se plîng... SUPRAÎNCĂRCAREA PROGRAMELOR ȘCOLARE este o evidență! Iată motivul pentru care am cercetat **Regulamentul școlilor generale** (aprobat cu ordinul ministrului nr. 1346/1969). Și ce descopăr: «**Timpul necesar pentru efectuarea temelor scrise nu trebuie să depășească o oră la clasele I–IV și o oră și jumătate la clasele V–X. Nu se dau teme scrise de sîmbătă pentru luni sau din preziua unei sărbători legale pentru ziua care urmează acesteia**». Perfect! Mai ales că acea **una oră** teme pentru acasă (la clasele I–IV) și acea **una oră și jumătate** (la clasele V–X) nu-s trase din cine știe ce pălărie de prestidigitator, ci reprezintă rezultatul unor măsurători precise, de laborator (betonul pe care-l turnăm la temelia unor case are — și trebuie să aibă — o **anumită** rezistență la efort; copilul, la fel, are o asemenea rezistență, limitată în timp, în raport cu necesitatea de-a sta pe scaun, de-a judeca, de-a scrie, adică un prag dincolo de care calitatea **concentrării** sale scade vertiginos, rezultatele devenind discutabile și, prin acumularea efectelor suprasolicitării, împingînd chiar pînă la eșec).

În fond, ce nevoie avem de regulamente (și, culmea, întocmite pe criterii extrem de riguroase, științifice), dacă ele rămîn, fie și parțial, literă moartă? Adevărul-adevărat este că nu găsești nicăieri un loc în care **să se țină seama categoric** de CAPITOLUL 4, PAG. 17 (inclus, repet, într-un **ordin** al ministrului; iar **ordin** = dispoziție care trebuie executată ÎNTOCMAI). Probele nerespectării sînt pretutindeni în jur: un profesor de matematică (cl. V) le dă elevilor, în vacanța de iarnă, doar 90 probleme și exerciții, avînd grijă să atragă atenția că nu-s obligatorii. Ce înseamnă însă «a nu fi obligatorii»? Oare profesorul în cauză n-a tras concluzia, vrînd-nevrînd, că acela care le-a făcut «voluntar» (toate 90) e mai conștiincios, mai silitor etc.? Dovadă că **toți** elevii aceia, în vacanță, s-au relaxat la masa de lucru. Sau: mama unei eleve de clasa a VI-a mi-a calculat, cu creionul pe hîrtie, că fata ei (12 ani) se culcă aproape întotdeauna spre miezul nopții, fiindcă numai așa își termină **de scris** temele pentru a doua zi. Sau: în preajma aceleiași vacanțe de iarnă, diriginta unei clase explică părinților, într-o ședință, că directorul școlii le-a indicat profesorilor să nu dea elevilor teme scrise pentru vacanță; dar tot domnia-sa, cu un aer complice și încurcat, mărturisește apoi că, pînă la urmă, același tovarăș director ar fi lăsat să se înțeleagă că fiecare profesor este... liber să procedeze cum crede de cuviință. Sau: în ziua tezei la matematică, elevii unei clase au — printr-o nefericită coincidență — și de tradus 42 de fraze din limba română în limba franceză (părinții copiilor respectivi au o sugestie binevenită: să existe, anexat la catalogul clasei, un simplu **caiet-oglindă** — cost 2 lei — în care profesorii să consemneze, ca într-o agendă, zilnic, **cantitatea de lecții scrise** date pentru acasă, astfel încît nefericitele coincidențe să dispară)...

Așadar, nici vorbă de **o oră** sau **o oră și jumătate!** În realitate, elevii stau cîte 4–5 ore pe zi, acasă, la scrisul temelor, încît e aproape imposibil să mai iasă la aer, la joacă, să mai citească (în afara recomandărilor școlare), să facă sport. Dacă vrem — și VREM! — ca temelia pe care-o turnăm acum, suport al întregii construcții viitoare — adultul de mîine — să fie cît mai trainică se impune, odată pentru totdeauna, ca litera și spiritul amintitului regulament să fie absolut respectate, integral respectate.

Mihai STOIAN

POLUAREA FOLCLORULUI

o nuntă ca-n povești

Din inițiativa familiei Tașcu, muncitori, foști păstori, care locuiesc în apropierea Capitalei, s-a pornit la reconstituirea unei nunți aromâne, după străvechiul tipic. Nunta trebuia să fie prezentată la Muzeul Satului, datorită împrejurării că, de cîtăva vreme, două din sălile mari găzduiesc o interesantă expoziție cu obiecte etnografice, broderii, cusături și costume macedonene. Punerea în aplicare a proiectului a reclamat multă osteneală. S-au adunat aromâni cu bucurie, toți locuitori ai Bucureștiului și împrejurimilor. Venind din blocuri, din casele comunelor suburbane, s-au sfătuit pentru a desăvîrși cele de trebuință. De la păstrare au ieșit la iveală costume de mult nepurtate. Inimoasa profesoară Tatiana Găluşcă, pătimașă culegătoare de obiceiuri și cîntece populare, ne-a mărturisit că a fost nevoită să descuie chiar zăvoarele unei lăzi ce adăpostea, de nu se știe cînd, un vechi costum purtat cu peste o sută de ani în urmă de un haiduc renumit. Pasămite, după o veche credință, cel ce ar fi îndrăznit să deschidă lada ar fi fost blestemat și amenințat de o mare nenorocire... S-au făcut repetiții, bătrînii i-au învățat pe cei tineri cîntecele rituale ale nunții. Unii au alergat pînă în județul Constanța după vechi costume și, după atenta îndrumare a vîrstnicilor, nunta a fost reconstituită potrivit obiceiurilor și datinei străvechi. Nu-mi dau seama de numărul celor ce au luat parte, știu însă că ulițele Muzeului satului erau neîncăpătoare. Alaiul era alcătuit din bătrîni și tineri studenți, licențiați etc. Toți mîndri de a ne împărtăși frumuseți neîntrecute, cîntece, jocuri, obiceiuri prea puțin cunoscute. Au venit să-i admire aromânii de seamă. Iată pe academician profesor Carafoli, pe arhitectul Joja și mulți alții, toți bucureșteni, de cînd mă știu. Zeci și zeci de aparate fotografice, de filmat, microfoane pentru înregistrarea sunetului se ciocneau căutîndu-și un loc spre a consemna evenimentul.

Nu am intenția să descriu felul în care s-a desfășurat întregul ritual. M-a impresionat însă profund ținuta de o maiestuoasă sobrietate a celor care alcătuiau alaiul. Mireasa, adînc concentrată, își făcea apariția, plină de demnitate, cu paftale și podoabe, întruchipare de frescă bizantină care a prins viață. Pătrunsă de solemnitatea clipei, pe fața-i imobilă nu i se mișca nici un mușchi. Nașii, socrii, mirele se apropie de mireasă atingîndu-și rînd pe rînd tîmplele, stînga, dreapta în chip de îmbrățișare. În aceeași vreme, solemnitatea momentului este subliniată și amplificată prin atît de neobișnuitele cîntări antifonice, ce prind glas parcă din negura vremurilor. Grupul suratelor miresei și al bătrînelor primesc cîntînd alaiul mirelui de pe pragul casei. Aceștia, la rîndul lor, în sunetele altor melodii pe care le cîntă într-un ritm lent, evoluează într-un joc reținut ținîndu-se de mînă. Bătrînul, trecut de 70 de ani, îi conduce executînd mișcări de o virtuozitate și de o măreție copleșitoare. Alaiurile se contopesc și străbat ulițele către casa unde urmează să se întindă marea masă a nunții. În curte mielul, în frigare, se pregătește să-și primească alaiul ce vine jucînd și cîntînd.

Mi-a plăcut nespus de mult cum s-au petrecut lucrurile. Fiind vorba de un spectacol s-a hotărît ce și cum să fie prezentat într-un timp limitat. Dar iată că înfierbîntîndu-se, artiștii populari, vîrstnici și tineri, s-au dezlănțuit în toată legea dînd uitării ceasul. Se simțeau ca la o nuntă adevărată. Din povești... Nu-i oprea nici frigul, nici vîntul, care, suflînd puternic, biciuia din cînd în cînd. Și, în felul acesta, minunații nuntași ne-au purtat pe îndepărtatele plaiuri păstorești de unde au plecat de multă vreme, dîndu-ne prilejul să asistăm la o manifestare folclorică de toată frumusețea.

Da! Pentru cei cărora le e teamă că nu cumva acum, imediat, mîine cel mai tîrziu, folclorul va rămîne, în cel mai bun caz, mărturie muzeală, tuturor acestora, nunta ca din basm la care am luat parte duminică, 10 martie 1974 trebuie să le dea de gîndit. Pentru mine, această neuitată zi este încă o dovadă a semnificației rădăcinilor adînci ale unei neîntrecute culturi populare, care nu dă bir cu fugiții nici în fața mașinii electrice de spălat rufele, nici rușinată de cuceririle științei moderne.

Hari BRAUNER

ANTOLOGIE — REBUS

unde dai și unde crapă

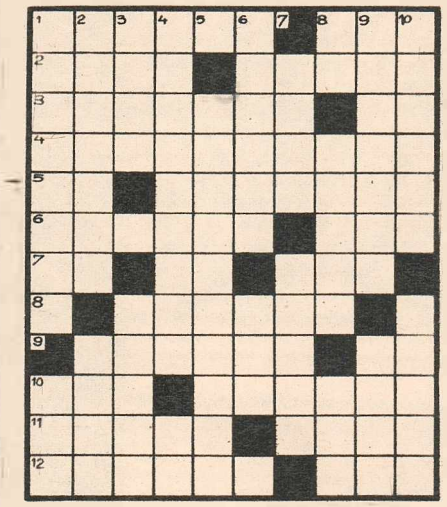

ORIZONTAL: 1) Face totalul — Unul care dă întotdeauna îndărăt ...dar nu ce ia. 2) Mai mare peste... dame — **Floricele, floricele...** 3) Simbolul curățeniei și al murdăriei la un loc — O cruce într-o rînă! 4) Diavol cu chip de înger. 5) O nulitate și jumătate! — **Cu fruntea la pămînt** (pl.). 6) Nu te-nșală (fem.) — Mamele străbunicilor. 7) Unul care și-a luat-o în cap! — Telegrafia fără fir (abr.) — **Un om cu măsură** (presc.) 8) Rată pentru spirite. 9) La mica ciupeală — Cînd soarele întoarce spatele pămîntului! 10) «Doarme» în cizme — A face să sară mușterul. 11) Un acrobat pe bara ingeniozității — **Grup de sportivi.** 12) **Cu păreri de rău** — Papagal american.

VERTICAL: 1) Ventriloc mecanic — Exclamație între pumni. 2) Un fel de vino-n-coace materializat (ort. veche) — **A termina prin justiție.** 3) Rivalul scobitorii în materie de slăbiciune — Ochi. 4) Tipul specific al inconstanței, care se schimbă de cîte ori bate vîntul — **Ene!** 5) Cu noaptea-n cap (fem.). 6) Basarab II — Omul cu luminarea. 7) Păr de împrumut — Un Robinson cu cruci. 8) **Cale!** — Piața de desfacere a sentimentelor — Ra. 9) Unul din cei patru frați de un an — Econom în extremis. 10) Sac în formă de om — **E pusă pe scene!**

Dicționar: IME, TEAM.

Bibi STOIANOVICI

(«Crucișopera» nr. 6. din 1 martie 1947).

Dezlegarea jocului E O IDEE!, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) OSTROGOT — S. 2) SOROC — DOCT. 3) TROP — COSOR. 4) R — COTOR — ZO. 5) OR — TOC — DOP. 6) VOS — COCOR. 7) COS — LOTON. 8) MOLOTOV — CO. 9) OCOL — SOL — R. 10) SONOR — ROND.

CRONICA PRETENȚIILOR

primim și răspundem (4)

Așa cum am promis, voi răspunde și celor care într-un mod sau altul, dintr-un motiv sau altul, au sărit în apărarea eroilor serialului «Grafomanii».

Constantin Răduț, str. Dr. Leonte nr. 40, sect. 6, ap. 6, București. Mă mir că, deși am citat din belșug din scrisorile lui M.M. Mormocea și V. Lăzărescu, dumneavoastră v-ați putut întreba: «**dacă sînt** (M.M.M. și V.L. — n.n.) **niște muncitori care se interesează de fenomenul literar din țara noastră?**» Sper ca fragmentele reproduse din celelalte scrisori ale corespondenților M.M.M. și V.L. să vă fi împrăștiat temerea, pe care ați comunicat-o redactorului nostru șef. Bineînțeles că așteptăm păreri despre literatura care se tipărește la noi, numai că ele trebuie să dovedească faptul că emitenții lor știu ceva, cît de cît, despre literatură, că au mai citit și alte cărți înaintea celei pe care o denunță drept nereușită. Adică, nu putem lua în serios decît gîndurile celor cu **adevărat** interesați de destinul literaturii, culturii noastre. Ceea ce, evident, trist de evident, nu era cazul corespondenților M.M.M. și V.L. Din păcate pentru dumneavoastră, nu vă putem împărtăși părerea, destul de nocivă, că «**ar trebui să fie oplăcere și mîndrie pentru o revistă din România socialistă să primească scrisori cu greșeli de ortografie și opinii diferite de ale redactorilor**». Dacă opiniile diferite de cele ale redactorilor sînt binevenite — atunci cînd restabilesc un adevăr, cînd pledează pentru o cauză dreaptă, cînd aduc argumente serioase — nu același lucru se poate spune despre greșelile de ortografie. Dealtfel, ar fi trebuit să înțelegeți că serialul **Grafomanii** nu-și propunea în primul rînd să dezvăluie marele «secret» că în România mai există oameni care nu știu să scrie corect românește, ci, că din păcate, mai sînt încă mulți veleitari care-și arogă dreptul de a emite «opinii» (adică enormități ridicole) despre lucruri care de fapt nu-i interesează. Fiindcă, după opinia mea, a avea opinii cu privire la ceva presupune să știi ceva despre acel CEVA, să te intereseze cu adevărat. Or, tot după opinia mea, scrisorile trimise de M.M.M. și V.L. dovedesc exact contrariul. Faptul că am publicat textele lor necorectîndu-le trebuia să vă sugereze că doream ca portretele «competenței» celor doi corespondenți să fie cît mai grăitoare. Pe de altă parte, exemplul dumneavoastră cu Gogu Zidaru nu are nici în clin, nici în mînecă, sînt sigur, cu problema în discuție. Una făcea G.Z. atunci cînd scria «unitivă» și alta fac M.M.M. și V.L. trimițînd scrisorile comentate de noi. Și-apoi există o mare diferență: nu mai sîntem, vorba lui G.Z., în vremea cînd trebuia să păzim colțurile străzii ca să nu ne «dărîme casele haidamacii» țărăniștilor. Așadar, și pretențiile sînt altele. Deci, tovarășe Răduț, după mine, una este opinia, dreptul de a te exprima deschis, cu argumente, despre o stare de fapte, și alta e pălăvrăgeala, injuria, calomnia. Și ajunși aici vreau să vă spun că nu aveți dreptate scriind că vi se pare periculoasă ideea cum că aș putea să-l trag la răspundere pe V.L. Adică vreau să vă reamintesc lucrul pe care i-l sugeram și lui V.L., că atîta vreme cît orice cetățean al acestei țări are dreptul să cheme în instanță o revistă sau un redactor care i-au adus prejudicii de un fel sau altul, în aceeași măsură o revistă sau un redactor pot face același lucru cu un corespondent care denigrează, insultă în scris o revistă, un redactor. Scrisorile lui M.M.M. și V.L. prezintă și astfel de mostre de «opinii».

Dorin TUDORAN

MUZEUL DE ISTORIE A MUNICIPIULUI

BUCUREȘTI

«MUZEUL CURTEA VECHE», ORGANIZAT ÎN VESTIGIILE PALATULUI VOIEVODAL, SE AFLĂ PE STR. 30 DECEMBRIE 23—31, CONSERVĂ VECHI MĂRTURII ISTORICE, ÎNCĂPERI ȘI ZIDURI ALE CELEI MAI MARI CURȚI DOMNEȘTI DIN ȚARA ROMÂNEASCĂ.

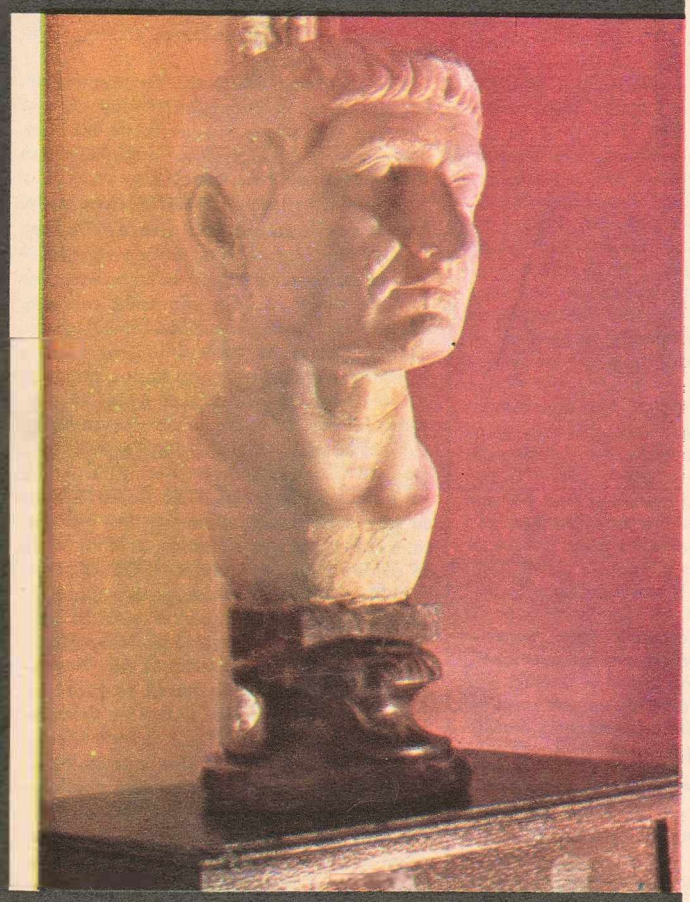

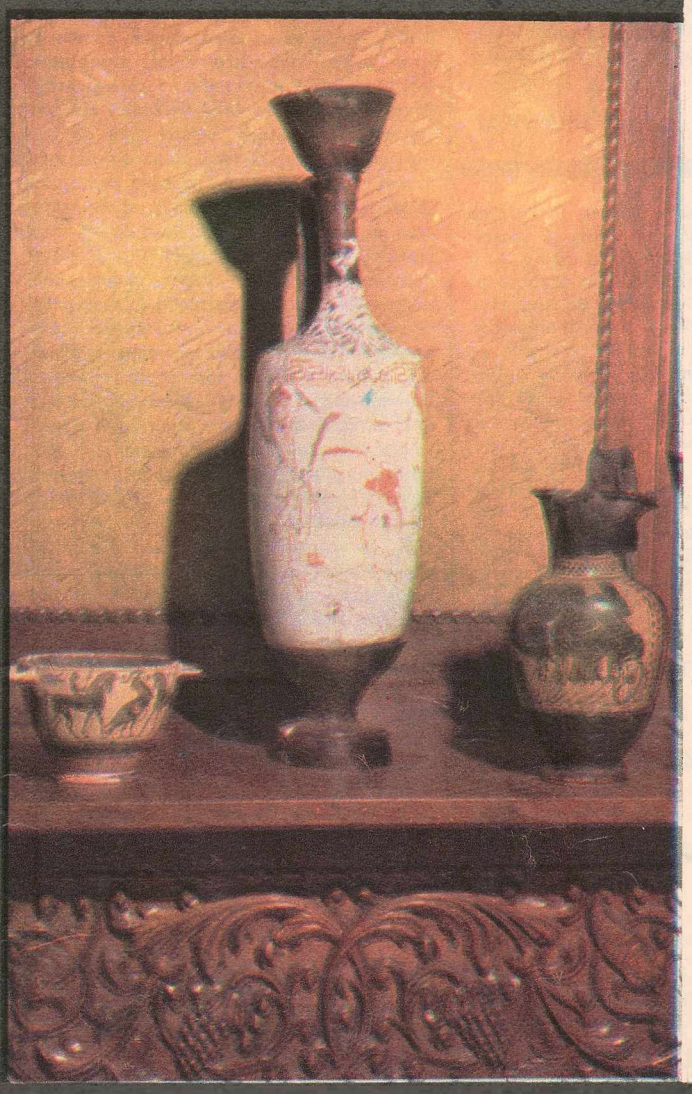

COLECȚIA «MARIA ȘI DR. GEORGE SEVEREANU» ADĂPOSTITĂ ÎN CLĂDIREA DIN STR. I.C. FRIMU NR. 26 ÎN CARE AU LOCUIT DONATORII. EA CUPRINDE OBIECTE DE MARE VALOARE ISTORICĂ, ÎN SPECIAL ANTICHITĂȚI GETO-DACICE, GRECEȘTI ȘI ROMANE.

Ambele, unități ale Muzeului de istorie a municipiului București, pot fi vizitate zilnic între orele 10 și 18. Luni închis.

«soarele de andezit» și mărturia sanctuarului

Autorii care s-au întrebat asupra prezenței oarelui cu zece raze sculptat într-un bloc de andezit așezat aparent «ciudat» în incinta anctuarului ne-au oferit diverse explicații. În ele ce urmează vom încerca să demonstrăm că acel «soare de andezit» este «semnul», heia care permite înțelegerea întregului uniers de semnificații al marelui sanctuar circular.

O «SCORNEALĂ GRECEASCĂ»?

Trebuie să pornim de foarte departe, de la tărîmul unde însemnările cronicarilor se îngemănează cu legendele. Poate de la acel legendar Zamolxis, rege și mare preot, astronom și medic, de a cărui activitate reformatoare izvoarele de informații îndepărtate — unele îmbrăcate în haina legendelor — leagă începutul unor prefaceri în modul de viață al poporului dac. Strabo ne spune că la daco-geți marele preot — cu nume de rezonanță legendară ca Zamolxis, sau altfel numit — era «vrăjitor și medic», cunoștea semnele cerului și tainele lecuirii, în care îi iniția și pe ceilalți preoți. Platon scrie că Socrate a aflat de la un medic, ucenic al lui Zamolxis, principii medicale avansate pentru acele timpuri, ca înțelegerea organismului uman ca un tot aflat în interdependență funcțională, principii pe care le va dezvolta strălucit Hipocrate, la rîndul său ucenic al unui alt medic trac.

Hadrian Daicoviciu în monumentala sa carte «Dacia de la Burebista la cucerirea romană» scrie că legenda despre ucenicia lui Zamolxis la Pitagora și peregrinările sale în spațiile străvechii culturi a văii Nilului este: «o scorneală grecească». Poate fi așa, cum la fel de bine poate fi adevărat că Zamolxis a însemnat mult mai mult pentru poporul său decît Pitagora pentru greci, rămînînd doar genial deschizător de drumuri în știință și nu profet întemeietor de cult, fiindcă confreriile sale au fost înfrînte în luptele politice. Poate că totul s-a petrecut așa cum a intuit Lucian Blaga în drama sa, adică printr-un joc al destinului cel care a distrus vechi mituri și credințe animiste și fetișizante a fost, la rîndul lui, proiectat în mit și legendă.

Cert este însă că de la el, sau mulți alții ascunși în spatele numelui său zeificat — poate Zamolxis s-a numit spiritualitatea unui popor într-un anumit moment de individualizare cînd și-a căutat un nume! — au picurat simburii de foc ai unei înțelepciuni care a rodit lumina unei spiritualități cu totul distincte în istoria veche a omenirii.

ÎNTÎMPLĂRI «CIUDATE»

Din acest spațiu primim informații despre fapte neobișnuite pentru acele vremi, care uimesc pe cei ce le consemnează și pe noi, astăzi. Pausanias, Strabo și apoi Diodorus Siculus ne informează că prin anul 300 î.e.n., după ce regele Lisimah a pătruns pe teritoriul Traciei cu puternică armată și gînduri de cucerire, după ce a fost înfrînt și făcut prizonier, regele Dromichaites s-a opus cererii ostașilor săi, sîngerați în lupte și cu vetrele arse de năvălitori, de a se răzbuna și, dimpotrivă, le-a poruncit să servească prinșii în tacîmuri de aur și apoi l-a eliberat pe regele prizonier. Fapta a fost considerată «ciudată» de către contemporani; comportarea regelui — mare preot — Dromichaites nu poate fi explicată prin dorința de a cîștiga liniștea și pacea prin captarea bunăvoinței prinșilor, fiindcă mult mai sigur s-ar fi obținut aceasta prin lichidarea armatei năvălitoare și a conducătorului ei. Mult mai probabil, regele dac a vrut ca gestul său să constituie o «lecție» pentru supușii săi, obligîndu-i pe ei, învingători, să își servească la ospăț învinșii, spre a le înfrîna mîndria de «învingători», spre a-i face să înțeleagă că tăria și stăpînirea de sine depășesc semnificațiile unei victorii militare.

Pompeius Trogus ne scrie că pe la anul 200 î.e.n., cînd oștile regelui dac Oroles au fost învinse de bastarni, acesta își pedepsește luptătorii obligîndu-i să doarmă la picioarele femeilor și să îndeplinească îndeletniciri muierești pînă își vor spăla rușinea. «Ciudatul» rege nu și-a decimat trupele, așa cum procedau romanii cu legiunile învinse, nu a aplicat o pedeapsă specifică puterii regale, ci a recurs la o măsură pe care o putem considera «sancțiune morală». În viitoarele confruntări cu bastarnii se va dovedi eficiența acestei măsuri.

Uimitor este și modul în care Strabo descrie ridicarea neamului dac sub Burebista și creșterea puterii acestuia. După o afirmație de principiu, în sensul că ridicarea dacilor s-a produs prin: «...exerciții, abținere de la vin și ascultare față de porunci...», Strabo precizează că: «pentru a ține în ascultare poporul», deci pentru a face înțeleasă și urmată politica sa reformatoare, Burebista și-a apropiat ca ajutor și sfetnic pe marele preot Deceneu. Sub influența acestui înțelept, peregrin și el prin spațiile de leagăn ale celor mai vechi civilizații omenești, dacii «s-au lăsat înduplecați» (deci au fost convinși) să își stîrpească viile, spre a elimina din viața lor viciul beției.

Pornind de la textele lui Dio Chrysostomul, cel care a trăit în Dacia ca exilat, Iordanes descrie magistral activitatea lui Deceneu și influența acestuia față de popor: «...i-a instruit în aproape toate ramurile filozofiei, căci el era în aceasta un maestru priceput, i-a învățat morala, dezbărîndu-i de moravurile lor cele barbare; i-a instruit în științele fizicii, făcîndu-i să trăiască potrivit legilor naturii...; i-a învățat logica, făcîndu-i cu mintea superiori celorlalte popoare; arătîndu-le practica, i-a îndemnat să petreacă în fapte bune...» Deceneu a continuat, dezvoltînd pe o nouă treaptă, un proces reformator început înaintea lui, fapt dedus și din prima frază a textului lui Iordanes: «Observînd dispoziția dacilor de a-l asculta în toate și că ei sînt din fire inteligenți...», proces ce va fi continuu, pînă la cucerirea romană. Ciudat — iată-ne folosind și noi cuvîntul! — este modul în care Iordanes descrie transpunerea în practică a reformelor menite a modifica radical modul de viață al dacilor. Nu forța sabiei lui Burebista (temută de la izvoarele Dunării pînă la Munții Haemus) asigura aceste transformări ale modului de viață, ci puterea de convingere, bazată pe tăria exemplului: «arătîndu-le practica, i-a îndemnat să petreacă în fapte bune» — scrie Iordanes.

Erau oare, în adevăr, acești sacerdoți, medici, astronomi, filozofi, botaniști, uneori și regi, pe măsura entuziasmului comentatorilor antici, adică erau capabili de exemple atît de convingătoare prin înțelepciunea și conduita lor? Se pare că da. Mai întîi, modul lor de viață era exemplar. Istoricul Flavius Iosephus vorbind despre modul de viață al esenienilor, care cunoșteau comunitatea de bunuri, cinstirea și prețuirea vieții curate de familie, precizează că ei duc același mod de viață ca și cei care la daci se numesc «pleistoi». În al doilea rînd, cunoștințele lor științifice erau mult mai vaste decît bănuiam pînă nu demult. Dovadă ne sînt mulțimea plantelor medicinale introduse de daci în arsenalul terapeutic al omenirii, instrumentele chirurgicale descoperite la Sarmizegetusa, craniile cu trepanații reușite și oasele perfect sudate în urma unor intervenții medicale, concepția strategică a sistemului cetăților lor de apărare și, mai presus de toate, marele sanctuar.

«SINGULARITATEA» SANCTUARULUI

Așa cum pentru a dovedi magnifica înțelepciune a cărturarilor văii Nilului, uimitoarele lor cunoștințe matematice, fizice, astronomice, geografice, este suficient să demonstrăm fascinanta dovadă pe care o face «Marea piramidă», iar în cazul înțelepților Daciei este suficient să înțelegem tulburătoarea mărturie care o depune peste milenii «Marele sanctuar».

Este un monument singular al antichității, prin semnificațiile lui. Deși mai există construcții care simbolizează calendarul, cum ar fi unele monumente megalitice, Templul Cerului din Pekin (patru coloane centrale — cele patru anotimpuri; două cercuri concentrice a cîte douăsprezece coloane — cele douăsprezece luni și, respectiv, cele douăsprezece diviziuni ale zilelor și nopților), sau altarul de sacrificiu vedic (altarul focului — anul; cele trei sute șaizeci de pietre și cărămizi de împrejmuire — zilele și nopțile anului), marele sanctuar de la Sarmizegetusa nu este doar tiparul unui calendar, ci el încorporează multiple semnificații despre curgerea timpului, despre unitatea macrocosmosului și microcosmosului, despre esența «petrecerii» noastre prin lume.

De un secol și jumătate de cînd este cunoscut s-a spus despre acest sanctuar că ar fi fost un circ (!), o necropolă, un monument funerar (V. Pârvan), sau «incinta sacră» a «terasei magilor» (Lucian Blaga). Degajarea și descrierea sa completă, în urma săpăturilor conduse de către regretatul C. Daicoviciu, au permis interpretări mai apropiate de realitate.

Marele sanctuar circular este compus din trei cercuri concentrice, din blocuri de andezit, din stîlpi de andezit, din stîlpi de lemn și o incintă în formă de potcoavă, tot din stîlpi de lemn. Cercul exterior al blocurilor de andezit (104) are rol de delimitare a spațiului propriu-zis al sanctuarului. Cercul stîlpilor de andezit este format din 180 stîlpi înguști și 30 de stîlpi lați, joși, — lespezi; dispuși în 30 de grupuri de cîte șase stîlpi înguști, înalți, plus unul lat. Cercul interior al stîlpilor de lemn, de cel puțin trei metri înălțime, ciopliți în patru muchii și îmbrăcați în plăci de teracotă, are 68 de stîlpi, despărțiți de patru lespezi, în două grupuri de 17, unul de 18 și unul de 16. În centru, în formă de absidă, sînt 34 de stîlpi de lemn, înalți.

Regularitatea grupurilor de 6+1 stîlpi ai cercului exterior i-a frapat încă pe primii cercetători, D. M. Teodorescu propunînd o explicație care pleca de la numărul mistic de șapte al pitagoreicienilor, amintind legenda uceniciei lui Zamolxis la Pitagora, dar, pe drept cuvînt, Hadrian Daicoviciu concluzionează că această legătură «nu poate fi susținută». Ulterior, cercetătorii au susținut că se poate admite că fiecare dintre cei 180 de stîlpi are valoarea unei zile, și, dublați de efectul prezenței lespezilor late, avem 360 de zile. Dar aceasta însemna un calendar relativ inexact. A revenit ilustrului savant francez G. Charrière meritul de a demonstra că dacii au incorporat în arhitectura calendarului un sistem de corectare uimitor de exact, nemaiîntîlnit nicăieri pe glob, rod al îndelungilor și minuțioaselor cercetări ale constructorilor sanctuarului. Savantul francez a pornit de la ideea că raportul de 1/2 în care se află cei 34 și 68 de stîlpi trebuie să aibă legătură și cu cei 180 de stîlpi ai cercului exterior. Și, în adevăr, dacă observăm că fiecare dintre cei 68 de stîlpi din incinta medie reprezintă un ciclu de 180 de zile, și fiecare dintre cei 34 de stîlpi din incinta absidală reprezintă un ciclu dublu, adică 360 de zile, ajungem la surprinzătoarea constatare că acei stîlpi în număr de 34 reprezintă exact numărul ciclurilor după care calendarul dacic se afla în avans cu un semestru al anului dacic de 180 de zile. Deci, dacii calculau 69×180 de zile = 12 420 zile pentru ciclul lor de 34 de ani solari. Foarte aproape deci de valoarea exactă a ciclului, adică 12 418,23 zile. Un calendar de construcție autohtonă, de o concepție singulară și un sistem de corecție uimitor ca exactitate.

Încărcătura de înțelesuri a calendarului este însă mult mai densă. Dacă păstrăm raportul cunoscut între valoarea stîlpilor din cele două incinte centrale observăm că fiecare dintre cei 68 de stîlpi din incinta medie reprezintă cinci zile, avem 340, la care dacă adăugăm aceeași valoare a celor patru praguri, deci 20, rezultă în total 360 zile. Acest an este împărțit de către lespezi în anotimpuri de 95 de zile (două), 90 și 85 zile. În incinta centrală, acordînd — în raportul cunoscut — fiecărui stîlp valoarea de zece zile, avem demarcate cele două anotimpuri astronomice.

«CHEIA» ÎNȚELEGERII TULBURĂTOAREI IMAGINI A UNITĂȚII LUMII ȘI A «PETRECERII» NOASTRE PRIN VREMI

Jocul cercurilor concentrice este fascinant, delimitînd un spațiu cu simbol de icoană a «curgerii» timpului. Aici, stîlpii cercului exterior, al valorilor diurne, se rotesc mai rapid, de două ori, cu toții, într-un an. În cercul median «trec» doi stîlpi într-un an, iar în absida centrală, un singur stîlp într-un an. Imaginea unui calendar de exactitate uimitoare, care, prin sistemul lui de corecție odată la 34 de ani vizează parcă măsurarea timpului în dimensiunile lui cosmice. Suprapus acestei semnificații, într-o altă «imagine», pentru trasarea anotimpurilor astronomice și climaterice, urmărim rotirea stîlpilor din cercul mediu unul la cinci zile, și a celor din absida centrală unul la zece zile. În această imagine, timpul este măsurat mai aproape de valorile cotidiene, de împărțirile apropiate muncii și vieții omului.

În spațiul pe care C. Daicoviciu l-a numit «incinta sacră» se află și un pavaj de andezit, imaginînd un soare cu zece raze. Semnificației lui i s-au dat interpretări diverse, ca aceea de imagine a zeului solar, sau a împărțirii anului dacic în zece luni, interpretări ce au fost pe drept cuvînt respinse.

Această imagine, spunem noi, așezată oarecum exterior desenului inelelor concentrice ale stîlpilor sanctuarului, constituie «cheia» lecturii întregului monument. Ea ne spune, prin cele zece raze ale soarelui, că atunci cînd ne gîndim la valoarea «solară», de utilitate agronomică a anotimpurilor, trebuie să acordăm stîlpilor din absida centrală valoarea de zece zile, iar celor din cercul mediu în raportul de 1/2 valoarea de cinci zile, și observînd așezarea lespezilor să deducem «curgerea» anotimpurilor (atît a celor astronomice, cît și a celor calendaristice), dar totodată această «cheie» ne spune, privind inima formată dintr-un cerc unitar a soarelui de andezit, că unui stîlp din absida centrală trebuie să-i dăm valoarea a doi stîlpi din cercul mijlociu și, apoi, a unui întreg ciclu de rotație cu valori dublate a stîlpilor din cercul de 180 de stîlpi și 30 de lespezi — exterior. Este invitația de a lectura măsura timpului la dimensiunile lui cosmice, de a privi imaginea solară ca glob unitar, rotund, în eterna lui rotire, de a trăi senzația apartenenței la un univers cu procese cosmogonice antrenate într-un circuit unitar, de eternă devenire.

Imaginea «petrecerii noastre prin vremi» este mai întîi apropiată, «omenească» am spune, și apoi extinsă la apartenența ei universală și eternă. Care sînt elementele de sprijin ale întregii acestei «arhitecturi vizionare»? Stîlpii așezați în primul cerc, în grupuri de cîte șase. Stîlpii care în prima viziune, apropiată, semnalată de cele zece raze ale «soarelui de andezit», sînt doar «zile» și în viziunea cosmică, cîte două zile, ca punct de sprijin al calculului calendaristic. Dar cei cîte șase stîlpi înseamnă și infinit mai mult. Ei se reașază în arhitectura sanctuarului circular, aducînd cu ei și semnificațiile pe care aceste grupuri de cîte șase stîlpi le au în mulțimea sanctuarelor dreptunghiulare — de mai veche construcție — formate din șiruri de cîte șase stîlpi. Acești «stîlpi ai generațiilor suprapuse», ai existenței noastre umane împlinite sub semnul verticalității, sînt totodată mereu cîte șase, pentru a simboliza etapele cosmogonice așa cum le-au cunoscut cele mai vechi civilizații ale antichității.

Dincolo de funcția de elemente de sprijin ale celor două moduri suprapuse de calculare a scurgerii timpului, folosirea stîlpilor verticali ne sugerează implicarea în această imagine a «trecerii», a simbolurilor existenței umane, a generațiilor; a conceperii existenței omenești ca integrată devenirii universale. Noi, oamenii, generațiile, aparținem acestei lumi a eternei curgeri a timpului, a nesfîrșitei deveniri, vrea să ne spună imaginea sanctuarului. Și, dacă privim stîlpii în gruparea lor de cîte șase, adică a etapelor cosmogonice, gîndul ne duce la apartenența existenței «lumii noastre», a devenirii noastre pămîntești, la infinitele cicluri ale devenirii existenței infinite. Spre acest gînd ne conduce cercul din inima soarelui de andezit. Cele zece raze ale sale, care ne trimit la măsurarea «mai apropiată», cu valori utile, pămîntești, ale timpului, ne conduc spre repetabilitatea continuă a anotimpurilor, spre gîndul că generațiile se succed, că indivizii își împlinesc «petrecerea prin vremi», sub semnul eternei reveniri a primăverii, al regăsirii luminii.

Poate viziunea mioritică a apartenenței la eternitate dincolo de perisabilitatea existenței noastre individuale să fie doar un ecou al acestei fascinante viziuni care a răzbătut spre noi prin milenii, în haina celei mai frumoase dintre poeziile lumii...

Dr. Emil POENARU

o marcă de prestigiu

Aparţinînd de C.I.P.C.I. — Bucureşti, Fabrica de piele şi încălţăminte «Timpuri noi» din Braşov se poate lăuda cu o tradiţie deosebită, activitatea ei productivă datînd de peste o sută de ani. Adevărata istorie a fabricii începe însă în urmă cu trei decenii, odată cu eliberarea, după care întreprinderea braşoveană se dezvoltă necontenit, atît ca profil industrial, cît şi ca gamă de sortimente.

La «Timpuri noi» — Braşov se produce talpă din piei de bovine în toate sortimentele, piei pentru feţe şi căptuşeli într-o mare gamă de culori, lăcuite, netede şi presate, fantezi, pentru orice ocazie.

În prezent, produsele fabricii — rezultat al unei priceperi şi exigenţe exemplare — sînt solicitate la export în 12 ţări din Europa, Asia şi Africa, diverşii clienţi din străinătate contractînd sortimentele furnizate de «Timpuri noi» — Braşov la majoritatea tîrgurilor internaţionale.

Încălţăminte pentru copii, piei de lac, box, şevro, velur, înlocuitori cu tălpi din piele de bovine, crep, cauciuc monolit — iată numai cîteva dintre produsele cu care harnicul colectiv al fabricii braşovene se prezintă pe piaţa internă şi externă, satisfăcînd necesităţile şi exigenţele marelui public.

Între aceste produse, încălţămintea pentru copii «Pitic», uşor de întreţinut, comodă, confortabilă, igienică, practică şi durabilă, se bucură de cele mai bune aprecieri, garantînd cumpărătorilor satisfacerea dorinţelor.

Nu uitaţi, încălţămintea «Pitic» — o marcă de prestigiu.

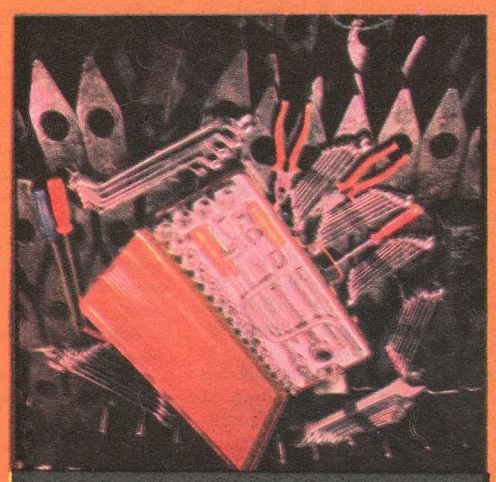

BRAȘOV
STR. HĂRMANULUI 58–64
TELEFON 31630, TELEX 012273

- De la cel mai mare gigant industrial pînă la cel mai modest atelier meșteșugăresc,
- de la cea mai mică gospodărie țărănească pînă la cel mai modern apartament de bloc sau de vilă,
- din portbagajul celui mai elegant autoturism pînă în lada cu piese a autocamionului sau a tractorului,
- din magazia cooperativei agricole de producție pînă la stîna din vîrful muntelui sau la cherhanaua din deltă,

ESTE IMPOSIBIL SĂ LIPSEASCĂ MĂCAR O MICĂ PARTE DIN CELE PESTE 600 DE PRODUSE.

*

Într-adevăr, dacă nici în neolitic omul primitiv nu se putea lipsi de bucata de piatră lustruită cu care să poată tăia pielea și carnea animalului ucis, cu care să scrijelească alte pietre sau să bată un țăruș în pămînt — nu ne trebuie prea multă imaginație pentru a ne reprezenta locul important pe care banala unealtă de toate zilele îl ocupă în viața omului contemporan. De la atît de obișnuitul ciocan cu care oricare dintre noi a bătut măcar o dată în viață un cui, de la cleștele cel mai simplu ori surubelnița cea mai des întîlnită, pînă la o serie de unelte și scule ultramoderne, cum sînt cheile reglabile cu rolă sau cheile dinamometrice, sute și sute de sortimente și tipodimensiuni de unelte și scule ne usurează la tot pasul atît munca de fiecare zi, cît și viața casnică.

Aceste scule și unelte sînt produse de ÎNTREPRINDEREA DE UNELTE ȘI SCULE din Brașov — singura cu acest profil din țară.

Muncitorii produc astăzi aici de 3 ori mai multe scule și unelte decît produceau în urmă cu 5 ani. Autocamioanele «Carpați», «Bucegi» sau «Roman», autobuzele «MAN» și autoturismele «Dacia» au în trusele lor scule produse la Brașov. Și dacă tot cu produsele acestei fabrici sînt dotate întreprinderile și gospodăriile de toate categoriile din întreaga țară, să nu uităm că și cererile de peste hotare cresc de la an la an. În 1973, peste 25 la sută din producția I.U.S. a fost exportată în țări cu vechi tradiții în fabricarea sculelor ca: R.D.G., Cehoslovacia, Polonia, Ungaria ș.a., ca și în numeroase țări în curs de dezvoltare — amintim: Iran, Liban, Maroc ș.a. — unde sculele și uneltele produse la Brașov sînt intens solicitate, demonstrînd cît de mult a crescut prestigiul unei vechi întreprinderi, care în zilele noastre cunoaște o nouă tinerețe.

ÎNTREPRINDEREA DE UNELTE ȘI SCULE BRAȘOV

la ora celui de-al 4-lea TITLU MONDIAL

Duminică a fost marea finală, luni seară s-au întors în București, marți dimineața ne-au vizitat la redacție. Minunații noștri handbaliști aveau încă în ei tensiunea extraordinarei lor partide, tensiune pe care o păstram și noi din epuizanta partidă a emoțiilor noastre, stoarse, moarte și înviate în fața micului ecran.

Discuțiile au demarat, absolut firesc, din plin meci, lansate, parcă, de un contraatac al lui Gațu...

Adrian Păunescu: Ce era extraordinar era că deși toți tremuram aici, senzația era că nu se poate să nu bateți. Aveați, așa, o siguranță, ca și cînd totul era aranjat, între dumneavoastră, desigur. Și dumneata, Cornel Penu, cînd ai rîs atunci a fost de-a dreptul uluitor.

Penu: De vină e tovarășul antrenor Nedef, care mi-a dat să citesc cărți psihologice. Acum, după ce am reușit să cîștigăm, rîsul îl interpretează fiecare cum vrea. Atunci însă se pare că a fost și el eficace.

Adrian Păunescu: Fără îndoială, scena aceea — a rîsului — e o scenă de film.

Eugen Seceleanu: Ce-au scris ziarele lor?

I. Kunst Ghermănescu: Victorie pe merit, asta a fost nota generală, inclusiv a oficialităților, a conducerii sportului din R.D.G. Părerea unanimă ascultată: meciul nu a fost excepțional din punctul de vedere al virtuozității, deși a avut o virtuozitate tehnică, dar mai dură. În privința frumuseții finalei, de asemenea, toată lumea a avut cuvinte bune pentru tensiunea sa, pentru variația palpitantă a scorului, pentru dinamismul fazelor, finala uimind și prin... greșelile de necrezut pe care le-au făcut unii jucători și de la ei și de la noi.

În fine, noi ne-am întors cu fruntea sus, mulțumiți de faptul că am învins pe merit cea de-a doua echipă ca valoare din campionatul mondial. În orice caz, dumneavoastră, dacă veți conduce cu măiestrie discuția aici, cum ați făcut și în alte situații în care ați avut contact cu tineretul, o să izbutiți să scoateți din participarea echipei României la acest campionat mondial niște idei frumoase, care să ajute handbalul nostru.

Adrian Păunescu: În ce privință are nevoie să fie ajutat, pentru că am impresia că, deși e strălucit, niște lucruri nu sînt destul de clare în handbalul nostru?

I. Kunst Ghermănescu: La «Informația Bucureștiului» am purtat o discuție cu ziariștii, și sportivii noștri le reproșau că pentru handbal nu se acordă destul spațiu, ceea ce este o problemă serioasă. Noi, într-un fel, am fost bucuroși că presa nu ne-a prea băgat în seamă și nu ne-a dat atenție, pentru că am putut să ne desfășurăm munca noastră sistematic, orientată spre atingerea unor obiective pe care, mai cu bunăvoie, mai cu mai puțină voie bună, am izbutit să le atingem.

În ceea ce privește baza de masă a handbalului, putem să fim și mulțumiți și nemulțumiți.

Adrian Păunescu: Pe noi ne interesează de ce sînteți nemulțumiți?

I. Kunst Ghermănescu: Avem niște limite pe care nu putem să le învingem. Nu ne putem baza prea mult pe baza de masă pentru că, de exemplu, producția de mingi indigenă nu poate satisface nici nevoile cluburilor. Jucătorii de lot de la Steaua și Dinamo «fură», de pildă, mingile de concurs de la noi. Și noi închidem ochii. Pentru că au — știm foarte bine — nevoie de ele.

Adrian Păunescu: Una din chestiunile cele mai ciudate și mai interesante din handbalul nostru este cum s-a putut întîmpla ca după un moment de cădere, cum a fost în 1967, naționala să se ridice din nou? Cum s-a realizat această treabă, cum a țîșnit această nouă generație de talente? Este un lucru extraordinar să reușești ca pe un mare loc gol, al lui Gruia, să se ridice un alt jucător de excepție care să tragă și mai tare și mai de sus ca Gruia. Cum de au apărut aceste talente în serie?

I. Kunst Ghermănescu: Problema este cam așa. Noi avem 62 de secții la școlile sportive. În aceste secții activează un numar de peste o sută de profesori de educație fizică avînd specializarea handbal. Acești profesori, care formează generații de handbaliști, sînt la rîndul lor foști sportivi de performanță.

Adrian Păunescu: Dar în toate ramurile există organizarea aceasta. Și atunci cum de numai în handbal se ating asemenea performanțe?

I. Kunst Ghermănescu: Cred că handbalul se potrivește perfect specificului nației românești.

Adrian Păunescu: Dumneavoastră vi se pare că ați jucat mai frumos decît generația trecută? Mie mi se pare că handbalul era mai frumos atunci, adică nu se baza atît de mult pe apărare, se juca mai deschis, mai spectaculos, era mai frumos.

Penu: Mie îmi place mai mult acest joc. Fiind om de apărare, nu mă interesează prea mult spectacolul.

Gațu: Se juca mai frumos, însă handbalul a progresat foarte mult și acum există un echilibru de forțe tehnice în care o idee tactică neprevăzută — mai frumoasă sau mai puțin frumoasă — poate să aducă victoria. Oricum, toți, și dumneavoastră și noi, am fi preferat să cîștigăm urît decît să fi pierdut frumos.

Adrian Păunescu: Noi, în istoria sportului, am pierdut deseori frumos. Mă gîndesc la fotbalul românesc, care e plin de victorii morale...

Gațu: Ați spus că vă interesează unele probleme ale handbalului nostru. Ei bine, țineți cont că echipa noastră — campioană mondială — nu are o sală în capitala țării! Iar echipa Steaua București a fost nevoită să dispute meciuri internaționale la Ploiești! Mai țineți cont și de faptul că nu întîmplător succesele handbalului nostru au fost obținute în marea lor majoritate pe terenuri străine, nu la noi.

Adrian Păunescu: Gruia ce face acum?

I. Kunst Ghermănescu: Gruia este asistent la catedra de educație fizică la Academia Militară. A avut unele proiecte care, deocamdată, au căzut.

Gațu: Ne îngrozim gîndindu-ne că handbalistul cel mai bun din lume a trecut așa de repede în lumea anonimilor. Firește, noi încercăm să avem și o altă pistă de lansare — ingineria, profesoratul etc.— dar gloria sportivă merită, oricum, mai mult.

Adrian Păunescu: Lucrurile trebuie rezolvate în perioada de glorie.

N. Nedef: Nu reușim să valorificăm destul de bine momentele, nu reușim să întreținem o flacără a ideilor care să contribuie la creșterea unei opinii pentru un mai mare respect față de sportivi, față de realizările lor. Noi am fost campioni mondiali în ziua de 10 martie, în 11 martie treaba s-a terminat, ce vom obține de aici înainte este cu totul altceva. Deocamdată, pe jucători trebuie să-i lăudăm pentru 10 martie. În principiu așa lucrăm și este una din căile care au dus la rezultatul cunoscut. Avem însă luciditatea de a fi realiști. De fapt, și atunci cînd eram slabi, noi, handbaliștii, eram pe locul trei în lume. Azi ne bucurăm, dar în mintea noastră ne gîndim deja ce vom face de acum încolo, ce greșeli am făcut pînă acum și trebuie să le îndreptăm. Și e bine așa.

Adrian Păunescu: Ce părere aveți de eliminările acelea, nu au fost exagerate? A fost aceeași măsură a jocului? Totuși, 16 minute în inferioritate numerică este mult. În «Sportul» s-a spus că arbitrul a fost bun.

N. Nedef: Una dintre luptele noastre permanente cu jucătorii este de a-i determina să creadă că trebuie să trecem peste arbitraj și să jucăm. Ei știu că și în sufletul nostru există îndoieli, dar vrem să-i convingem că arbitrii cu care avem contact rămîn cam aceiași la nivel național.

Adrian Păunescu: Tunisianul ne-a cam ajutat.

N. Nedef: La meciul Suedia-Spania arbitrul a venit să mă întrebe: nu-i așa că în repriza a doua am arbitrat bine? Și el arbitrase cum știți. Nu mai aveai ce spune, am spus că a fost un meci greu.

Adrian Păunescu: La un moment dat, am crezut că arbitrul îl va lăsa doar pe Penu cu nemții.

Gațu: Și tot ar fi bătut.

N. Nedef: L-am văzut la întoarcere, în tren, corectînd caietele copiilor, este profesor, un om ca acesta nu poate să facă așa ceva.

I. Kunst Ghermănescu: Ați deschis o discuție care nouă nu prea ne place, ea fiind periculoasă în fața jucătorilor, care întotdeauna sînt nemulțumiți de arbitri. Handbalul este un joc foarte greu de arbitrat, pentru că are așa-numita lege a avantajului — care este altceva decît la fotbal —, fiind deosebit de greu să judeci perfect faza în încîlceala aceea în care decizia trebuie luată în fracțiuni de secundă, mingea ajungînd, de multe ori, între timp, deja în plasă.

Adrian Păunescu: E adevărat, dar e totuși mai greu să fii jucător decît arbitru. Am văzut foarte bine cu toții, ne-a ajutat și Țopescu să vedem, n-a fost un arbitraj obiectiv. Era și greu să fie. N-a fost nici extrem de subiectiv, dar totuși, vorba lui Țiriac, a trebuit uneori să facem același punct de două ori.

C. Țopescu: Dacă acuzăm pe arbitri, supărăm pe Dumnezeul handbalului, care ne-a ajutat. Totuși, cele două semicercuri din finalul meciului, cine ar fi avut curajul să le fluiere? Nu ai cum dovedi la handbal că ai călcat sau nu semicercul.

Adrian Păunescu: Promoția nouă de jucători de 17-18 ani cum e?

N. Nedef: Deși tovarășul Kunst a arătat că există niște școli sportive, una dintre problemele cele mai actuale este aceea a reducerii decalajului dintre nivelul la care noi trebuie să evoluăm și nivelul campionatului nostru intern, ca și al valorii generației imediat următoare. Adică, la nivelul acesta al handbalului trebuie să se depună o muncă mult mai intensă, mai serioasă, mai metodică, spre a se scurta perioada în care jucătorii ajung la noi, la echipa națională, și trebuie să începi cu ei, la 20-21 de ani, o nouă învățătură.

O problemă pe care a trebuit să o rezolvăm au constituit-o perioadele lungi de pregătire în comun, care nu ne plac nici nouă și nici jucătorilor, dar ca să obținem rezultatele propuse trebuia să facem ceva cu totul excepțional. Nu se putea altfel.

Kicsid: Antrenorul ungurilor a zis că a remarcat ceva extraordinar în stilul de lucru al antrenorilor noștri. De exemplu, Birtalan, zicea el, îl tot purtăm de patru ani, dar abia acum a jucat. Și mai spunea că tehnicienii noștri au un ochi grozav, că aleg cîte un om din care e imposibil să nu scoată ceva, și nu orice, ci o vedetă.

Adrian Păunescu: Vedete care se coc pe tușă.

C. Țopescu: Ar mai trebui, poate, spus ceva. Echipa României este singura echipă din turneul final care a ajuns pînă în seara ultimului joc perfect sănătoasă și în perfectă formă fizică. Să spună băieții care este una dintre explicațiile acestui fapt.

Gațu: Am avut lîngă noi un om, pe doctorul Constantin Șerpe, unul dintre atuurile noastre-cheie, o personalitate despre care putem spune că a avut o grijă de noi la un moment dat enervantă. Am reținut o frază scrisă de Romulus Balaban în revista «Săptămîna», la un eveniment tragic pentru mine: «A murit ziaristul Petru Gațu, de profesie om». Doctorul Șerpe a avut pentru noi o grijă de adevărat părinte, fiind în primul rînd de profesie om. Ne scula dimineața, numai că nu ne spăla pe dinți, ne dădea cu fel de fel de pomezi, eu, de exemplu, am avut o lovitură la picior care în două zile s-a rezolvat, dar și după finală — cînd se uită, de obicei, durerile — doctorul Șerpe a venit și m-a uns în continuare. A fost cu noi în momentele cele mai grele, trăindu-le intens, am văzut cum îi tremurau mîinile cînd îi dădea lui Licu să inspire Diana. A suportat și foarte multe din partea jucătorilor, pentru că starea noastră de nervozitate se răzbuna față de primul om pe care îl întîlneam, și el era primul care ne întîmpina cînd ieșeam de pe teren.

Adrian Păunescu: Între dumneavoastră vă înțelegeți? Există o ierarhie, vă recunoașteți valoarea unul altuia?

Gațu: Noi sîntem o echipă foarte unită. Gruia a fost un mare jucător, am pierdut o mare personalitate, dar am cîștigat o echipă. Înainte toată lumea juca pentru Gruia. Acum toată lumea marchează.

Adrian Păunescu: Care a fost, după părerea dumneavoastră, cel mai bun jucător român al mondialelor?

Gațu: Penu.

(Toți ceilalți au răspuns Penu sau B[illegible] și Penu)

I. Kunst Ghermănescu: Vreau [illegible] abțin să răspund la această întrebare, [illegible] că eu nu am fost cu echipa, am fost [illegible] zentantul Federației internaționale de [illegible] bal și nu am văzut echipa noastră d[illegible] finală.

N. Nedef: Și eu mă abțin, pen[illegible] vreau să rămîn mai departe cu echipa [illegible] antrenorii, am dus o mare luptă pen[illegible] echipa României să fie o echipă și nu [illegible] zentată de numai unul-doi jucători. [illegible] României a fost cel mai bun jucător.

Adrian Păunescu: Eu zic Gațu.

C. Țopescu: Un ziarist german s[illegible] că o problemă a lor a fost dacă să-l ma[illegible] cineva pe Birtalan, pentru că dacă ie[illegible] om la Birtalan, Gațu nu respectă [illegible] regulă și face totul exact invers.

N. Nedef: Eu le tot spuneam col[illegible] noștri din R.D.G. să nu mai trimită [illegible] observatori la noi și să consume atît[illegible] culă de film, că pe teren se petrece [illegible] altfel.

C. Țopescu: Pentru o echipă de ha[illegible] trei elemente sînt determinante: să t[illegible] poarta, să ai un tunar care să tragă e[illegible] la poartă și o inteligență ieșită din c[illegible] care să conducă jocul. Aceștia sînt [illegible] Birtalan și Gațu. Totuși, sub ultima i[illegible] sie, zic că Penu a fost cel mai bun, [illegible] că ceea ce a făcut el în finală a fost [illegible] ordinar.

Gațu: Este ceva foarte obiectiv în[illegible] ce spune C. Țopescu. Mă flatează că du[illegible] voastră, Adrian Păunescu, mă simpa[illegible] dar eu consider că starul unei echi[illegible] handbal trebuie să fie cel care decide [illegible] unei întîlniri. Eu, personal, nu m-aș [illegible] capabil ca în momentul critic să-mi [illegible] răspunderea să trag la poartă cum a [illegible] Gruia în 1967. Sau să mă înalț și să ma[illegible] niște goluri decisive. Sau să stau în [illegible] și să suport niște mingi-ghiulele în [illegible] tirul unui Birtalan, căci fiecare echip[illegible] cîte un Birtalan. Am o stimă deosebit[illegible] de acești mari jucători. Am spus Penu [illegible] tru că la noi cel mai bun atac a fost apă[illegible] Singurul meu merit este că am reuș[illegible] concursul băieților, să creăm o priete[illegible] echipă, care ne-a ajutat foarte mult în[illegible] mentele grele.

I. Kunst Ghermănescu: Cunosc e[illegible] ția lui Gațu de cînd era începător. [illegible] în ultimii ani, a făcut un mare pr[illegible] sportiv, pricepînd că pentru a fi foart[illegible] trebuie să schimbe ceva în modul său [illegible] gîndi handbalul. Și de la marea plăce[illegible] care o avea de a face mereu cîte ceva [illegible] ordinar cu mingea, a înțeles că în ha[illegible] trebuie să fie cineva care să conducă i[illegible] gent, strategic, echipa, s-o orches[illegible]

Adrian Păunescu: Vă mulțumesc [illegible] mult că ați venit la noi, am fost onor[illegible] ne-am simți bine dacă și dumneavo[illegible] v-ați simți onorați că o revistă ca «Fla[illegible] vă omagiază ca sportivi buni și ca o[illegible] deștepți, pentru că, din păcate, deși [illegible] sportivi, unii nu sînt și deștepți. În dur[illegible] voastră salutăm și niște inteligențe. [illegible] probabil că nici n-ați fi învins. Crede[illegible] baza de masă despre care se vorbește [illegible] este important să existe, dar impo[illegible] este să existe și vîrfurile. Salutăm în dur[illegible] voastră și niște valori sociale. Cred [illegible] dimineața următoare finalei de la Berl[illegible] cîteva locuri din România s-a muncit [illegible] bine, oamenii au avut mai mult ch[illegible] treabă.

Gațu: Înainte de campionatul mo[illegible] l-am auzit pe Tudor Gheorghe într-un [illegible] tacol cîntînd poezia dumneavoastră «[illegible] tabila povară». Să știți că această p[illegible] a dumneavoastră a contribuit la s[illegible] morală bună a noastră în timpul camp[illegible] tului mondial. V-am ruga, dacă sînteți [illegible] bil, să ne-o recitați acum.

Adrian Păunescu:

Cine are părinți, pe pămînt nu în[illegible]
Mai aude și-n somn ochii lumii plîn[illegible]

. . . . . .

Că din toate, ce sînt, cel mai greu e [illegible]
Nu copil de părinți, ci părinte de fi[illegible]

. . . . . .

Cine are părinți încă nu e pierdut,
Cine are părinți are încă trecut.

. . . . . .

FOTBAL WELTMEISTERSCHAFT '74

:ontinuăm prezentarea echipelor cali-ıte pentru turneul final al Campionatu- mondial de fotbal.

R.D. GERMANĂ

atru tentative de calificare au eşuat: în 1958 .G. s-a clasat a treia în grupa preliminară, ă Cehoslovacia şi Ţara Galilor; în 1962 şi 6 — a doua, de fiecare dată după Ungaria; 1970 — iarăşi a doua, în urma Italiei. A :ea încercare a reuşit. Ea este urmarea unei nci serioase, în profunzime, care a cuprins ile, centrele de copii şi juniori, nu numai otbal, ci şi în alte sporturi (atletism, natație, otaj) în care R.D.G. a făcut mari progrese. echipă omogenă, foarte bine pregătită , motiv pentru care trece cu uşurinţă din rare în atac şi invers, promptă în speculare şelilor adversarului, extrem de periculoasă azele fixe (amintiţi-vă «episodul Leipzig») un spirit de luptă deosebit.

re în Jurgen Croy (27 ani) un portar calm sigur; sistemul defensiv este dirijat de ero»-ul Bernd Bransch (29 ani) — căpita- echipei; fundaşii laterali Lothar Kurbjuweit ani) şi Ioachim Fritsche (22 ani) — de tip modern, cu apariţii surprinzătoare în linia ofensivă, robuşti, atletici, rapizi — aplică un marcaj strict, om la om, pe toată suprafaţa terenului propriu; în atac, Peter Ducke (32 ani) a rămas acelaşi bun realizator, fin dribler, ambiţios, cu şut puternic şi mai ales cu o mare rutină în lupta cu apărătorii adverşi; pe extreme, Wolfram Löwe (29 ani) — cel mai rapid jucător al echipei, un fel de Johnstone al scoţienilor — şi Ioachim Streich (23 ani), revelaţia preliminariilor, care a înscris 7 goluri în 6 meciuri!

Antrenorul: Georg Buschner (47 ani) conduce echipa R.D.G. din anul 1970. Să-i dăm cuvîntul: «Noi reprezentăm actualmente o valoare europeană medie. Practicăm un joc direct, atletic, bazat pe calităţile fizice ale jucătorilor. Lucrăm intens pentru perfecţionarea tehnicii individuale. Dacă-l vom avea pe Kreische, accidentat în partida decisivă de la Leipzig, s-ar putea să furnizăm o mare surpriză».

Formaţia probabilă: Croy — Fritsche, Bransch, Weise, Kurbjuweit — Seguin, Kreische (Pommerenke), Lauck — Löwe, P. Ducke, Streich.

Cristian TOPESCU

TENIS

«paleta de aur»

Tenisul mic, în care rachetele obişnuite sînt înlocuite cu palete uşoare din scîndură sau placaj, regulile simplificate, dimensiunile reduse ale terenului şi ale plasei, intră în actualitate. Explozia de interes pentru tenis este atît de mare în unele ţări încît terenurile au devenit insuficiente. Şi astfel, cel puţin pentru copiii între 7 şi 11 ani, se recurge din ce în ce mai mult la acest mini-tenis. Ideea nu mi se pare rea, mai ales că o paletă uşoară poate evita eventualele deformaţii ale coloanei vertebrale şi că într-un astfel de joc copiii se pot întrece chiar de la început, sărind peste arida perioadă de strictă iniţiere. Iată, pe scurt, opiniile cîtorva antrenori care se ocupă de depistarea şi creşterea viitorilor campioni. **E. Modianu** (Cutezătorii): «Cele mai bune elemente ale secţiei le-am selecţionat în 1969, cînd am organizat la Palatul pionierilor un concurs de mini-tenis». **G. Bosch** (Tenis-Club Bucureşti): «Începînd de anul acesta, la T.C.B. tenisul mic va constitui prima treaptă a învăţării». **D. Viziru** (Steaua): «Cu ajutorul tenisului mic putem testa, deopotrivă, abilităţile şi interesul statornic pentru tenis, şi asta, pînă la urmă, înseamnă economie de energie şi materiale». **A. Bardan** (Şc. sp. 3): «Practic, în pregătirea fiecărui copil am cîştiga un an, dacă s-ar juca în şcoli mini-tenis».

Terenul redus, aproximativ jumătate din cel obişnuit, paletele ce pot fi confecţionate cu uşurinţă în atelierele de lucrări practice ale şcolilor, mingile uzate sau cele din cauciuc, existente în magazinele de jucării, ca şi înlocuirea plasei cu o simplă sfoară pot plasa acest frate mai mic al tenisului oriunde există cîţiva metri paraţi liberi. Momentul introducerii tenisului mic printre întrecerile pionierilor şi şcolarilor mi se pare foarte favorabil. Copiii vor imita gesturile campionilor văzuţi la TV, iar regulile aproape că nu mai trebuie învăţate, se ştiu. Nu e greu de anticipat interesul pe care l-ar stîrni organizarea unor concursuri de tenis mic. S-ar putea juca pe clase şi interclase, pe străzi şi interstrăzi. Vor apărea nuclee care ulterior, odată cu amenajarea terenurilor regulamentare, ar putea deveni puternice centre de tenis. Mă gîndesc la localităţile unde — fireşte — există televizoare, nu şi terenuri de tenis. Şi unde un viitor Năstase ar dori să-l imite şi el pe cîştigătorul rachetei de aur.

Comisia de tineret din cadrul Federaţiei române de tenis elaborează în prezent un regulament unic. Dar eu cred că principalul aport în introducerea acestui joc în întrecerile copiilor îl poate aduce Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor. Şi mai cred într-o viitoare competiţie de amploare care s-ar putea numi «Paleta de aur».

Stefan GEORGESCU

SĂPTĂMÂNA SPORTIVĂ

EXISTĂ UN BENTU ŞI ÎN BASCHET? Un tradiţional derby din baschetul românesc, me- ciul Dinamo–Steaua (91 ... dinamovişs- un zero, că nu adaugă pe C.E.C., unde asemenea fantezii se lasă cu închisoare, la 15 000, la fel. Ce şi-or fi zis stimabilii? «Sport de masă?! ...ge la ...

POŞTA SPORTURILOR

›unct ochit - punct lovit: inima mea

Sportul e *ca viaţa*. Această afirmaţie o face deobşte cel care se apropie de sport din ară. Celălalt însă, cel care practică sau a acticat sportul, care-l *trăieşte*, este de altă rere. Cel care ştie gustul bucuriei unei :torii în arenă, pe pistă sau pe ring; cel care artă în carnea lui, pentru totdeauna, amin- ea durerii unui placaj sau a infernalului fizic şi psihic ivit în punctul critic al cursei lungă distanţă; cel care ştie că spaima re- ›gradării dintr-o divizie este infinit mai untă decît aceea a retrogradării pe un stat funcţiuni; cel care a fost scos din cursă nedrept; cel care a îmbătrînit, la 18 ani, tr-un singur sezon de aşteptare pe tuşă; cel re, la ora fatidică a retragerii, rîde cu braţele cărcate de flori, în faţa tribunelor festive, r interior îşi trăieşte condiţia bruştei sin- rătăţi, pentru că nici un glas din zecile de i nu-i strigă, măcar de circumstanţă: mai mii! — acesta, adică *cel implicat*, nu va fi acord că sportul e *ca* viaţa. El vă va spune simplitate, ca toţi cei în cunoştinţă de cauză, *sportul* e *viaţă*, ca orice realitate umană. Depun ca mărturie cîteva scrisori de la respondenţi care declară că au făcut sau încă ai fac sport. Care deci privesc din interior, ică de-acolo de unde nu tabela de marcaj are în prim-plan. *O mamă de schior* (Barbu na, *din Predeal)* se arată neliniştită pentru ›tul că fiul ei, Barbu Florin, lăcătuş, vice- mpion la juniori, n-a fost chemat, de un an, nici o competiţie. «Născut şi crescut la edeal, aflat de la vîrsta de patru ani «pe ›age», cum se spune pe la noi, acum s-a făcut suz, închis în el, şi cînd îl întrebăm răspunde ›ar atît: «nu ştiu nimic, nu vor să mă bage cursă». Cum să-i redau zîmbetul?» Dar ›ate că aici e vorba de eterna şi îngăduita biectivitate maternă. Un «*simplu sufletist*» lelu Ionele, Bd. 1 Mai, bl. 6, Craiova) evocă stinul fundaşului Iulică Popa, revelaţia lotu- i definitiv pentru Guadalajara, stopat în agul unei cariere prodigioase de o afecţiune rdiacă. «Acum este salariat la Electroputere student la I.S.E. Dar ce e în inima lui cînd vede uitat tocmai de cei care-l ridicau în slăvi? N-ar putea fi ajutat şi el, redat sportu- aşa cum a fost ajutat, într-un necaz simila dinamovistul Stoenescu, prin interesul şi om nia clubului lui, a unor oameni de inimă şi suflet?» Dar poate că aici e vorba de o fi predispusă melodramatizării. «*Un militant a sportului, aprig duşman al alcoolului, tutunului şi cafelei, dar şi al faulturilor de pe teren sau din culise*» (I.M. Savel, Griviţei 190, Bucureşti) ne atrage atenţia asupra nedreptăţii făcute unui sportiv exemplar, atletul Mihai Zaharia, recordman naţional, «primul român care a sărit peste 8 metri». Acesta, ni se scrie, a fost frustrat de participarea la europenele atletice de sală de la Göteborg. I-a fost preferat un *triplusaltist*, scos mai bun, în concursul de selecţie, prin manevrele incorecte ale arbitrilor. «În prezent, Zaharia este văzut zilnic la sala «23 August», pregătind cîţiva tineri. Vorbind cu aceşti copii, am rămas înmărmuriţi cît de frumos mi l-au descris, cîtă dragoste poartă ei antrenorului, pedagogului, omului Mihai Zaharia». Dar să zicem că aici e vorba de o confuzie între valoarea performanţei şi valoarea etică...

Şi să precizăm că pentru cazurile de mai sus se cer rezolvări sau lămuriri concrete (nu mă îndoiesc că le vom primi de la forurile şi persoanele vizate în scrisori: cluburile «Braşovia», A.S. Armata-Braşov şi Universitatea-Craiova, Federaţia de atletism, antrenorii Eveline Ghimpu şi Zîmbreşteanu). Pînă atunci, însă, să reţinem gesturile de aleasă sensibilitate ale corespondenţilor noştri, gesturi care mi-au mers la inimă (punct ochit — punct lovit!) şi, bineînţeles, ideea că, pentru cel implicat, sportul nu este *ca viaţa*, ci *viaţă*. O fi el sportul un joc, dar dacă din pricina lui un băiat de la munte şi-a pierdut zîmbetul... şi dacă, de undeva, de pe Jiu, ne priveşte cu reproş un fundaş al tristei figuri... şi dacă omului care sare cel mai departe i se pun nedrept greutăţi la glezne... atunci, ce joc mai este ăsta, arză-l-ar focul!

Petre DRAGU

CRONICA DE TREI SECUNDE

triumful găinii

E foarte bine că pe lumea asta, și mai ales la ora asta, cineva s-a gîndit și la găini, la puterea lor de creație, la forța lor de procreație, la demnitatea lor, la dreptul lor de a candida pentru un premiu, la orgoliul lor, la mijloacele prin care găina să se poată manifesta și afirma plenar în viața internațională, dacă nu a oamenilor, măcar a lor, a galinaceelor. Era și timpul. Era timpul să se ia o măsură serioasă pentru reabilitarea găinii. Oamenii nu numai că le-au mîncat fără milă și scrupule, dar le-au și umilit — ceea ce e uneori mai cumplit decît o devorare, fie ea numită supă sau friptură. Cunoscuta expresie: «e la mintea cocoșului» stabilea, de mult, o discriminare nedreaptă și dureroasă, de o evidență brutală, pe care — mă întreb de cînd am auzit-o, din întîia primară, mi se pare — nu știu cum găina a putut s-o suporte, fără a se revolta, fără a crîcni, continuînd să producă ouă, purtîndu-și crucea...

De mult mă gîndesc — mai ales atunci cînd înmoi sfînta bucată de pîine în minunatul gălbenuș al unui ou — la un imens și mondial protest al găinilor pentru a sili oamenii să renunțe la această expresie infamă în definirea și înjosirea adevărurilor prea banale: «e la mintea cocoșului»... Ce ar fi — mă gîndesc în timp ce simt în cerul gurii bunătatea infinită a gustului de gălbenuș — ca găinile să nu mai producă ouă, atîta timp cît nu se abrogă stupida, scandaloasa calomnie la adresa inteligenței lor? Să exercite un șantaj, adică. Ele nu au multe metode de a teroriza lumea lor înconjurătoare. Nu pot deturna avioane, oricît de înaripat e universul lor. A ataca, ici-colo, cotețe, luînd ostatici, a apela la fabule, la un limbaj esopic, la parabole și alte asemenea găinării cu o moralitate la urmă — e la mintea cocoșului, deci și a găinii, că nu mai are eficiență fiindcă toate acestea-s idei omenești cu care galinaceele nu au si nu au avut vreodată ce face, așa cum o dovedește prea bine soarta lor. Antropomorfismul nu e forța lor.

Încît — m-am gîndit de mult, ani și ani, căci de ani și ani șterg bine farfuria de ultimele urme, cele mai dulci, ale gălbenușului — nu le-ar fi rămas decît să apeleze la o grevă a ouatului, înfricoșînd cocoșii cu stingerea speciei, silindu-i să discute cu oamenii, să ducă tratative ample cu bipedele, încercînd să-i convingă că, dacă nu renunță la expresia inacceptabilă și inadmisibilă, ei, oamenii, nu vor mai putea să se hrănească «la capac» sau cu jumări și nici să mai emită proverbe nemuritoare ca acelea, de pildă, cu oul și boul. Oamenii — se știe — țin mai mult la înțelepciune decît la hrană și sînt sigur că n-ar fi fost dispuși să renunțe la proverbe care constituie chintesența inteligenței lor.

Acum — fiindcă nu sînt pesimist, fiindcă, spre binele meu, nu sînt deloc convins că știu tot ce se petrece în lume, fiindcă tot spre binele meu nu-mi place deloc să fac pe cocoșul bine informat — mă gîndesc, trecînd la felul doi, că n-ar fi exclus ca asemenea tratative să fi avut totuși loc între galinacee și oameni, arma oului să se fi dovedit redutabilă, și astfel să se explice acest măreț concurs care se anunță pentru 27 iulie 1974, fie și în micuțul orășel Pittsfield din statul Maine (S.U.A.), unde sînt invitate toate găinile din lume pentru a da la lumina blîndului soare cel mai mare ou din lume. E o mare victorie a găinii. E un indiscutabil triumf al oului și chiar al ideii de ou. Ar fi o catastrofă ca găinile să rateze această uriașă șansă, să nu se pregătească intens și serios pentru această epocală încercare, să constatăm la 27 iulie că ouăle ouate sînt normale, ouă ca toate ouăle, fără o a patra dimensiune... Ar fi deplorabil ca după marea probă din vară, oamenii să rămînă justificat la vechea prejudecată că oul cel mai interesant, din cîte ouă s-au produs în lume, a fost blestematul acela de ou al lui Columb. Cu toate riscurile, cu oricîte sacrificii, găinile — nici în ruptul capului, cum se zice — n-au voie să bagatelizeze acest concurs.

Radu COSASU

MAPAMOND '74

după ei, potopul?

Trebuie să recunoaștem că, după semnalul de alarmă tras la scară planetară cu trei ani în urmă cu privire la multipla poluare, lucrurile s-au mai calmat între timp și lumea a început să dea uitării angoasele născute din avertismentele ecologilor. O stare de autoliniștire s-a așternut peste conștiințele vremelnic și trecător traumatizate.

Problema a căpătat însă un tot mai accentuat aspect politic și adevăratele angoase abia încep. Multipla poluare sub formele ei cele mai grave nu reprezintă decît efectul apetenței de resurse a unui număr minoritar de state, izvorîtă nu atît din necesitatea acoperirii nevoilor reale, cît din stimularea continuă și exagerată a consumului ca principală sursă de profituri.

«Nu lăsa pe mîine ceea ce poți consuma azi» a devenit un fel de slogan al risipei, în spatele căruia se ascunde obtuza atitudine a tuturor celor care dintotdeauna au mîncat cu o lingură prea mare: «După noi, potopul!»

S-ar putea însă ca potopul să vină înainte de «după» și este greu de spus dacă în arca noului Noe vor mai avea loc și cei cărora puțin le-a păsat de amenințare. Autoliniștirea vine și din convingerea tot mai trîmbițată că omul a știut să iasă întotdeauna cu fața curată din propriile-i erori ecologice și că lucrul acesta va continua și în viitor, la nesfîrșit. Că mereu s-au descoperit alte resurse și că pe pămînt un singur lucru este inepuizabil: *Inepuizabilul*. Și atunci, consumați. Devorați. Aruncați.

O singură țară care nu reprezintă decît 6 la sută din populația globului — SUA. — consumă numai întru propria bunăstare un sfert din producția mondială de oțel și îngrășăminte, 40 la sută din celuloza pămîntului, 36 la sută din combustibilii fosili ai planetei, 20 la sută din întreaga cantitate de bumbac, devorînd recoltele de pe o zecime din suprafețele agricole ale Terrei, în plus față de ceea ce produc propriile ei ogoare. «Bogăția» ei se dublează la fiecare 17 ani, dar ea nu este în stare să rezolve sărăcia și șomajul din propriile ei zone de mizerie.

Harrison Brown, un reputat savant american, a calculat că, dacă lumea întreagă ar vrea să atingă nivelul de trai al americanului «mediu», toate minele și toate uzinele metalurgice ale globului ar trebui să lucre fără întrerupere timp de șase decenii num ca să se acopere necesarul în metal pent un consum egal.

Criza energetică precede o inevitabi criză a metalelor. «Inepuizabilul» s-a dov dit epuizabil și rezervele cunoscute pînă a de aur, argint, platină, plumb, zinc nu v acoperi la consumul actual nevoile a m mult de două decenii. Cuprul și tungsten vor ajunge încă 30 de ani. Aluminiul, nich lul, cobaltul, magneziul și molibdenul lasă o scadență de șapte decenii. Fierul - o sută de ani.

Frumoase perspective, nimic de zis. Poa că n-am fi crezut în ele, poate că le-am socotit exagerate, dacă omenirea n-ar fi fo atît de brusc și de brutal lovită de cri energetică. Și totuși, cadrilul consumul continuă. Cele patru mișcări ale lui sîn extrageți cît mai mult și pe cît posibil d resursele altora, produceți cît mai reped vindeți cît mai profitabil și aruncați. Pri cipalul nostru dușman este durabilitat bunurilor produse. Nimic nu trebuie reziste prea mult folosirii, automobile sînt făcute ca, practic, să se dezintegre după prima sută de mii de kilometri parcur frigiderele pentru doi-trei ani, pantofii pe tru mai puțin de un anotimp, îmbrăcămint cît să țină pînă la rapida schimbare a mode Perisabilul este ridicat la rang de virtut O lume «modernă» trebuie să scoată p piață cît mai multe lucruri inutile sau ap rent utile de luat ochii cumpărătorul ademenit să-și pună semnătura pe achiziții în rate.

Unde s-ar duce rentabilitatea dacă aut mobilul ar fi făcut să dureze douăzeci c ani, frigiderul o viață întreagă, pantofii tre patru ani și hainele ni le-am putea lă moștenire? Poluarea este un fleac trecăto mama-natură le va rezolva pe toate, cine de vină că alții nu s-au «gospodărit» la tim și nu au, și nu pot avea decît dacă dau de voltaților cea mai mare bucată din prăjitur

Nu, dacă aparent lucrurile s-au m «calmat» cu privire la alerta ecologică, d monul poluării a fost identificat și un a potop se anunță înainte de «după».

Ioan GRIGORESCU

DE TOATE PENTRU TOȚI

COMPUTER ANTIFOC

Pompierii din Glasgow utilizează un computer în care au fost depozitate toate informațiile necesare privitoare la 10 000 de imobile din zona lor de acțiune. În clipa declanșării unui incendiu, ordinatorul transmite mașinilor de intervenție date precise privind imobilul afectat: starea construcției, dispoziția scărilor de incendiu, dispoziția eventualelor elemente inflamabile, repartizarea locatarilor etc.

VINDEM FASOLE

Obligat, ca toți colegii lui de branșă, să-și lucă activitatea la trei zile pe săptămînă, forul Harvey din Dagenham (Anglia) s-a scurcat binișor. A pus în vitrină un anunț «Vindem fasole» (magazinele alimentare fac excepție de la programele restrictive). În prețul de vînzare — ceva mai ridicat decît cel de pe piață — este inclus și un pieptănat gratuit.

NU MODUGNO, CI ZANICCHI

Ultima ediție a festivalului de muzică ușoară italiană de la San Remo s-a încheiat — pretind unii comentatori — cu o surpriză. Cînd toată lumea se aștepta ca premiul să-i revină lui Domenico Modugno, juriul a proclamat-o cîștigătoare pe Iva Zanicchi, interpreta melodiei «Ciao, cara, come stai?».

S-A RUGAT, DAR TOT DEGEABA!

Iată un caz relatat de The Irish Times din Dublin: «Corespondentul nostru din Clarecorris ne informează că bicicleta unui țăran fost furată din curtea fermei sale cu vreo se săptămîni în urmă. Zilele trecute, el a rit-o în oraș în fața unui magazin și a plecat ea. Înainte de a ajunge la fermă, el s-a oprit biserică să mulțumească Domnului că l-a ajutat să-și dobîndească bunul său. Dar se par că s-a cam grăbit: cînd a ieșit din biseric bicicleta dispăruse din nou»

ULTIMA ÎNCERCARE

În anul 1973, în școlile newyorkeze au fo înregistrate numeroase agresiuni atît împo triva cadrelor didactice, cît și a elevilor. Mă surile de securitate luate de autorități dove dindu-se insuficiente, asociațiile de învățămin au difuzat un manual ilustrat conținînd măsu de autoapărare contra răufăcătorilor, manu în paginile căruia se pot găsi asemenea rec mandări: «Dacă un răufăcător înarmat se apro pie de profesoară, elevii o vor avertiza rîzîn în hohote sau bătînd din palme»; «Dacă rău făcătorul este neînarmat, folosiți un simpl creion care poate deveni o eficace armă d apărare» etc. Cît de eficace, rămîne de văzut

VIZITATORUL NELINIȘTIT

«A fost teribil de drăguță și agreabilă pîn a început să bea — declară o tînără femeie l un post de poliție din Albuquerque (statu New Mexico — S.U.A.) — dar după ce a bău un flacon de demachiant, unul de loțiune emo lientă și picături pentru ochi, a început să n bombardeze cu diferite obiecte». Au fost ne cesari cinci polițiști și 6 membri ai familie tinerei femei pentru a imobiliza vizitatoru agresiv, care nu era decît o maimuță!

ASISTENȚA MEDICALĂ CARE TE ÎMBOLNĂVEȘTE...

Unul din cei mai ridicați indici de scumpir din S.U.A. este acela al tarifelor de spitalizare 100%. O zi de tratament într-un spital oarecar a ajuns pînă la o sută de dolari, iar tendinț este de continuă creștere. Comentînd feno menul, ziarul «Freedom» (Libertatea) fac această amară glumă: «Este de ajuns să exami nezi tarifele de asistență medicală ca să t îmbolnăvești de-a binelea».

CRONICA EVENIMENTELOR INTERNAȚIONALE

duel s.u.a. — europa de vest

ntre S.U.A. și Europa occidentală, în pri-
l rînd între Washington și Paris, a inter-
nit săptămîna trecută o încordare mai
osebită decît cele precedente, apreciată
«International Herald Tribune» ca «o
plăcută ceartă de familie» și de «Neue
rcher Zeitung» ca «o nouă criză în alian-
atlantică», fără să se mai știe a cîta.

Primele semne ale acestei crize au apărut
m un an, cînd Washingtonul a lansat ideea
oii Carte a Atlanticului», față de care
ropa a reacționat prompt și a cerut lămu-
i suplimentare. Consultările în această
oblemă au continuat aproape fără între-
pere, atrăgînd atenția observatorilor; ceva
rea a nu fi în regulă. Acest ceva a ieșit la
rafață în cursul conferinței privind ener-
, ținută în februarie la Washington, unde
J.A. au propus aliaților «un program de
operare în șapte puncte» pentru soluțio-
rea problemelor energiei, încercînd să
tituie prin aceasta «un cod de conduită»
țărilor dezvoltate consumatoare de petrol
relațiile lor cu țările producătoare, înde-
ebi cu cele arabe. Franța a refuzat să se
scieze mai multor paragrafe din comuni-
ul conferinței, insistînd asupra cooperă-
directe a Europei, lipsită de petrol, cu
ile arabe și dovedind prin aceasta că între
mbrii C.E.E. există divergențe politice se-
ase.

Au urmat afirmațiile secretarului de stat
S.U.A., Henry Kissinger, făcute săptămîna
ecută la o conferință cu soțiile congresme-
or americani, interpretate de «Le Monde»
sensul că S.U.A. sînt nemulțumite «în spe-
l de Franța și în general de Europa». Fără
știe că în sală se află ziariști, secretarul de
t a spus: «cea mai mare problemă pentru
litica externă a S.U.A. este Europa», nu
versării tradiționali ai Statelor Unite.
terior, Kissinger și-a cerut scuze în pu-
c, întrucît sugerase că lipsa de încredere
blică a pus în umbră legitimitatea celor
i multe dintre guvernele europene de
pă primul război mondial.

Între timp, pe coperta revistei franceze
e Point» a apărut un uriaș vultur american
re-și întinde, în zbor, umbra deasupra
tregii Europe Occidentale, iar președin-
le Statelor Unite a avertizat cu retragerea trupelor din Europa de vest dacă ea nu va coopera cu S.U.A. și pe tărîm economic și politic. Aceasta a fost, după «Le Figaro», o «relansare a polemicii». S-a creat, astfel, o «atmosferă din ce în ce mai gravă, de neîncredere, între S.U.A. și Europa occidentală, îndeosebi Franța». Se apreciază că problema este fundamentală și ea nu poate fi evitată multă vreme fără consecințe serioase. Dealtfel, purtătorul de cuvînt al Casei Albe anunța acum cîteva zile că președintele S.U.A. nu va mai merge în Europa pentru a participa la cea de-a 25-a aniversare a NATO.

Actuala înfruntare dintre «inteligența și forța» Washingtonului și «floreta intelectuală» a Parisului are ca obiect principal noțiunea de «partenership» lansată de fostul președinte John Kennedy, prin care se încerca să se definească alianța atlantică drept o problemă comună a S.U.A. și Europei unite. Cum însă europenii simt și afirmă că alianța NATO a trecut, se pare, pe planul al doilea în schemele politice ale S.U.A., ei sînt susceptibili la orice modificare a partenership-ului și la lansarea unei noi Carte a Atlanticului. Francezii susțin că inițiativa de a deschide un dialog direct cu arabii în probleme economice, inclusiv în cea a petrolului, — despre care Kissinger a fost informat la 4 martie, la Bruxelles de reprezentanții C.E.E., — nu este o invenție franceză, ci o consecință a crizei petrolului resimțită de toate țările Europei.

De o parte și de alta a Atlanticului se aud voci care cer ca divergențele să nu fie dramatizate, întrucît ar fi vorba doar de un dezacord asupra «consultărilor prealabile» dintre aliați în acțiunile pe care le întreprind în relațiile cu țările producătoare de petrol. În același timp, acest dezacord tinde să devină un duel între Kissinger și Jobert, ministrul de externe al Franței, cu personajele cărora caricaturiștii și comentatorii occidentali au mult de lucru, ceea ce nu face decît să înrăutățească situația.

«Neplăcuta ceartă de familie» se dovedește, așadar, un teren propice pe care «otrava se împrăștie» cu consecințe serioase asupra alianței atlantice.

Florea ȚUIU

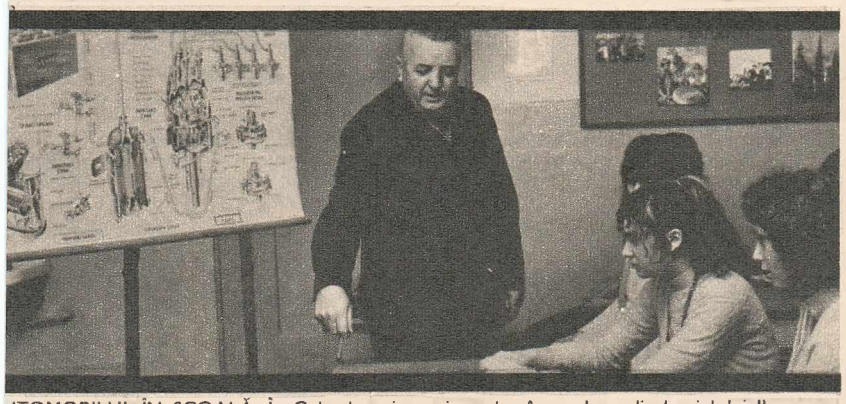

UTOMOBILUL ÎN ȘCOALĂ. În Cehoslovacia s-a introdus în unele școli ale ciclului II un nou biect de studiu neobligatoriu: cursul de conducere a automobilului. La liceul din Milevsku (regiu-a Cehiei de sud), acest curs îl urmează 30 dintre cei mai buni elevi. Și astfel termină școala nu imai cu diplomă de bacalaureat, dar și cu carnet de conducere.

apă, pur și simplu apă

Săptămînalul ilustrat vest-german «*Bunte*» propus, nu demult, cititorilor săi un uprinzător documentar despre apă. Nu espre compoziția chimică și răspîndirea oei pe glob, nici despre probabilitatea au improbabilitatea existenței apei și pe te planete, și nici măcar pentru a reaminti ă fără apă nu există viață. Revista înfățiează date generale, teribil de banale, dar u mai puțin tulburătoare cu privire la antitatea și calitatea apei pe care o bea etățeanul vest-german sau care îi servește ă se spele pe dinți și pe mîini, la apa fără e care gospodina nu ar putea pregăti upa și nici întreține curățenia casei, edilii rașelor ar fi incapabili să asigure aspectul ivilizat al străzilor și verdeața parcurilor, ar industria ar fi paralizată.

Datele și cifrele prezentate de revistă u lasă nici o îndoială: în Republica Federală Germania se profilează o criză a apei. Privită mai ales în perspectiva anilor viitori, problema nu este deloc liniștitoare.

În anul 1972, acoperirea necesităților de apă potabilă, sporite datorită Olimpiadei, au determinat o pompare suplimentară pentru extragerea apei din stratul freatic din care se alimentează capitala bavareză. Numai că această hiperpompare a avut ca rezultat direct scăderea nivelului din strat la sub 1 metru, nivel considerat de alarmă. Nici în landul Hessen lucrurile nu stau mai bine. Și aici s-a pompat pînă la scăderea nivelului apei freatice sub un metru, ceea ce a determinat autoritățile să oblige unitățile industriale să se aprovizioneze exclusiv cu apă din Rin. Rezultatul a fost o oarecare creștere a nivelului stratului subteran.

Natura asigură Germaniei federale, prin ploi și zăpezi, o cantitate totală de peste 205 miliarde kilometri cubi de apă. Din această cantitate gigantică însă, doar 10,4 miliarde (5%) asigură permanența straturilor subterane, restul apei se irosește. Dar necesarul de consum pentru anul 1971, de pildă, a fost de 12,2 miliarde. Diferența de peste 2 miliarde kilometri cubi de apă potabilă a trebuit procurată pe alte căi. La ora aceasta, în circa 25 000 000 de gospodării din R.F. Germania se folosește pentru nevoile casnice apă extrasă din fluvii și rîuri. Pentru anul 2000 se estimează că necesitățile de apă purificată din rîuri vor crește cu cel puțin 23 miliarde de kilometri cubi. Așadar, apa rîurilor devine marea speranță în lupta pentru apă.

Și cu asta trecem de la aspectele cantitative la cele calitative ale problemei.

Rinul, principalul fluviu al țării, va trebui să asigure, în perspectivă, apă potabilă pentru circa 19 milioane de vest-germani. Ei bine, Rinul cîntat de poeți și muzicieni, Rinul, în apele căruia încă acum un secol se mai pescuiau, anual, somoni în valoare de 3 000 de mărci aur, Rinul acesta este denumit astăzi cu tristețe «Kloake Rhein» — Rinul murdar. După calculele unui institut de specialitate, apele Rinului se încarcă, de la intrarea în țară — la Basel — și pînă la frontiera olandeză, cu 24 000 000 de tone de impurități și materii toxice. Pe Rin călătoresc zilnic 3 tone de arsenic, 450 de kilograme de mercur, 3 000 de tone de sare, 16 000 de tone sulfați, 2 200 de tone de nitrați, 100 de tone de fosfați și altele. Instalațiile menite să purifice apa sînt extrem de costisitoare — numai în Ruhr se cheltuiesc miliarde pentru îndiguiri, stații de epurare fizică și chimică etc. — iar apa obținută, departe de a întruni calitățile igienice strict necesare, mai este și lipsită de gust. O analiză recentă a apei de băut din Wiesbaden, obținută din Rin, stabilește existența unei cantități — mult peste normă — de substanțe organice și microorganisme nocive, care numai printr-o filtrare naturală în pămînt ar putea dispărea cu totul.

Această apă cu totul nesatisfăcătoare din punctul de vedere al calității devine din zi în zi mai scumpă. Între anii 1960 și 1970, taxele comunale pentru apa de consum au crescut cu 84%, o adevărată rată de inflație, iar economiștii anticipează că în anul 1990 apa va fi mai scumpă decît berea.

Situația actuală și mai ales perspectiva întunecată pentru viitor nu lasă indiferenți pe nici unul din factorii responsabili din administrație, din știință, din economie. Se elaborează planuri de aplicabilitate imediată sau de perspectivă pentru economisirea apei, pentru împiedicarea sau, cel puțin, limitarea proceselor vaste de degradare a apei, pentru îmbunătățirea și ieftinirea metodelor de purificare ș.a.m.d. Unele planuri merg foarte departe, pînă la utopie chiar. Așa, de pildă, se preconizează obținerea de apă potabilă din dezghețarea aisbergurilor din mările nordice și aducerea apei, prin conducte, pînă în sudul țării. Cele mai realiste planuri sînt însă acelea care, vizînd aspectele esențiale ale problemei, mergînd la cauze, își propun rezolvarea crizei apei prin acțiuni energice pentru restabilirea echilibrului din mediul ambiant. Printre acestea, se are în vedere în primul rînd regenerarea pădurilor din Germania federală, proces vast, dar care ar asigura sporul de apă necesar anului 2000 nu prin purificarea, scumpă și incompletă a apelor rîurilor, ci pe calea folosirii raționale a apei de ploaie, al cărei sens figurat ar trebui repudiat din respect pentru o aspră realitate a lumii contemporane.

E. DASCĂLU

SUB AMENINȚAREA CU MOARTEA

cazul barbarei mackle (4)

Răpitorul nu l-a chemat la telefon pe pastorul Biain, ci pe un alt pastor, și nu la ora 23, ci la ora 22,30. De astă dată instrucțiunile erau clare. Ieșind din oraș spre vest, Mackle trebuia s-o ia pe șosea, apoi pe un drum de pămînt la stînga.

«Deodată — a relatat mai tîrziu Mackle — i-am văzut mașina. Era la dreapta, la circa 10 metri, cu toate farurile stinse. Am închis contactul, am lăsat farurile aprinse și am coborît. Am așezat valiza în mijlocul drumului și m-am întors; am pornit din nou în marșarier și m-am îndepărtat».

Era exact miezul nopții. După circa treizeci de minute, F.B.I.-ul a cercetat locul. Valiza dispăruse.

PATRICIA POINTEDEXTER RĂSPUNDE ÎN SILĂ LA TELEFON

Răpitorul făgăduise că în cele douăsprezece ore care aveau să urmeze depunerii banilor va dezvălui locul unde se află Barbara. Acum, cele douăsprezece ore trecuseră. F.B.I.-ul și Mackle așteptau.

...Închisă în ladă, Barbara pierduse șirul orelor. Nu mai îndrăznea nici măcar să se miște. Băuse toată apa. Suferea mai cu seamă din pricina frigului și a umezelii. Spaima pe care i-o dădeau întunericul și singurătatea o împiedica să gîndească.

În acest timp, telefonista secției F.B.I. din Atlanta, Patricia Pointedexter, o blondă destul de atrăgătoare, se pregătea să se ducă la masă. Îi era foame, dar și mai important era că la micul restaurant unde urma să ia masa trebuia să întîlnească un domn care nu-i era tocmai indiferent. E ușor de înțeles cu ce simțămînt s-a întors din drum, la ora 12,57, ca să răspundă la telefon:

— F.B.I., secția Atlanta, vă ascult...

— ...În legătură cu Barbara Mackle...

Patricia era plictisită, grăbită și, oricum, nu auzise de nici o Barbară.

— Să vă dau mai bine legătura cu un agent...

— Nu, nu. Notați dumneavoastră, pentru că nu mai chem. Lada se găsește la...

În următoarele minute agenții F.B.I. au pornit din diferite puncte, cu 30 de mașini, spre Barbara. Identificarea locului indicat de răpitori se dovedi însă destul de anevoioasă, astfel încît se făcuse ora 16 și Barbara nu fusese găsită.

Apropierea nopții îi îngrijora foarte mult pe agenți. Dar iată că doi dintre aceștia, pe nume Capazella și Kenmur, urmînd o cărare îngustă, printre tufișuri, au observat pe o suprafață netedă un strat de frunze uscate cam prea bine așezate. De sub frunze a apărut un pămînt roșu, proaspăt săpat.

(Barbara Mackle: Deodată am auzit — pentru prima oară după o vreme atît de îndelungată — un zgomot. Am oprit ventilatorul și am ascultat. Nimic. Am început să bat cu disperare în pereții de lemn care mă strîngeau. Curînd am auzit o voce de om care striga: Barbara, Barbara, sîntem noi, F.B.I.!...)

Era ora 16,32, cînd, după ce au săpat cu înfrigurare, agenții au putut s-o scoată pe Barbara din ladă.

36 DE ORE BOGAT

Urma lui Steven Krist, alias Deacon, a fost găsită imediat. Chiar în ziua eliberării Barbarei, un comerciant de material nautic din West Palm Beach a anunțat F.B.I.-ul că a vîndut o barcă cu motor unui om avînd semnalmentele care fuseseră comunicate în toată zona. Comerciantul a devenit bănuitor cînd clientul a plătit suma, care era destul de mare, numai în bancnote de 20 de dolari. În plus, înainte de a porni cu barca, el a întrebat dacă rezerva de benzină îi permite să ajungă pînă în insulele Bahamas.

În mai puțin de 30 de minute, două elicoptere ale marinei au început să cerceteze traseul spre insulele Bahamas, dar pînă la căderea întunericului nu au obținut nici un rezultat. În timpul nopții, însă, cuiva i-a venit ideea că ar fi posibil ca fugarul să fi dat, în mod intenționat, o indicație greșită, ori să se fi răzgîndit pur și simplu. El ar fi putut, de pildă, să încerce să ajungă în Golful Mexic pe firul apelor interioare care străbat peninsula Florida. Ideea s-a dovedit a fi bună; un mecanic de la ecluza situată la ieșirea din lacul Okeechobee și-a amintit de un călător ale cărui semnalmente corespundeau cu cele ale fugarului. În noaptea următoare, 150 de membri ai poliției locale, ajutați de 85 de agenți ai F.B.I.-ului, l-au găsit pe răpitor într-o insuliță pustie din Golful Mexic, dormind într-un tufiș. Asupra lui se afla întreaga sumă plătită de Robert Mackle drept răscumpărare, mai puțin costul bărcii cu motor. Krist, alias Deacon, fusese bogat doar 36 de ore.

Mai dificilă s-a dovedit a fi descoperirea complicei sale, care, înspăimîntată, a fugit din Miami încă de la primul schimb de focuri și s-a ascuns sub un nume fals în Oklahoma, unde s-a angajat la un restaurant.

Procurorului nu i-a fost greu să dovedească premeditarea, întrucît Krist a lucrat zile întregi la confecționarea lăzii în care avea s-o închidă pe Barbara.

Deși s-a cerut condamnarea sa la moarte, sentința s-a mărginit la condamnarea pe viață; iar Ruth Eiseman, acuzată de complicitate la răpire, a fost condamnată la 7 ani închisoare.

A. BUCIU

RACUL

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ 5

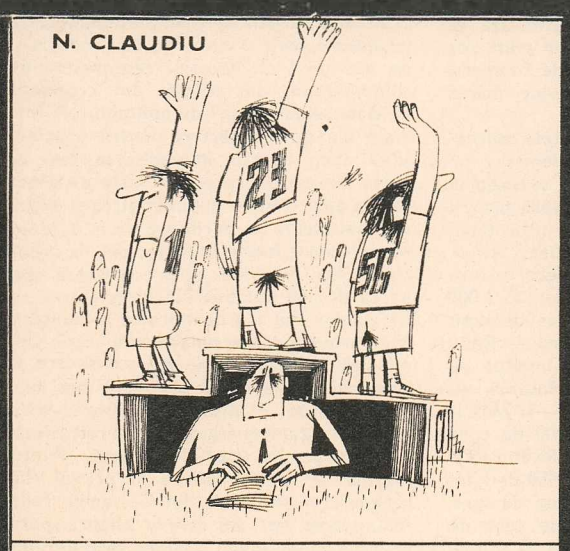

N. CLAUDIU

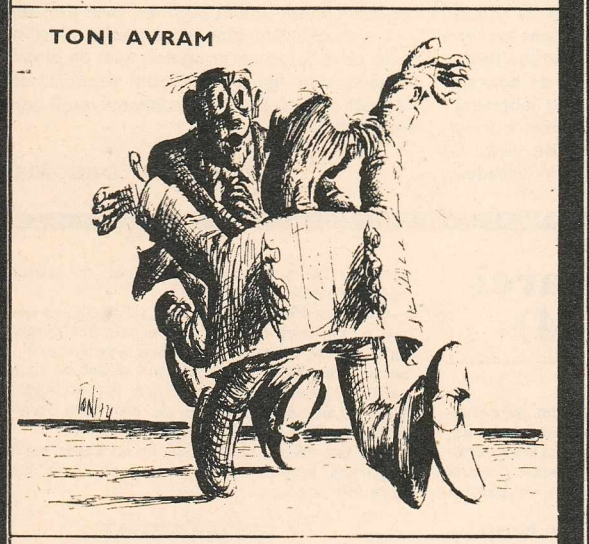

TONI AVRAM

CRĂIȚĂ MÎNDRĂ

ION DOGAR MARINESCU

— Formidabil! Cum ați reușit să împăcați lupul cu oaia?
— Nimic mai simplu. Înlocuim oaia de trei ori pe zi.

— Puștiule, de ce nu treci strada, te văd aici de-o oră?
— Mi-a spus mama să nu traversez pînă nu trec toate mașinile și, de un ceas, nu văd nici una.

Dintr-o circulară: «...iar pompierii vor locui cît mai aproape de incendii».

— Bineînțeles, conchise directorul, accept cu plăcere orice critică; e suficient ca acela care nu e de acord cu mine să ridice mîna și să spună: «Demisionez».

de la HA la Z

— Aș vrea să cumpăr o cursă de șoareci; dar repede: trebuie să prind tramvaiul.

— Scuzați, v-a căzut cartea...
— Oh, mulțumesc, eram atît de adîncit în lectură că nici nu mi-am dat seama.

Dialog în deșert:
— Permiteți? Giovanni Carsoni, explorator.
— Giuseppe Sentini, miraj.

— Ghici ce am în pumn?
— Un pian.
— Te-ai uitat, escrocule!

«În Anglia, la fiecare jumătate de oră, un om e călcat de mașină».
O doamnă în vîrstă: «Sărmanul băiat!»

— Cucurigguuuuu! exclamă găina.
De uimire, cocoșul făcu un ou.

fabula ra

PUTEREA OBIȘNUINȚEI

La o stînă veni lupul și mîncă o oaie. Ciobanul luă pu plecă în pădure și spre seară se întoarse cu lupul mort doua zi veni alt lup și mîncă o oaie. Ciobanul își luă pușc și se întoarse cu lupul mort. A treia zi veni un lup și mîn oaie. Ciobanul își luă pușca și seara se întoarse cu lupul m A patra zi veni un lup și mîncă o oaie. Ciobanul își luă pu și seara se întoarse cu lupul mort. A cincea zi veni un lu mîncă o oaie. Ciobanul își luă pușca și seara se întoarse lupul mort. A șasea zi o oaie mîncă o oaie.
Ciobanul își luă pușca și seara se întoarse cu lupul m

Ion DOGAR-MARINES

UMOR INVOLUNTAR

MENAJERĂ internă 30—40 ani a gaiează profesor universitar la 3 pe soane, tel. 14 25 37. (1139

PREGĂTESC cîntăreți și cîntăre de muzică ușoară și populară. T 21 68 88. (1068

SINAIA iulie—septembrie ofer dormitoare, sufragerie, bucătăr poiană însorită, pădure, pîriu. R puns scris la agenție sub nr. 131

AFURISISME

● Am reîntîlnit, cu nostalgie, un om dintr-o bucată aparținînd celui care a fost odinioară.

● Cei dintîi dau un frumos exemplu de modestie acceptînd să aibă ultimul cuvînt.

● De cînd nu mai poate un soț cochet să se rujeze cu o altă femeie?!

● Permiteți, maestre? Între copertele noului dumneavoastră volum s-a strecurat o greșeală.

● Vedeți, e de ajuns să exclam: la mai dă-l publicității de aforism!

● Imaginea libertății depline e atît de fermecătoare încît se cuvine să fie înrămată.

● Ne așteaptă un viitor luminos, să nu-l lăsăm să se impacienteze.

● Aproape că m-am vindecat de rîs; dar nu mi se mai cicatrizează zîmbetul.

Tudor VASILIU

PUBLICITATE

PIERDUT meci de fotb Îl declarăm nul.

PIERDUT act de dec Fără el sînt mort.

PIERDUT recompen mare. N-am găsit nim

VÎND «Fiat 1100» în pe fectă stare. Cumpăr «Fi 1100».

MEDITEZ ieftin, doct în filozofie.

PREDAU pianul, vioar acordeonul, naiul, clarin tul, toba, piculina, violo celul, contrabasul, saxof nul, oboiul, țambalul, ch tara, harpa, mandolina xilofonul. Adresați agenție pentru magazi ner.

SALVATE DE LA COȘ

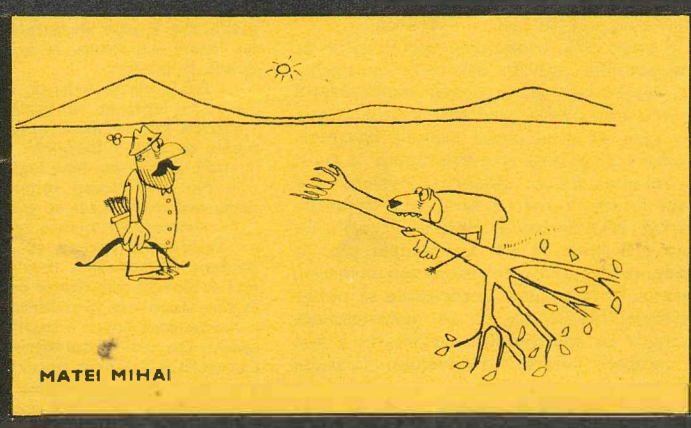

MATEI MIHAI

CONSTANTIN GAVRILĂ

EA MULTE EXPERI-TE! La complexul Palace imișoara s-a introdus siste- ntrării cu plata anticipat. La rie, biletul costă 15 lei; la rant — 25. Rezultate: at- ră de bal la ușă (să ne adu- minte); în local intră aceiași mafori (mă rog); un ospă- u mai servește, ci împarte (în sfîrșit, nici înainte nu se omora); încurcături la nota lată (nu erau destule). În , s-a încercat, ajunge!

ȚIE LA ÎNĂLȚIME. În de perete a orașului Odo- aflăm cum a protestat Crețu in comuna Petrii, împotriva suielii și a secolului ăstuia nicist: «Poate l-ați văzut și eavoastră cînd s-a urcat n pom cu o sticlă de vin, ca undeva mai sus»...

OCURI CU NECAZ. cu stupoare: la blocul C din Unirii a Focșanilor, dat în fo- ță anul trecut, locatarii nu au apă niciodată. E drept că l D, în vecinătatea primului, i mai și. El nu are lift, tune- ntru lift a fost construit mai t decît cabina acestuia. Pe un bloc fără scări?

RME ALE UNEI VECHI TURI. Dedradul și Bato- – localități din județul Mu- – par a fi cele mai îndepăr- așezări din Podișul Transil- i în care au fost identificate le vechii culturi Petrești. turile arheologice efectuate os la iveală unelte din piatră ită, os și silex, precum și a mici piese din cupru.

OLUAREA NE TRIMI- OASPEȚI. Două specii de i sălbatice din emisfera nor- a continentului, rața neagră ța cu cap negru, și-au făcut ția pe cursul mijlociu al i Mureș. Explicația fenome- i: părăsirea de către păsări nelor poluate și adaptarea la condițiile climei de pe ul Mureșului.

ESTIVAL DE JAZZ. Casa ultură a sindicatelor din Sibiu tduit, începînd din 16 martie, de-a IV-a ediție a festivalului azz.

PERFORMANȚĂ ÎN- ADEVĂR CIUDATĂ. e Matei Tiberiu, din Cluj, ierul Gheorgheni, către «Li- ia Cartea prin poștă», cum r dori o carte, pe care să i-o nită pe adresa sus-menționată. răria» i-a expediat o carte tală pe numele său, ba și da era bună, numai că urma: alitatea Gheorgheni, județul ghita. Și mai uimitor este că acea carte poștală ajunge București, după numai o !), la Cluj, exact la destina- l său! O veritabilă perfor- nță. Să mai spună cineva că sta română»...

NOI PĂDURI ÎN JUDE- L HARGHITA. În zonele ice montane și deluroase ale ețului Harghita a început cam- ia împăduririlor de primă- ă. Urmează ca puieții de molid, in, stejar și Duglass verde să plantați pe o suprafață de 00 de hectare. Cele mai întinse ntații, adevărate păduri în per- ctivă, vor fi realizate în zonele jurul orașelor Toplița, Borsec, an și pe valea Ghimeșului.

O COFETĂRIE DIETETI- . La Tîrgu Mureș, cofetăria ido», din zona centrală a Pieței ndafirilor, oferă vizitatorilor, curi de preparatele tradiționale, o gamă largă de ceaiuri me- inale și cafea neagră îndulcită zaharină, pentru bolnavii de bet.

AMBROZIE. La o recentă numărătoare, în casa lui Ambrozie Costea din Zalău au fost găsiți 20 de chiriași clandestini, cu toate că proprietarul a mai fost sancționat pentru aceeași abatere de la lege. Dacă are omul suflet bun!...

50 000 LEI. În vederea stimulării obținerii unei producții superioare de lapte în cooperativele agricole, Direcția agricolă județeană Brașov a inițiat un concurs cu premii ce se vor atribui la sfîrșitul anului pe baza rezultatelor obținute, analizate și verificate de către o comisie special instituită în acest sens. Premiul 1: 50 000 lei.

CRAVATELE ROȘII. Răspunzînd chemării colegilor lor din județul Brăila, cei 38 000 de pionieri din județul Brașov au hotărît să contribuie, pe măsura puterilor lor, la acțiunea de gospodărire și înfrumusețare a localităților, la construcția de obiective social-culturale, efectuarea unor lucrări agricole și colectarea deșeurilor ce pot fi revalorificate.

SPORURI DE PRODUCȚIE. Cumulate de la începutul anului, sporurile de producție obținute în contul angajamentului luat în întrecerea socialistă de către colectivul Uzinei furnale-aglomerare C.S. Galați se traduc în depășirea cu 23 742 tone aglomerat, 8 745 tone fontă, 17 743 tone zgură granulată.

BIBLIOTECA ACADEMIEI. De curînd, la Cluj, pe strada M. Kogălniceanu, în spațiul dintre Arhivele statului și Liceul «Ady-Șincai», a început construcția unui important edificiu cultural: Biblioteca filialei Cluj a Academiei Republicii Socialiste România.

O POVESTE CU PLĂPUMI. În ziua de 1 martie, la ora 14, prin comuna Feldru, județul Bistrița-Năsăud, a trecut o mașină încărcată cu plăpumi. Două au căzut pe șosea. Le-a găsit elevul Ioan Scridon și le-a dus la miliție. Cine o fi păgubașul? N-o fi rămas deloc «descoperit»?

AUTOBUZ PIERDUT. După spusele tovarășei Cvanc Dora, impiegat de mișcare la autogara din Sibiu, ne prezentăm la autobuzul pentru satul Vale. Dar autobuzul plecase de 45 de minute, conform orarului său, orar pe care Cvanc Dora nu-l cunoștea. Poate că, dacă ne dădeam în cărți sau ne ghiceam în cafea, am fi reușit totuși să prindem acel autobuz.

O MIE UNU VERI. Dincolo de tejgheaua barului 2 de la Casa de cultură a sindicatelor din Sibiu (ce o fi avînd cultura cu băutura?), tejghea la care nu se afla nimeni, există un fel de magazie, iar acolo, înconjurat de mai mulți tineri și tinere, Durdură Nicolae, barmanul preparator, îmi prezintă: vărul meu, verișoara mea, vărul meu, vărul meu... Dom'le, dar mulți veri mai ai! Păi am o mie unu veri. Atît.

TAIFAS ÎN TAXI. Taxiul 1-SV-3595. De o oră și jumătate șoferul tăifăsuiește cu o femeie. Indicatorul arată că taxiul este liber. Șoferul nu catadicsește să ne deschidă portiera. «Aștept internaționalul». Dar trenul internațional trecuse prin gara Itcani. Apoi șoferul ne îmbrăcă într-un potop de înjurături și pleacă, lăsîndu-ne foarte mirați pe noi, Ciunchivischi Victor, Ursu Pantelimon și Morcin Nicolae, ultimii doi fiind taxatorul și șoferul autobuzului nr. 2844 care tocmai sosise în stație.

NOUL MAGAZIN DIN LONEA. În urma amplelor modificări, magazinul nr. 31 din Lonea și-a reînceput activitatea. Acum este un magazin nou, profilat pe autoservire, cu o gamă lărgită de sortimente, reușind să acopere solicitările atît cu marfă, cît și cu amabilitate. Deocamdată?!

ȘCOALA PĂRINȚILOR. La inițiativa medicului pediatru Emil Florea, în unele unități școlare din județul Cluj (cum ar fi în Valea Finațelor, la școlile nr. 3 și 27) s-au desfășurat o serie de lecții, expuneri, simpozioane, dezbateri pe tema: «Școală, părinți, elevi». Însoțită de un bogat material cultural (filme, expoziții, demonstrații practice), «școala părinților» vrea să-și promoveze toți elevii. Succes!

ULTIMA IMPRUDENȚĂ. Pensionarul Dumitrescu Nicolae din Ploiești nu mai poate comite, din nefericire, nici o altă imprudență, deoarece, lăsînd gazele aprinse în sobă pe timpul nopții, a fost găsit, a doua zi dimineața, asfixiat.

ÎN NUMELE GOSPODINELOR. Cititoarea noastră Silvia Giurgiu ne scrie despre bucuria cu care gospodinele timișorene au întîmpinat înființarea a 12 bucătării de bloc și a primei case de comenzi din municipiu. Așteptăm știri de felul acesta din cît mai multe orașe ale țării.

«LIPSCANII» GALAȚIULUI. Supuse unei cure de întinerire și înfrumusețare, foste dughene de pe strada 1 Mai din Galați au devenit unități comerciale cu care orașul se poate, pe drept cuvînt, mîndri — un «Lipscani» al Galațiului, pe cale de extindere.

FUMATUL INTERZIS... PENTRU PESCARI? În cunoscutul restaurant «Pescarul», situat în centrul Capitalei, afișele cu «Fumatul interzis» se află — ca și în alte localuri publice — peste tot. De fumat, fumează însă toată lumea și, culmea, la garderoba restaurantului se vinde un larg sortiment de țigarete, după toate gusturile...

EXPOZIȚIE PLASTICĂ FEMININĂ CU OCAZIA LUI 8 MARTIE. În ziua de 8 Martie, la Galeria «Cupola» din Iași a avut loc vernisajul expoziției de artă plastică, compusă din 27 de lucrări — pictură, sculptură și grafică — aparținînd plasticienelor ieșene Maria Lazăr, Lucreția Dumitrașcu, Aneta Covrig, Ecaterina Petrovici. Versuri — o surpriză plăcută pentru public, tot în cinstea lui 8 Martie — au citit însă numai bărbați: poeții George Lesnea și Horia Zilieru.

CINE PLEACĂ DE DIMINEAȚĂ... AJUNGE PREA DEVREME! Foarte mulți locuitori ai comunei Drăgoeni, aflată la numai 10 kilometri de Tîrgu Jiu, lucrează în întreprinderile industriale din orașul apropiat. Numai că, dacă intră în schimb la ora 15, trebuie să plece de acasă înainte de 12, și asta pentru că I.G.O. Tîrgu Jiu — întreprinderea care se ocupă cu transporturile în orașul lui Brâncuși — refuză să asigure legătura auto între orele 12 și 15.

PUI CÎT GĂINILE. Ferma de păsări de la C.A.P.-Sînpaul (Mureș) a livrat de curînd prima serie de 22 300 de pui pentru carne din acest an. Greutatea medie de livrare a fost de 1,463 kg. Această serie de pui pentru carne (însumînd 31,5 tone) a adus cooperativei un beneficiu de peste 114 000 lei, față de 75 000 lei, cît a fost în medie beneficiul realizat la o serie în cursul anului trecut.

TELEFONUL FILOTIM. În Berceni-Sud, în zona Spitalului nr. 9, telefoanele publice constituie o boală cronică. Un asemenea telefon, existent la primul bloc de pe Aleea Străduinței, a fost desființat acum vreo lună. Pasămite, îi deranja pe locatarii blocului, fiind plasat în dreptul bucătăriilor lor!... Cel mai apropiat telefon public în funcțiune — e un fel de a zice! — se află la cîteva sute de metri, pe Aleea Niculițel. Dar nu folosește decît ca ornament, deoarece raritatea telefoanelor din această zonă îl face — dealtfel ca și pe cele două din strada Aliorului — să fie permanent blocat cu fise.

DINAMICĂ. Dinamica dezvoltării social-economice a județului Ialomița cunoaște cote înalte. Se estimează că prevederile planului pe anul 1974 vor fi depășite cu 2,1 la sută la producția marfă, cu 2 la sută la productivitatea muncii pe salariat și se va înregistra o reducere a cheltuielilor de 3 lei la 1 000 de lei producție marfă.

REZULTATE. Agricultura ocupă în producția județului Ialomița primul loc. Din volumul investițiilor alocate pentru dezvoltarea economiei județului mai mult de jumătate vor fi folosite pentru dezvoltarea agriculturii. Eforturile făcute în acest domeniu în anii trecuți au dat rezultate bune. Comparată cu anul 1968, producția vegetală a crescut în 1973 cu peste 1 130 kg grîu la hectar, cu aproape 1 800 kg la porumb și cu peste 10 000 kg sfeclă.

MAI PUȚINE, DAR MAI EFICIENTE. O amplă acțiune de îmbunătățire a potențialului biologic al animalelor are loc în județul Mehedinți. S-a adoptat un amplu program de măsuri care să înlăture amalgamul de rase și să promoveze două rase mai productive: «Brună» și «Holstein», prima în zonele de centru și de nord ale județului, a doua — în sud.

FAPTUL DIVERS PE SCENĂ. Ieșenii vorbesc mult și laudativ despre ultimul spectacol al Teatrului pentru copii și tineret: «Cronica faptului divers», spectacol-colaj pe teme de actualitate. Merită consemnate în acest context și intențiile directoarei teatrului ieșean, Natalia Dănăilă: «**Cronica faptului divers**» trebuie scrisă așa cum se scrie o gazetă — hai să-i zicem lunară — angajînd cele mai pasionate condeie, scriitori și ziariști...

FABULA BRĂILEANĂ. Pățania tăietorului de lemne Timofte Carpov din Brăila ar putea servi și ca subiect de fabulă. După ce aproape termina cu tăiatul unui dud pe strada Roșiori, tăietorul s-a oprit să se odihnească, înainte de «lovitura de grație». Dar odihna i-a fost scurtă: pomul s-a prăvălit peste el și l-a ucis. Morala: nu te odihni, înainte de a mîntui... treaba.

3 x 10 = ? «Salvarea» cu numărul de Iași 31-2872, condusă de șoferul Gheorghe Olaru și însoțită de agentul sanitar Gheorghe Tifinică, fusese trimisă deunăzi la Dagîța, pentru a aduce de acolo un copil grav bolnav. Ca să nu le fie urît pe drum, cei doi au deschis larg porțile «Salvării» unor zece călători care mergeau în aceeași direcție. Trei lei «biletul». Așadar, activul călătoriei s-a ridicat la 30 lei. Pasivul este în curs de calculare.

O ȘEDINȚĂ MAI PUȚIN OBIȘNUITĂ a avut loc la Craiova: ședința de lucru a comisiei de demografie a județului Dolj, în cadrul căreia s-a discutat despre evoluția indicatorilor demografici pe anul 1973 în județ și un plan de măsuri pentru îmbunătățirea acestor indicatori în vederea creșterii sporului natural al populației.

PEISAJUL TIMIȘOREAN S-A MUTAT (TEMPORAR) LA IAȘI. La Casa de cultură a sindicatelor din Iași s-a deschis o expoziție de pictură organizată de către Centrul județean de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă Timișoara. Manifestarea se înscrie în cadrul unui schimb de experiență cu cenaclul de artă plastică «Theodor Pallady», ce își desfășoară activitatea pe lîngă Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă al județului Iași. Cenacliștii timișoreni și-au ales ca temă **peisajul.**

MUSAFIRI FAUNISTICI. În cadrul ocolului silvic din Ileanda, județul Sălaj, a fost semnalată prezența unei familii de urși carpatini și a jderilor (specifici pentru obcinele din nordul Moldovei) pe care nici zona geografică, nici traficul feroviar și rutier intens nu pare să-i deranjeze. Să le spunem bun venit și la mai mulți!...

«LA HORĂ-N SAT». Membrii ansamblului de cîntece și dansuri populare «Banatul» din Timișoara au fost zilele trecute oaspeții minerilor din Petroșani într-un spectacol prezentat, sub genericul «La horă-n sat», pe scena casei de cultură municipale. Programul este inspirat din cîntecele și dansurile populare bănățene.

UITE FOCUL, NU E FOCUL! Dacă te-ai fi deplasat zilele trecute prin Brăila și ți-ai fi aprins întîmplător o țigară ai fi fost «acostat» cam la fiecare cinci metri, ca să oferi foc și altor fumători. Cauza? În mai nici o tutungerie nu se găseau chibrituri. Poate pentru că una din cele mai mari fabrici de chibrituri din țară se afla doar la cîțiva... pași!

PLASTICA ROMÂNEASCĂ PE MERIDIANELE GLOBULUI. Artiști plastici români au fost invitați să participe, începînd cu săptămînile ce urmează, la numeroase manifestări de specialitate din diverse țări. Printre acestea amintim: R.P. Polonă, R.S. Cehoslovacă, Anglia, R.P. Ungară, Italia, Tunisia, Iran și altele. Le dorim să-i vedem încununați de laurii succeselor.

N-AȚI PIERDUT CUMVA UN AUTOTURISM? La stația «Autoservice» din municipiul Suceava există un autoturism «Dacia 1300»... al nimănui. A fost găsit părăsit cu vreun an în urmă și nici pînă în prezent nu s-a ivit păgubașul. Curios lucru!

FINLANDA ÎN FOTOGRAFII. În cadrul manifestărilor de bună prietenie și înfrățire dintre orașele Constanța și Turku din Finlanda, zilele trecute s-a deschis, în saloanele Galeriilor de Artă din orașul de pe malul Pontului Euxin, o amplă expoziție de fotografii artistice din țara prietenă. La vernisaj a luat parte, pe lîngă oficialitățile locale, și doamna Kirati Kytömata-Linden, secretar al ambasadei Republicii Finlanda la București.

RECORD FEMININ SĂTMĂREAN. Echipa de handbalfete a școlii sportive din Satu Mare a marcat în ultimele partide 971 puncte și n-a pierdut nici un meci. O performanță demnă de toată invidia și de tot respectul, ce ziceți?

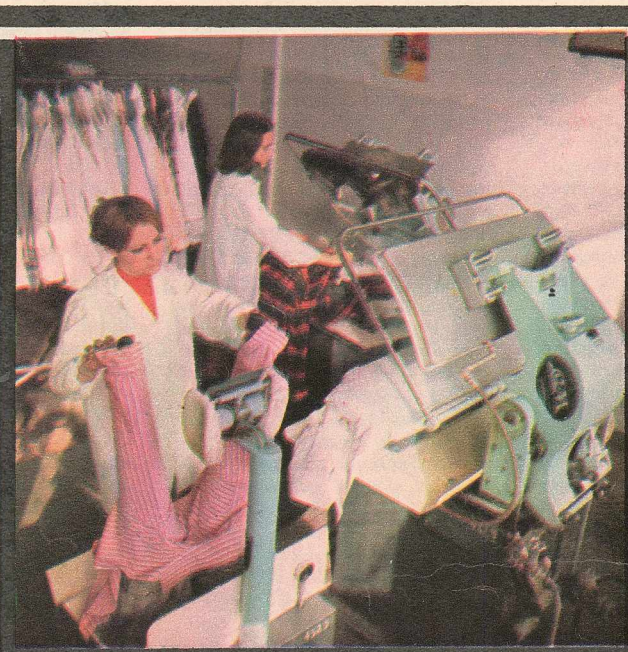

UNIUNEA JUDEȚEANĂ A COOPERATIVELOR MEȘTEȘUGĂREȘTI–SIBI

Piața Unirii nr. 4, Telefon: 11418, Telex: 03 82 92

oferă prin unitățile sale următoarele produse și servicii:

- **Țesături artizanale din zonele folclorice: Mărginimea Sibiului și Avrig.**
- **Articole decorative din sticlă metalizată.**
- **Confecții îmbrăcăminte pentru femei și bărbați.**
- **Tricotaje din fire P.N.A. pentru adulți și copii.**
- **Produse de marochinărie artizanală.**
- **Produse de blănărie și cojocărie.**
- **Încălțăminte din piele și înlocuitori.**
- **Articole diverse pentru pescuit.**
- **Transformări și reparații de bijuterii.**
- **Reparații și depanări de autoturisme, prin stați AUTOSERVICE din Șoseaua Alba Iulia nr. 40 A**

vinovăția medicului

em anume pentru acel dosar pe care
m în camera de oaspeți, fostă cămară
nația inițială a imobilului în care era
procuratura din orășel. Pe cît îmi
e inexplicabilă hotărîrea de achitare
ată în acel dosar, pe atît îmi părea de
și atitudinea procurorului și a părin-
ctimei care nu au declarat recurs, și
eram de convins că va trebui să întoc-
n memoriu pentru recurs în suprave-
să obțin rejudecarea pricinii și con-
ea medicului.
utea fi mai clar decît vinovăția medicu-
icest dosar? Un copil, un elev de 15 ani,
în joacă un cui. Este transportat de
la spital — era seara tîrziu — iar me-
e serviciu hotărăște că este necesară
nția. Îl operează, scoate cuiul din in-
dar uită în cavitatea abdominală a
ui niște meșe, care se infectează și pro-
noartea acestuia prin septicemie. Cul-
xpertiza constată că medicul a procedat
ație fără a face o radiografie prealabilă.
fi făcut o asemenea radiografie, ar fi
eventual, constata că operația nu mai
cesară, fiindcă acel cui depășise zona
a intestinului și s-ar fi eliminat singur.
relevau deci o vinovăție cum nici nu
te mai clară.

PĂREREA PAZNICULUI

ieșit în curte să fumez o țigară. Îmi plăcea
aceea cu grădină țărănească al cărei ca-
dea în poala dealului cu brazi unde se
nitirul. Se înserase și paznicul de noapte
tății a apărut să-și preia postul. I-am
o țigară și, din vorbă în vorbă, am ajuns
nă pe dealul cu cruci, cripte vechi și
brazi risipiți.
nicul mă conducea tăcut, fără să știu de
rmam și, mai ales, fără să bănuiesc de ce
mă conduce spre o direcție anume.
-a oprit, dîndu-mi să înțeleg că ar mai
e o țigară, am înțeles că de fapt voia să
— la lumina chibritului — că ne-am
lîngă un mormînt acoperit cu coroane
ite.
Asta-i..., asta-i mormîntul băiatului, mi-a
ca și cum l-aș fi rugat să mă conducă
a și cum ar fi fost firesc ca după citirea
ului să vin aici.
e surprinderea mea, nu a rostit acuza
bănuiam, ci mai degrabă un fel de ciudată
e ascunsă în cuvintele: «Apăi, pe el, cine
ai învie?»

OPINIA JUDECĂTOAREI

Ați studiat dosarul de casă al procura-
îmi spunea ea, copia actelor de anchetă
u trimiterea în judecată. Vă rog să citiți,
rat trebuie să citiți și depozițiile marto-

Prefer să îmi povestești.
Adică să vă răspund, ca atunci cînd vă
studentă la facultatea din Cluj. Bine, să
em cu primul martor: sora medicală care
istat. Mai exact, care l-a asistat întreaga
ndcă doctorul nostru și-a început ziua de
eață cu cîteva intervenții grele, apoi,
de serviciu, s-a întîmplat că a mai avut
cazuri de rezolvat.
Deci, vrei să-mi spui că sora a dovedit
sese obosit. Asta nu-i o scuză. A avut în
le lui o viață de om.
Nu, am audiat mai mulți martori și toți
us același lucru, adică faptul că în acea zi
t în mîinile lui mai multe vieți omenești,
multe decît ar fi fost firesc pentru o zi
ctivitate a unui medic. Mult prea multe
ru o singură zi. Martorii ne dovedesc că
pur și simplu istovit spre seară, adică
ci cînd s-a ivit și acest caz.
Nu-i o scuză. Dacă nu mai era capabil
ia...
Ce să fi făcut? Cînd i s-a spus că băiatul
hițit un cui, nu mai era timp să-l trimită
spital. Doar știți că sîntem un orășel mic.
Nici măcar nu a făcut radiografia...
Nu a putut face radiografia aceea. E o
ie întreagă cu radiografiile astea, cu fil-
, cu curentul electric, dar nu asta e impor-
ci faptul că s-a dovedit că el nu a putut
radiografia aceea.
Și s-a angajat în operație, deși...
Deși era istovit, deși nu a putut face
ografia, da, s-a angajat în operație fiindcă
parte dintre oamenii care nu dau nici-
ă înapoi, care riscă, dintre oamenii care
în obligațiile și în puterile lor. Așa cum
ocedat în orășelul acesta cincisprezece ani
a greșit niciodată. Vedeți dumneavoastră,
vea cel puțin trei-patru motive să nu ope-
imediat. Copilul ar fi trăit sau ar fi murit,
asta nu se știe, dar, în orice caz, el ar fi fost la adăpost de orice răspundere. Ei bine, știți pentru ce am pronunțat eu hotărîrea de achitare? În primul rînd pentru această opțiune a lui, pentru că a riscat, a încercat să facă totul pentru salvarea băiatului, că nu a ales soluția lașului.

ARGUMENTUL PROCURORULUI

— Dumneata nu ai declarat recurs împotriva hotărîrii de achitare, i-am spus, și nu mi se pare firesc.

— Da, nu este firesc. Poate a fost o slăbiciune a mea.

— Asta chiar n-o înțeleg! E legală sau nu e legală sentința?

— Lăsați-mă să vă povestesc.

— Bine, ascult, dar să nu uiți întrebarea.

— Doctorul acesta e în orășelul nostru de mulți ani. E foarte bun. De obicei doctorii foarte buni pleacă în orașe mari. El a rămas. Nimeni n-a avut niciodată vreun cuvînt rău despre el.

— Nici el n-o duce rău, dealtfel.

— Apartamentul în care stă nu e al lui. Nu este dintre cei care să facă avere din bisturiu și seringă. De asta puteți fi sigur. Nu spun că dacă mai vin pe la el unii dintre bolnavii pe care i-a vindecat și îi mai aduc cîte o damigeană de vin îi dă afară, dar nu este nici omul care să facă ceva numai pentru bani. Vedeți, aici, în dulap, pe raftul ăsta, da, cît îl vedeți de mare, sînt scrisorile foștilor lui bolnavi, scrisori de mulțumire, care fac cît o mie de caracterizări...

— Dar unele sînt către tribunal și către procuratură.

— Oamenii au aflat că se află sub anchetă pentru accidentul cu operația.

— Accident?! Care accident?! Eu numesc neglijență gravă uitarea meșelor după o operație!

— Mă rog... Spuneam de scrisori...

— Care cer achitarea lui și v-au impresionat.

— Nu, nu cer achitarea lui. Sînt mult mai pline de înțelepciune și demnitate. Ne cer doar să avem grijă. Să fim atenți. Să ne gîndim bine. Asta ne cer.

— Și v-ați gîndit bine?

— Cred că da.

LOGICA PĂRINȚILOR

I-am citat telefonic, aducîndu-i de la lucru, pe ea de la fabrica de mănuși, iar pe el de la o bază de aprovizionare cu materiale. Erau tăcuți, respectuoși, demni. Din gesturile lor, care nu aveau nimic din disperarea și, uneori, din teatralul părinților care își pierd unicul copil, din cuvintele care nu erau niciodată în plus, din toată atitudinea lor se degaja demnitate. Ea a vorbit foarte puțin. Înclina însă din cap ori de cîte ori soțul ei, vorbind cu «noi», mă obliga să întorc privirea spre ea, ca să mă conving că vorbește în numele unei hotărîri comune.

— Noi, îmi spunea el, vă rugăm să lăsați totul așa cum este. Noi cu necazul nostru, domnul doctor cu ale lui...

— Ați fost citați la proces, ați aflat de hotărîrea de achitare. Aveați dreptul să faceți recurs. Nu ați făcut.

— Nu.

— Și nu vreți să fac eu recurs acum, și în numele dumneavoastră?

— Nu.

— Îl cunoșteați pe medic și înainte?

— Cine nu-l cunoaște? Băiatul a mai fost bolnav. Și tot el l-a făcut bine. A venit și noaptea cînd l-am chemat. A venit și totdeauna o făcut tot ce o putut. Acum...

— Acum... Ei bine, acum a greșit teribil.

— Știm că o greșit, dar noi l-am văzut. L-am văzut cît era de chinuit în seara aceea, că mai fusese un accident de circulație cu răniți, l-am văzut cum își frîngea mîinile că nu știa ce se va întîmpla cu băiatu', cum înjura că nu putea face o radiografie, cît de greu s-a hotărît să opereze, că a tot dat telefoane și nu putea fi sigur că o să vină un chirurg la timp din orașul vecin.

— Deci, nu vreți să fac recurs...

— Nu, domnule procuror. Știm că o greșit, știm asta, dar ce om nu greșește măcar o dată în viața lui?

— Da, dar atunci cînd greșește un doctor, se întîmplă că...

— Și el îi tot om. Dacă îl pedepsiți și îl luați dintre noi, o să vină unul care nu va face nici pe jumătate binele pe care îl face el în fiecare zi.

RUGĂMINTEA MEDICULUI

— Este firesc să fi venit. Mă așteptam la o hotărîre de condamnare. Condamnare pentru neglijență cauzatoare de moarte. Am spus bine încadrarea juridică, nu?

— Ați spus-o corect.

— Mîinile mele, mai exact atenția mea m-a trădat și am săvîrșit cel mai teribil act de inversare, de retrovertire a misiunii noastre de aducători de sănătate. Intervenția mea, ca să folosesc un termen medical, a fost iatrogenă. Contrară deci destinului și rațiunii actului medical. M-a surprins achitarea, cred că a fost vorba de un fel de milă față de mine, de o milă care mă face să sufăr în plus și de aceea e bine că ați venit să redeschideți dosarul. Îmi voi executa pedeapsa pe care o merit și voi lua totul de la început.

— În legătură cu redeschiderea dosarului nu am hotărît încă nimic.

— Mă rog, veți hotărî. Eu mi-am recunoscut vina. Am însă o mare rugăminte. Am intervenit peste tot, dar se amînă. Să mă ajutați ca măcar pînă se va rejudeca procesul să fiu mutat în alt oraș. Oriunde. Chiar și la sat. Mă dor bunăvoința și amabilitatea oamenilor din acest orășel. Măcar de m-ar fi hulit, dar prea mă salută pe stradă, prea se fac că nu știu nimic, prea mă îndatorează privirile și gesturile lor. Nu știu dacă mă înțelegeți, dar e o creditare care mă copleșește, mă face să simt în fiecare clipă marea mea greșeală, mai mult decît dacă mi-ar întoarce spatele pe stradă.

— Vă înțeleg, dar nu o să vă ajut să vă transferați de aici. Aveți ceva de plătit în orășelul acesta...

Emil POENARU

mesteacăn de karelia

Karelia, după cum aveam să aflu hoinărind prin muzee, vizitînd institute de cercetări, se mîndrește cu o sumedenie de bogății: nurci americane, marmură ca safirul, urși karelieni, reni, nori de păsări peste cele 60 000 de lacuri. Dar dintre toate, mesteacănul de Karelia...

Ca să-l descoperi trebuie să străbați pe poteci înguste, pe lîngă smîrcuri viclene, kilometri întregi, să treci cu barca lacuri multe. Și-ajungi apoi în codrul de mesteceni, o mare de lumînări albe, templu ciudat de coloane foșnind. Din cînd în cînd — rariști în care soarele poleiește mușchiul de aur și smaralde. Apoi, o adevărată «horă» de mesteceni. Un foșnet speriat, frunzele copacilor sînt parcă niște fluturi ce vor să se desprindă de pe crengi, să se piardă-n neantul albastru. Pasul ți se face evlavie, privirile-ți sînt irezistibil chemate în sus, simți că ești furat de nesfîrșitul albastru, te-apucă teama și-ți cobori privirea.

— Iată — exclama cu un fel de bucurie în glas Vladimir Ermakov, de la filiala din Petrozavodsk a Academiei de științe a U.R.S.S. — mesteacănul de Karelia. Unul dintr-o sută de mii de mesteceni. Pentru că dintr-o sută de mii de copaci, numai unul este specific numai Kareliei. Îl privești. Este un arbust chinuit, cu frunzulițe sfarogite, carbonizate pe crenguțe contorsionate, temîndu-se parcă de înălțime. Un arbust în care duhuri rele parcă au înghesuit cancerul tuturor plantelor. Tulpina-i este plină de noduri hidoase, de tumori din care picură o sevă gălbuie. Coaja-i seamănă cu pielea de elefant sau de broască țestoasă. Își trăiește deceniile ascuns, rușinat de frumusețea celorlalți mesteceni de care este înconjurat. Ca un mucenic își lasă trupul sfîrtecat de sevele pămîntului ce-și țes în el ciudate desene. Asistă neputincios la moartea mesteceniilor din jur, căci are viață lungă, și la 100 de ani abia atinge înălțimea unui om.

Și mi se pare că liniștea, ba chiar mulțumirea din vocea savantului, frumusețea debordantă a copacilor «zdraveni» sînt o sfidare a umilinței celui «unul dintr-o sută de mii». Prin minte îmi străfulgeră un pasaj din Kalevala, «compatrioată» a mesteacănului de Karelia: «oh, ce-ades gîndul de fată,/ gînd de fată, de durere,/ sperios pe cîmp aleargă,/ se strecoară prin pădure,/ lunecă încet prin ierburi,/ prin hățișuri, printre mușchiuri/ și-i mai tulbure ca smoala,/ noapte de cărbune-i gîndul...»

— La începutul începuturilor, continuă savantul, omul a decimat mesteacănul de Karelia... din scîrbă. Cum poți admite prezența unei asemenea monstruozități în mijlocul horelor «mireselor nordului?» Mai tîrziu, cînd printre flăcările albăstrui (lemnul copacului arde tare greu), omul va fi văzut pe trunchiurile carbonizate neînchipuitele frumuseți, toporul va fi început să taie mai abitir, de data asta, nu de scîrbă, ci de lăcomie. Iar topoarele sfîrtecînd mereu n-au izbutit însă să distrugă totul. Căci «osîndițul» e foarte greu de găsit în mijlocul semenilor săi sănătoși care-l ascund cum pot mai bine. De nesocotința toporului au scăpat totuși cîteva sute de exemplare. Sînt acum ocrotite cu strășnicie de oameni. Fiecare mesteacăn de Karelia este marcat.

Existența mesteacănului de Karelia frămîntă multe minți. În jurul lui au fost create adevărate școli. Cea din Moscova consideră că el este un «atavism» de pe timpurile marilor mutații glaciare. Șansele de supraviețuire în fața nemiloasei impetuozități a ghețarilor: răbdarea în absorbirea razelor solare, reducerea înălțimii, «blindajul» tulpinii etc. Dar de ce se ascunde el în desișurile cele mai nebănuite ale celor mai frumoși mesteceni? Și de ce, deși îngrijit ca nimeni altul dintre copaci, el refuză să crească în afara confraților săi sănătoși?

Savanții din Riga și Vilnius susțin că este vorba de un virus grozav ce atacă planta după ce a împlinit șase ani. Căci pînă la această vîrstă, mesteacănul de Karelia nu se deosebește prin absolut nimic de ceilalți. Abia după aceea crengile încep să se contorsioneze, să se aplece, frunzele capătă nuanțe cenușii, coaja albă începe să se acopere de pecingini, apar tumorile, protuberanțele hidoase, ca niște sîni, din care țîșnește lichidul galben al morții. Apoi, întreaga coajă capătă aspectul pielii de broască țestoasă sau de elefant. Începe acel «calvar al sublimului», de cîteva sute de ani. (...«o, ar fi fost mult mai bine/ dacă nu căpătam viață/ dacă n-apucam să cresc,/ dacă n-apucam să văd,/ zile triste, de durere/ să-mi fi fost mai scurtă viața/ să-mi fi cunoscut sfîrșitul/ într-a șasea noapte-a vieții/ și-ntr-a opta să fiu moartă» — zice Ajno din Kalevala, vrînd parcă să confirme teza savanților din Riga și Vilnius despre «cancerul» ce cuprinde planta în al șaselea an, se pare în a șasea iarnă, cînd mai tot timpul este noapte). Dar de ce din semințele copacului «bolnav» ies puieți care și după șase ani rămîn zdraveni? Și de ce această «horă» a celorlalți mesteceni în jurul lui?

Savantul Vladimir Ermakov nu împărtășește nici una din aceste teorii. El are una proprie, în curs de verificare. Mai sînt patru ani pînă cînd puieții vor ajunge la «vîrsta grelei încercări», pînă atunci preferă să tacă. Dacă puieții se vor «îmbolnăvi», va vorbi. Dacă nu...

În Karelia oamenii se duc adeseori să vadă mesteceii «mucenici». Să-i ajute, să-i îngrijească, să îi studieze. Și totuși (am vorbit cu cîțiva din ei — pădurari, tehnicieni, oameni de știință), de fiecare dată cînd se apropie de «culcușul» mesteacănului de Karelia, omul are senzația unui freamăt neobișnuit, de neliniște, în crengile mesteceniior ce-l străjuiesc (se spune că imprimările pe bandă de magnetofon confirmă acest lucru).

Nu cumva «miresele albe», frumusețea exterioară a naturii, presimt pericolul pentru «fratele bolnav» și vor să distragă atenția omului? Să fie oare asta o grijă a naturii de a arăta frumosul în ambele sale dimensiuni? Oricum ar fi, frumusețea mesteacănului obișnuit apare în întreaga ei măreție, după ce omul îl vede ocrotindu-și fratele «bolnav de frumos».

La Petrozavodsk sînt chioșcuri unde se vînd bucățele de mesteacăn de Karelia lustruite. Se disting în ele ciudatele desene ale naturii, săpate în lemnul luminos pe dinlăuntru. Oamenii le cumpără și le dăruiesc copiilor, iubitelor.

Laurențiu DUȚĂ

PERTA NOASTRĂ
NERALOVICI (Iugoslavia): Pasăre albastră

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: Sorin POSTOLACHE

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

FLACĂRA ALBUM

Fotografie de Radu CONSTANTINESCU

In vizită la redacția noastră, echipa de handbal a României, pioană a lumii, a pozat în fața aceluiași «Pe aici nu se trece» nobilat de Năstase la începutul acestui an. De pe rîndul trei de la stînga la dreapta: **Kicsid, Grabovschi, Cosma, Penu, talan, Dan Marin, Licu, profesorul Ioan Kunst Gher nescu, antrenorul Nicolae Nedef, doctorul Constantin Şe Dincă, Stockl, Bota, Gaţu.**

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 150 000 exemplare

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU